

KRITISKE ANALYSER

**AFTALE
OM REFORM AF
FØRTIDSPENSION
OG FLEKSJOB:**

Hjælp til svage eller spareøvelse?

1. udgave, juli. 2012

Økonom, Cand. Scient. Adm. Henrik Herløv Lund

ISBN:

978-87-92807-33-5

Småskrift nr. 41 fra Forlaget Alternativ

Copyright: Henrik Herløv Lund.

Analysen kan kopieres mod udtrykkelig kildeangivelse.

Udgives som e – publikation

1. udgave, juli. 2012

ISBN: 978-87-92807-33-5

Analysen er udgivet som nr. 41

i serien: Småskrifter fra Forlaget Alternativ.

Tak til min hustru, Annelise og mine børn, Mathias og Astrid, for opbakning til og tålmodighed under skriveprocessen.

Bogen udgives som e-publikation, der kan downloades gratis fra forfatterens hjemmeside.

Analysen udgives af forlaget ”Alternativ” i serien ”Småskrifter”:

EAN 9788792807335

Engelstedsgade 54

2100 Kbh. Ø

Tlf.: 60 95 38 95.

Mail: herloevlund@mail.dk

www.henrikherloevlund.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE:

INDHOLDSFORTEGNELSE:	3
RESUME:	8
INTRO	8
KONKLUSION:	9
1. ÆNDRINGER I ENDELIG REFORMAFTALE OG HOVEDELEMENTER I REFORMEN.	10
<i>Ændringer i den endelige reformaftale i forhold til reformudspillet.</i>	10
<i>Hovedelementer i reformen vedr. førtidspension.</i>	11
<i>Hovedelementer i reformen vedr. fleksjob.</i>	11
<i>Hovedelementer i reformen vedr. ledighedsydelse.</i>	12
2. OMFATTENDE FORRINGELSER AF FØRTIDSPENSION OG FLEKSJOB.	12
<i>Stor ydelsesnedgang og forringelse af vilkår for personer i ressourceforløb.</i>	12
<i>Stor lønnedgang og forringelse af vilkår for et flertal af fremtidige fleksjobbere.</i>	14
<i>Også andre væsentlige forringelser af vilkår for fleksjobbere.</i>	15
3. NÆPPE TILSTRÆKKELIG HJÆLP TIL SVAGE UNGE.	16
<i>Gode enkeltelementer i aftalen.</i>	16
<i>Men indsatsen står næppe mål med behovene.</i>	16
<i>De afsatte midler rækker næppe.</i>	17
4. REFORMEN ER PRIMÆRT EN SPAREØVELSE.	18
<i>Reformoverskud skabes gennem besparelser.</i>	18
<i>Refusionsreform skal give yderligere besparelser.</i>	18
5. REFORMEN VIL NÆPPE SIKRE ØGET BESKÆFTIGELSE.	19
<i>Reformens beskæftigelsesmål og - initiativer.</i>	19
<i>Ringe udsigter til at virksomhederne af sig selv tager flere svage.</i>	20
<i>Reformaftale uden videre initiativer til jobskabelse for svage.</i>	21
6. REFORMEN SIKRER IKKE DET ØKONOMISKE UNDERLAG FOR VELFÆRDEN, MEN FORRINGER DET.	22

Reformaftalen båndlægger 2 mia. kr.	22
Midler i 2020 plan til offentligt forbrug til service er allerede skrumpet.	22
Efter båndlægning: Kun midler til realvækst på 0,1 – 0,2 % årligt i offentligt forbrug til velfærdsydelser.	23
Nu mangler der op til 4 mia. kr. = besparelse på op til 10.000 stillinger årligt.....	23
INDLEDNING: ENDELIG AFTALE OM REFORM AF FØRTIDSPENSION OG FLEKSJOB.	24
INDHOLD AF DENNE RAPPORT.	24
1. Ændringer.....	24
2. Forringelse – for få eller mange?	24
3. Hjælp – eller jagt?.....	25
4. Omflytning af ressourcer til aktiv indsats – eller spareøvelse?	26
5. Øger reformen beskæftigelsen?.....	26
6. Sikrer reformen økonomi og velfærd?	27
Konklusion og sammenfatning.....	27
FØLGENDE BEHANDLES IKKE I DENNE RAPPORT, MEN ER BEHANDLET ANDETSTEDS:	28
1. For mange i fleksjob og førtidspension?	28
2. Er psykiatrien rustet til at give yderligere behandlingstilbud?	28
3. Alternativ til SRSF s og de borgerliges reform af førtidspension og fleksjob.	29
4. Alternativer til SRSF s og de borgerliges blå økonomiske – og reformpolitik generelt.	29
KAPITEL 1: ÆNDRINGER I DEN ENDELIGE REFORMAFTALE OG HOVEDELEMENTER I REFORMEN AF FØRTIDSPENSION OG FLEKSJOB?	31
Indledning.....	32
AFSNIT 1.1.: ÆNDRINGER I DEN ENDELIGE AFTALE I FORHOLD TIL REFORMUDSPILLET.....	33
1.1.1. Indrømmelser til de borgerlige.	33
1.1.2. Indrømmelser til SF (?).....	34
1.1.3. Reformudspil altovervejende uændret.....	35
AFSNIT 1.2: REFORMENS HOVEDELEMENTER VEDR. FØRTIDSPENSION.....	36
1.2.1. Ressourceforløb for under 40 årige i stedet for førtidspension.	36
1.2.2. Revurdering hvert 5`te år.	37
1.2.3. Personer over 40 år.	37
1.2.4. Forsørgelsesniveauet under ressourceforløb.	38

1.2.5. Nuværende førtidspensionister.	38
AFSNIT 1.3: REFORMENS HOVEDELEMENTER VEDR. FLEKSJOB.....	40
1.3.1. Midlertidige fleksjob.	40
1.3.2. Omlægning af tilskudsmodel og aflønning.	41
1.3.3. Nedsættelse af løft over løntilskud.....	41
1.3.4. Aftrapning af løntilskud.	42
1.3.5. Nedsættelse af laveste timetal i fleksjob.	43
1.3.6. Fastholdelsesfleksjob.....	43
1.3.7. Nuværende fleksjobbere ikke omfattet – og alligevel.	44
AFSNIT 1.4: REFORMENS HOVEDELEMENTER VEDR. LEDIGHEDSYDELSE.....	45
1.3.1. Lavere ledighedsydelse.	45
1.3.2. Jobsøgning.	46
KAPITEL 2: FORRINGELSE AF YDELSER OG VILKÅR I FØRTIDSPENSION OG FLEKSJOB – RAMMES FÅ ELLER MANGE?	47
Indledning.....	48
AFSNIT 2.1. FORRINGELSER I FØRTIDSPENSION.	49
2.1.1. Ressourceforløb = midlertidig førtidspension indtil 45 års alderen.	49
2.1.2. Kraftig satsnedsættelse for sygedagpengemodtagere seneste efter 1 år.	49
2.1.3. Kraftig fremtidig satsreduktion i ressourceforløb i forhold til førtidspension.	51
2.1.4. Midlertidig ydelse giver øget usikkerhed og belastning.....	52
2.1.5. Sværere at få førtidspension for alle.	52
2.1.6. Frivillig overgang fra gammel førtidspension (før 2003) til ny ordning.....	53
AFSNIT 2.2. FORRINGELSER I FLEKSJOB.....	54
2.2.1. Fleksjobløn forringes i forhold til i dag.	54
2.2.2. Minister pynter på tal for at bagatellisere fald i lønniveau.....	55
2.2.3. Ikke kun højtlønnede fleksjobbere rammes.....	56
2.2.4. Også mellemindkomster rammes af fleksjobreformen.	57
2.2.5. Risiko for lavere løn end overenskomstmæssige (mindste)løn?	58
2.2.6. Stadig faldende løn for fleksjobbere med fremadskridende sygdomme.	60
2.2.7. Øget usikkerhed i midlertidige fleksjob.	60
2.2.8. Stigende arbejdsløshed.	61

2.2.9. Fastholdelsesfleksjob vanskeliggøres.....	62
2.2.10. Nuværende fleksjobbere stavnsbindes.....	62
KAPITEL 3: SIKRER REFORMEN DEN NØDVENDIGE HJÆLP TIL SVAGE "UNGE" ?	64
Indledning:.....	65
AFSNIT 3.1: POSITIVE ENKELTELEMENTER I REFORMEN, HVAD ANGÅR HJÆLP TIL SVAGE ("UNGE"). ..	66
3.1.1. Rigtig tankegang.....	66
3.1.2. Bedre organisering og styrkelse af indsatsen med rehabiliteringsteam.	66
3.1.3. Flere økonomiske midler til ressourceforløb end fra VK.	67
AFSNIT 3.2: MEN STÅR INDSATSEN MÅL MED BEHOVET FOR BEHANDLINGSINDSATS?	68
3.2.1. Behov for ressourceforløb.	68
3.2.2. Behov for behandlingsindsats.	70
3.2.3. Behovet for indsats formentlig betydeligt undervurderet.	71
AFSNIT 3.3: DE AFSATTE MIDLER TIL RESSOURCEFORLØB RÆKKER NÆPPE.	72
3.3.1. Midlerne står formentlig IKKE mål med udgifterne.	72
3.3.2. Discountindsats i stedet for effektive behandlingstilbud?	73
3.3.3. Tilmed tvivlsom realitet i 1,4 mia. til behandlingsindsats.	74
KAPITEL 4: FLYTNING AF MIDLER FRA PASSIV TIL AKTIV INDSATS - ELLER SPAREØVELSE?	76
Indledning:.....	77
AFSNIT 4.1: ØKONOMIEN I REFORMEN.....	78
4.1.1. Reformudspillet's hovedtal.....	78
4.1.2. Detaljeret oversigt for førtidspensions – og fleksjobreform.	78
AFSNIT 4.2: REFORMOVERSKUD SKABES GENNEM BESPARELSER.	81
4.2.1. Førtidspensionsreform: Besparelser overstiger investeringer.	81
4.2.2. Fleksjobreform: Næsten kun besparelse.....	81
4.2.3. Samlet er reformaftalen en spareøvelse.....	82
AFSNIT 4.3: YDERLIGERE BESPARELSER GENNEM NEDSÆTTELSE AF REFUSION.....	84
4.3.1. Refusionsreform aftalt.	84
4.3.2. VK s skitse til refusionsomlægning vedr. førtidspension og fleksjob.	84
4.3.3. Refusionsreform vil øge incitament for kommunerne til IKKE at bevilge (varig) førtidspension og fleksjob.....	85

KAPITEL 5: SIKRER REFORMEN ØGET BESKÆFTIGELSE AF PERSONER I RESSOURCEFORLØB OG FLEKSJOB?	87
Indledning	88
AFSNIT 5.1: REFORMENS BESKÆFTIGELSESMÅL OG INDSATS	89
5.1.1. Overordnet beskæftigelsesmål	89
5.1.2. Beskæftigelsesmål og indsats førtidspension.	89
5.1.3. Beskæftigelsesmål og -initiativer vedr. fleksjob.	90
AFSNIT 5.2: NÆPPE UDSIGT TIL MERE BESKÆFTIGELSE FOR PERSONER I RESSOURCEFORLØB OG FOR FLEKSJOBBERE	92
5.2.1. Vanskelige beskæftigelsesvilkår hidtil for personer med reduceret arbejdsevne.	92
5.2.2. Næppe udsigt til at virksomhederne af sit selv vil tage flere svage.	92
5.2.3. Ingen forpligtelser til virksomhederne til at skabe jobs til svage.	93
5.2.4. Behov for lovkrav og/eller større tilskud til job til svage.	94
KAPITEL 6: SIKRER REFORMEN DET ØKONOMISKE UNDERLAG FOR VELFÆRDEN?	95
Indledning	96
AFSNIT 6.1: REFORMPROVENU BÅNDLÆGGES	97
AFSNIT 6.2: MIDLER TIL OFFENTLIGT FORBRUG I FORVEJEN SKRUMPET I 2020 - PLAN	98
6.2.1. Midler til velfærd i 2020 - planen.....	98
6.2.2. Finansieringen af velfærdsloft forsvundet	99
AFSNIT 6.3: NU KUN MIDLER TIL ÅRLIG REALVÆKST PÅ 0,1 – 0,2 % I OFFENTLIG FORBRUG	101
6.3.1. Båndlægning af reformprovenu betyder nu FÆRRE midler til velfærd.	101
6.3.2. Årligt realvækstkrav for at bevare velfærdens standard = 1 til 1,3 % årligt.....	102
6.3.3. Nu mangler der op til 4 mia. kr. = besparelse på op til 10.000 stillinger årligt.....	102

RESUME:

INTRO

- Mette Frederiksen og de borgeriges "Aftale om en reform af førtidspension og fleksjob" bekræfter i alt væsentligt de omfattende forringelser af ydelser og vilkår for svage "unge" i SRSF's og VK's tidligere reformudspil. Navnlige spises svage unge under 40 fremover i ressourceforløb af med kontanthjælpssatsen og et flertal af fremtidige fleksjobbere vil opleve voldsom lønnedgang. Mette Frederiksen og SRSF påberåber sig et mål om at hjælpe førtidspensionister og fleksjobbere til at få det bedre og hjælpe dem tilbage på arbejdsmarkedet. Det er i sig selv sympatisk og rigtigt, men bliver svage raskere af at blive fattigere? En skepsis overfor løfterne om behandlingstilbud er desværre også velbegrundet. Mange kandidater til førtidspension på grund af psykisk sygdom har kroniske og alvorlige lidelser, som vil kræve langvarig og omfattende behandling. Her virker det ikke beroligende, at regeringen kun har budgetteret med det halve af den udgift pr. ressourceforløb, som dens ellers så store forbillede – Arbejdsmarkedskommissionen – vurderede påkrævet. Risikoen er dermed, at behandlingsindsatsen får karakter af discountløsninger, som langt fra står mål med helbredsproblemer og lidelser. Reformen er først og fremmest en spareøvelse: Der spares i 2020 dobbelt så meget på ydelserne som der investeres i aktiv indsats og når reformen er fuldt indfaset vil besparelser nærme sig det tredobbelte af investeringen i aktiv indsats. Målet om, at førtidspensionister og fleksjobbere kan komme tilbage til arbejdsmarkedet er i sig selv godt. MEN: Reformaftalen er stort set blottet for initiativer til at skabe flere jobs til personer i ressourceforløb og til at skabe flere fleksjob og er kemisk rensset for forpligtelser for virksomhederne i så henseende. SRSF – regeringen angiver det som målet for sin reformpolitik at sikre det økonomiske grundlag for velfærden. Men man har alligevel gået ind på de borgerliges krav om at provenuet af reformen skal båndlægges, så Enhedslisten i en evt. finanslovsaftale IKKE kan bruge pengene til velfærdsforbedringer. Sammen med det forliste provenu af trepartsforhandlingerne og de ekstra skattelettelser til de borgerlige i skattereformen vil der hermed årligt komme til at mangle op til 4 mia. kr. årligt svarende til fjernelse af op til 10.000 stillinger. Reformaftalen forbedrer ikke det økonomiske råderum til velfærd, men forringer det tværtimod. Det er ingen tilfældighed, at SRSF's forslag til regelændringer i høj grad ligger op ad VK's tidligere reformudspil. SRSF fører på dette område – som i den økonomiske politik, arbejdsmarkedspolitikken og velfærdspolitikken i øvrigt – overvejende blå, borgerlig politik.*

KONKLUSION:

- 30. juni indgik Mette Frederiksen og SRSF med de borgerlige Aftale om en reform af førtidspension og fleksjob”. Aftalen indeholder ikke mange ændringer i forhold til SRSF’ s reformudspil fra foråret, som igen i store træk var en kopi af VK s tidligere reformforslag. Reformaftalen konfirmerer hermed først og fremmest disse udspils store forringelser i ydelser og vilkår for svage unge under 40 år og for fremtidige fleksjobbere, igen især under 40 år. Svage unge under 40 spises fremover i ressourceforløb af med kontanthjælpssatsen og et flertal af fleksjobbere oplever voldsom lønnedgang. Og både personer i ressourceforløb og fleksjobbere under 40 skal fremover leve med stærkt øget usikkerhed i midlertidige 5 årige forløb.
- Mette Frederiksen og SRSF påberåber et mål om at hjælpe førtidspensionister og fleksjobbere til at få det bedre og hjælpe dem tilbage på arbejdsmarkedet. Det er i sig selv sympatisk og rigtigt og der skal heller ikke herfra lyde nogen indvendinger mod, at man giver førtidspensionister og fleksjobbere flere tilbud om behandling. Tværtimod – flere tilbud vil være godt og det er en skandale, at de for længst ikke er givet. Men har mennesker i ressourceforløb mm ikke brug for et liv på anstændige leve- og indkomstvilkår, hvis de skal kæmpe sig tilbage til arbejdsmarkedet? Ingen bliver raskere af at blive fattigere. Hvorfor ikke give behandlingstilbud på de nugældende ydelsesvilkår?
- En skepsis overfor løfterne om behandlingstilbud er desværre også velbegrundet. Mange kandidater til førtidspension med psykiske lidelser har kroniske og alvorlige lidelser, som vil kræve langvarig og omfattende behandling. Her virker det ikke beroligende, at regeringen kun har budgetteret med det halve af den udgift pr. ressourceforløb, som dens ellers så store forbillede – Arbejdsmarkedskommissionen – vurderede påkrævet. Lægges fx Arbejdsmarkedskommissionens beregninger for, hvad ressourceforløb vil koste til grund, vil der være behov for det dobbelt beløb. Risikoen er dermed, at behandlingsindsatsen får karakter af discountløsninger, som langt fra står mål med helbredsproblemer og lidelser.
- Mette Frederiksen har med vanlig skråsikkerhed og moralsk indignation afvist, at reformen skulle være en spareøvelse. Men kendsgængerne taler for sig selv: Der spares i 2020 dobbelt så meget på ydelserne som der investeres i aktiv indsats og når reformen er fuldt indfaset vil besparelser nærme sig det tredobbelte af investeringen i aktiv indsats. Hertil kommer, at SRSF med en refusionsreform vil skærpe besparelseskravene til kommuner og regioner i de kommende år med nærliggende fare for, at regeringen giver til ressourceforløb med den ene hånd – og tager endnu mere med den anden.
- Målet om, at førtidspensionister og fleksjobbere kan komme tilbage til arbejdsmarkedet er i sig selv godt. Der skal her ikke lyde nogen indvendinger i mod at gøre en indsats herfor, tværtimod. MEN: Reformaftalen er stort set blottet for initiativer til at skabe flere jobs til personer i ressourceforløb og til at skabe flere fleksjob. At skabe fleksjob med ned til 2 timer giver ikke øget beskæftigelse – virksomhederne afviser på forhånd at ansætte svage med så lave timetal. Mette Frederiksen taler gerne længe og højt om de lediges pligter til at søge job og påtage sig

arbejde, men går det gælder at pålægge virksomhederne at skabe jobs er hun og reformaftalen larmende tavs. Der er derfor ikke udsigt til øget beskæftigelse for svage, men tværtimod udsigt til øget ledighed.

- *SRSF – regeringen angiver det som målet for sin reformpolitik at sikre det økonomiske grundlag for velfærden. Men man har alligevel gået ind på de borgerliges krav om at provenuet af reformen skal båndlægges, så Enhedslisten i en evt. finanslovsaftale IKKE kan bruge pengene til velfærdsforbedringer. Men skattereformen og reformen af førtidspension og fleksjob drænes de i regeringens 2020 plan afsatte midler til velfærd tværtimod for adskillige mia. kr årligt. Sammen med det forliste provenu af trepartsforhandlingerne kan der hermed årligt komme til at mangle op til 4 mia. kr. årligt svarende til fjernelse af op til 10.000 stillinger. Reformaftalen forbedrer ikke det økonomiske råderum til velfærd, men forringer det tværtimod.*
- *Det er ingen tilfældighed, at SRSF s forslag til regelændringer i høj grad ligger op ad VK s tidligere reformudspil. Det reelle og kontante indhold af SRSF ´s reform bliver nemlig som VK s så en spareøvelse, hvor vilkårene og ydelserne forringes i omfattende grad for kommende førtidspensionister og fleksjobbere. SRSF fører på dette område – som i den økonomiske politik, arbejdsmarkedspolitikken og velfærdspolitikken i øvrigt – overvejende blå, borgerlig politik.*
- *Realiteterne er på trods af alle plusordene om hjælp til svage ”unge”, at reformen i det væsentlige må forventes at medføre langtidsparkering af arbejdsmarkedets og samfundets svageste på discountvilkår. Et samfund skal kendes på, hvordan det behandler sine svageste. Med det kriterium er og bliver den samlede dom over SRSF s kommende reform af førtidspension og fleksjob ikke positiv.*

1. ÆNDRINGER I ENDELIG REFORMAFTALE OG HOVEDELEMENTER I REFORMEN.

Ændringer i den endelige reformaftale i forhold til reformudspillet.

- *Reformaftalen af 30. juni 2012 mellem SRSF + V,K og Liberal Alliance konfirmerer i det store og hele SRSF s reformudspil fra foråret 2012. Men baggrunden for at de borgerlige forligspartnere i det store og hele har godkendt reformudspillet fra SRSF – regeringen er naturligvis, at dette i de store linjer er identisk med VK – regeringens tidligere reformudspil. (Herom længere fremme).*
- *De få ændringer i den endelige reformaftale indeholder både godt og skidt. SRSF s forslag indeholdt til forskel fra VK s tidligere udspil et forslag om højere fleksydelse til medlemmer af A-kasse og lavere til andre, fx selvstændige. For at imødekomme de borgerlige forligspartnere er dette forslag taget ud. Forslaget var dog nok også først og fremmest et ”holdkæftbolsje”, som skulle sikre, at fagbevægelsen ikke opponerede mod reformens store forringelse af ydelsen til personer i ressourceforløb og af ydelsen for et flertal af fremtidige*

fleksjobbere. Og som samtidig skulle holde forbindelse til fagbevægelsen varm forslag på et tidspunkt, hvor regeringen inviterede fagbevægelsen til trepartsforhandlinger.

- Så længe der var brug for at opretholde forslaget af hensyn til fagbevægelsen, blev det tilsigtede forlig med de borgerlige derfor udskudt. Men da regeringen aflyste trepartsforhandlingerne, mens de borgerlige til gengæld er med i skattereformen, kunne Mette Frederiksen prioritere de borgerlige og droppe forslaget, så den fra starten tilsigtede aftale med de borgerlige kunne hives om bord. (Mette Frederiksen smed jo Enhedslisten ud af forhandlingerne).
- Mens denne ændring er et tilbageskridt for fagbevægelsen, er der dog også forbedringer i aftalen i forhold til reformudspillet. Det gælder først og fremmest, at SF i den endelige aftale har fået gennemført, at det oprindelige forslag om en to årig varighedsbegrænsning for ledighedsydelse er taget ud.

Hovedelementer i reformen vedr. førtidspension.

- I det store og hele bekræfter aftalen SRSF's udspil fra foråret og dermed igen VK's forslag til reform fra 2008/2009. For førtidspensions vedkommende bliver ordningen gennem indførelsen af "udviklings forløb" bliver midlertidig for alle under 40 år. For over 40 årige bliver den også midlertidig, i hvert fald formentlig de første 5 år. De således kun "midlertidige førtidspensionister" i ressourceforløb skal efter 5 år igennem en ny vurdering med det mest sandsynlige resultat at de visiteres til ny ressourceforløb.
- Forsørgelsesgrundlaget ændres også: Her hedder det i aftalen, at som udgangspunkt skal alle, der deltager i ressourceforløb, have en ydelse på samme niveau, som de modtog forud for ressourceforløbet. Mens sygedagpengemodtagere fortsætter på sygedagpenge – dog kun til varighedsbegrænsningen på et år indtræffer. Herefter får også de kontanthjælp. For personer fra anden overførselsindkomst eller som ikke forud har modtaget overførselsindkomst gælder en minimumssats svarende til kontanthjælp for voksne. På sigt er satsen i ressourceforløb således kontanthjælp.

Hovedelementer i reformen vedr. fleksjob.

- Også vedrørende fleksjob bekræfter aftalen de tidligere reformudspil. For det første bliver fleksjob for under 40 årige på tilsvarende måde som for førtidspensionister midlertidige a 5 års varighed og for over 40 årige bliver de det også for det første fleksjob og - hvis kommunen vurderer der er forbedringsmuligheder - også for de følgende. Alle fleksjobbere uanset alder skal således hvert 5 år også igennem ny vurdering.. For under 40 årige ifølge regeringens forslag tilmed gang efter gang indtil de bliver 40.
- Ligesom personer i ressourceforløb skal de fleste fleksjobbere også klare sig på et ringere forsørgelsesgrundlag Den væsentlige ændring af fleksjob for så vidt angår ydelse er, at

løntilskuddet generel nedsættes og navnlig, at nedtrappet i takt med stigende løn i fleksjobbet. Hermed må alle andre end fleksjobbere på decideret lavtløn forventes at ville få forringet deres ydelse.

- *Samtidig omlægges tilskudsmodellen. I den nuværende fleksjobordning betaler arbejdsgiveren fuld løn og pension til den ansatte, men får til gengæld et løntilskud fra kommunen på ½ eller 2/3 af lønnen. Betingelsen er, at fleksjobberen ansættes på overenskomstmæssige vilkår. Fleksjobberen er dog kun sikret overenskomstens mindsteløn. Fleksjobberen kan hermed være i en fuldtidsstilling, trods nedsat arbejdsevne. Gennem tilskuddet kompenseres arbejdsgiveren for den nedsatte arbejdsevne. Afledt af tilskuddet størrelse svinger fleksjobberes effektive arbejdstid typisk mellem 12 og 18 timers arbejde om ugen. Reformen vender den model på hovedet, sådan at fleksløntilskuddet i stedet udbetales direkte til den fleksjobansatte. Arbejdsgiveren betaler dermed kun løn, inkl. pension, for den arbejdsindsats, som den fleksjobsansatte reelt yder. Hvad dette, er aftales individuelt mellem fleksjobberen og arbejdsgiveren. Endelig nedsættes det laveste timetal om ugen i fleksjob til 2 timer.*

Hovedelementer i reformen vedr. ledighedsydelse.

- *Også vedrørende ledige fleksjobbere viderefører aftalen stort set forslagene fra regeringens reformudspil fra foråret, som igen ligger i forlængelse af VK – regeringens udspil. Dog med den forbedring, at forslaget om indførelse af en to årig varighedsbegrænsning som anført foran er bortfaldet. Ledighedsydelsen udgør i dag 91 % af højeste dagpengesats = 15.535 kr pr måned eller 18.400 kr om året, hvis de har været ansat i fleksjob i 9 måneder indenfor de seneste 18 måneder (ellers får de en lavere sats). Den høje sats nedsættes frem til 89 pct. af højeste dagpengesats til 15.188 kr. om måneden eller 182.300 om året. En månedlig nedsættelse på 347 kr svarende til ca. 4.100 kr om året. Endvidere skal personer på ledighedsydelser søge job på samme måde som almindelige ledige.*

2. OMFATTENDE FORRINGELSER AF FØRTIDSPENSION OG FLEKSJOB.

Stor ydelsesnedgang og forringelse af vilkår for personer i ressourceforløb.

- *Mette Frederiksen har i den efter reformudspillet følgende debat omkring reformen af førtidspension hævdet, at der ingen førtidspensionister fik forringet indkomsten eller blev fattigere: Disse påstande er imidlertid langt fra et dækkende billede af reformens konsekvenser for svage mennesker med lille eller ingen erhvervsevne. Det er naturligvis rigtigt, at førtidspensionen ikke ændres for nuværende førtidspensionister, men kun for*

fremtidige. Og godt det samme. Men til gengæld indebærer reformen massive forringelser af ydelser og vilkår navnlig for fremtidens svage "unge" under 40 år. Den indkomst, som de hidtil har modtaget, forringes således for personer, der placeres i ressourceforløb fra sygedagpenge, når de senest efter 1 år falder for varighedsbegrænsning. Hvilket for mange vil ske langt hurtigere, da allerede inden vil have opbrugt det meste af deres sygedagpengeperiode.

- At den hidtidige sats derimod ikke nedsættes for personer i ressourceforløb, som kommer fra kontanthjælp er derimod rigtigt. Men at de ikke bliver fattigere i forhold til hidtidig ydelse er ikke ensbetydende med, at de ikke bliver det set fremadskuende. Når de i fremtiden indplaceres i ressourceforløb, hvor de efter hidtidige regler ville have fået tilkendt førtidspension, vil det til gengæld indebære en omfattende forringelse af deres fremtidige ydelse i forhold til den sats de ellers kunne have påregnet i førtidspension. For den kontanthjælpsats, som alle på længere sigt må forventes at få som ydelse, vil – jf. nedenstående tabel – være lavere end førtidspensionssatsen. Forskellen vil være mindst for forsørgere (10 %), men betydeligt større for ikke – forsørgere (40 %) for ikke – forsørgere. En voldsom forringelse af forsørgelsesgrundlaget i ordningen for under 40 årige og for over 40 årige i de første 5 år.
- Udover det forringede forsørgelsesgrundlag indebærer førtidspensionsreformen også en stærkt øget usikkerhed for de, som indplaceres i ressourceforløb. Ressourceforløb, som godt nok hver for sig har 5 års varighed, men som kan forlænges i nye 5 årige forløb – i princippet helt til den "unge" er fyldt 45 år. En forlængelse kommunerne vil have en stærk økonomisk interesse, hvis det er det, som skal til, for at undgå en langt dyrere egentlig førtidspension (En anden - ligeledes billigere end egentlig førtidspension - mulighed er dog at visitere til fleksjob) Dermed vil for under 40 årige tildeling af førtidspension være undtagelsen og tildeling af ressourceforløb være normen. Med ressourceforløb indføres således i praktisk henseende en midlertidig førtidspension indtil 40 til 45 års alderen. En situation, der i sig selv vil lægge et betydeligt pres på disse ofte i forvejen psykisk belastede personer, der hvert 5 te år skal gennem en ny vurderingsmølle og kæmpe for deres ydelse. Den forøgede belastning fra en således usikker og omtumlet situation vil næppe bidrage til forbedring af helbred og funktionsevne, idet det i dag tværtimod ofte er det at være udenfor arbejdsmarkedet, som gør at de får det bedre.
- Men det er ikke kun for unge under 40, det vil blive sværere at få tilkendt førtidspension. Den gælder alle fremtidige ansøgninger. For det første skal stort set alle gennemføre en ressourceforløb inden de evt. tilkendes førtidspension og mange vil skulle igennem flere sådanne forløb. Samtidig vil ændringerne i fleksjobordningen også trække i retning af at tilkendelse af førtidspension hører til undtagelserne. Det skyldes, at det bliver muligt at oprette fleksjob på helt ned til 2 timer ugentligt. Hvor en arbejdsevne på under 10 til 12 timer ugentligt hidtil har berettiget til førtidspension, rykker denne grænse hermed ned til næsten ingen arbejdsevne.

- *Da man stort set altid vil kunne argumentere for, at en person samlet over en hel uge kan arbejde to timer effekt = under ½ time om dagen, vil kommunerne kunne visitere næsten hvem som helst med begrænset arbejdsevne til fleksjob i stedet for til førtidspension. Hermed flytter reformen reelt nogle, som ellers ville være kommet på førtidspension over på fleksjobordningen. Uanset at alle vurderinger fra både handicaporganisationer og arbejdsgivere tyder på, at der ikke vil være jobs til sådanne fleksjobbere som kun kan arbejde meget lidt om ugen. Hermed vil man kun skabe flere på ledighedsydelse. Men kommunerne vil have et økonomisk incitament til dette, idet det er billigere for kommunerne kun at skulle yde et tilskud på en del af lønnen til et fleksjob end at skulle betale det meste af førtidspension selv (efter statslig refusion)*

Stor lønnedgang og forringelse af vilkår for et flertal af fremtidige fleksjobbere.

- *På samme måde, som Mette Frederiksen i modstrid med realiteterne har forsøgt at "bagatellisere" de store forringelser for personer i ressourceforløb i forhold til den nuværende førtidspension, har hun på tilsvarende vis forsøgt at nedtone reformens forringelser i fleksjobordningen. Således har hun i forbindelse med fremlæggelse af reformudspillet fremført, at kun de mest velstillede fleksjobbere med indkomster omkring 500.000 kr. rammes.*
- *Men også dette er langt fra et dækkende billede af konsekvenserne af reformen for fremtidige fleksjobbere, der tværtimod indebærer stor lønnedgang for et flertal af fremtidige fleksjobbere. Som foran skildret sættes der med reformen et lavere loft for løntilskuddet, idet det maksimale tilskud nedsættes fra 311.000 kr til ca. 200.800 kr - en nedsættelse med over 35 %. Det er tidligere i forbindelse med regeringens udspil til reformen beregnet, at hermed sænkes det årlige gennemsnitlige tilskud til en fleksjobber fra i dag omkring cirka 178.000 til i fremtiden omkring 147.500. Altså en forringelse for den gennemsnitlige fleksjobber på 30.500 kr. om året svarende til 2542 kr pr. måned. Og samtidig gennemføres en stærk aftrapning af løntilskuddet, navnlig for lønninger på over 13.000 kr før skat (inkl. pension) pr måned, således at tilskuddet helt bortfalder ved lønninger på ca. 36.400 kr. pr måned. Resultatet bliver uvægerligt en i forhold til hidtidig løn stigende og voldsom lønnedgang, når vi bevæger os ud over de lavestlønnede.*
- *Mette Frederiksen som anført hævdede at kun store fleksjoblønninger rammes. Men fleksjoblønninger over 700.000 udgør kun 3 % af det samlede antal og fleksjoblønninger over 500.000 udgør kun 15 % af samtlige fleksjobbere. Men forringelsen af fleksjoblønningerne i fleksjobreformen omfatter langt flere. Beregninger foretaget af FTF på baggrund af regeringens udspil i foråret viser for fleksjobbere med 2/3 løntilskud, jf. nedenstående tabel, at allerede ved indkomster på omkring 20 - 22.000 kr. om måneden svarende til omkring 250.000 kr. om året medfører reformen lavere ydelse end i dag for fremtidige fleksjobbere. Omkring 75 % af fleksjobbere har 2/3 løntilskud (2009). Disse beregninger er som anført lavet på regeringens udspil dvs. før den endelige aftale. Men da*

reformen i hovedlinjer følger udspillet, har tallene næppe ændret sig meget. 75 % eller mere af hidtidige fleksjobindkomster vil blive ramt af lønnedgangen. Det er altså ikke korrekt, at primært højtlønnede rammes af fleksjobreformen. Igen synes Mette Frederiksen at forsøg at sælge reformen ved at "bagatellisere" dens effekter.

- *Hertil kommer, at fleksjobreformen faktisk indebærer risiko for endnu lavere løn til fleksjobbere. Hidtil har fleksjobberne trods nedsat arbejdsevne kunne ansættes til fuldtidsløn, idet løntilskuddet til arbejdsgiveren har kompenseret denne for reduktionen i arbejdsevne. Men som oven anført skal arbejdsgiveren efter reformen kun betale for "den arbejdsindsats, den fleksjobansatte reelt yder"? Men spørgsmålet er nu, hvad reformens bestemmelser om aflønning for "reel arbejdsindsats" betyder: Hvad er "reel" og hvem skal vurdere denne indsats? Formuleringen af, at der skal aflønnes for "reel arbejdsindsats" synes næsten at antyde, at der på grund af mindre arbejdsevne kan blive tale om afvigelse fra de overenskomst-mæssige (mindste)lønninger – at jo mindre timeeffektiv, fleksjobberen er, jo lavere løn kan arbejdsgiveren tilbyde. Da der allerede er betydelig ledighed blandt fleksjobbere og da disse jo kommer med et forlods handicap, vil de ikke stå stærkt overfor arbejdsgiverne. Resultatet kan blive, at fleksjobberne kan blive tvunget til at acceptere sådanne lønnedslag og gå ind på lavere timeløn for overhovedet at blive ansat.*

Også andre væsentlige forringelser af vilkår for fleksjobbere.

- *Og ligesom tilfældet med ressourceforløb vil de fremtidige midlertidige fleksjob udover indkomstnedgangen også medføre en stærkt øget usikkerhed for de, som indplaceres i de midlertidige fleksjob. En situation, der i sig selv vil lægge et betydeligt pres på disse ofte i forvejen belastede personer. Den forøgede belastning fra en således usikker og omtumlet situation vil næppe bidrage til forbedring af helbred og funktionsevne. Endvidere vil fleksjobbere fremover efter al sandsynlighed blive ramt af stigende arbejdsløshed.*
- *Det skyldes, at reformen åbner op for fleksjob med helt ned til 2 timer ugentligt og dermed lægger op til, at der kun tildeles førtidspension ved arbejdsevne svarende til mindre end to timers ugentligt arbejde. Hermed vil mange med stærkt begrænset arbejdsevne i stedet for førtidspension blive visiteret til fleksjob. Ifølge regeringen skal dette angiveligt gøre det lettere for folk at få et fleksjob. Det er imidlertid stærkt usandsynligt, at arbejdsgiverne vil ansætte fleksjobbere i så få timer. Og reformen er også totalt rensat for bud på, hvordan de mange nye fleksjob skal findes, når der på bekostning af førtidspension visiteres et stigende antal til fleksjob med så få timer. Resultatet vil derfor med stor sandsynlighed blive en stigende ledighed blandt visiterede til fleksjob. Endelig vil også så et stort antal nuværende fleksjobbere også vil blive ramt på deres indkomst, nemlig hvis de kommer i den uheldige situation, at deres nuværende arbejdsgiver nedlægger deres fleksjob og de derfor skal skifte til et nyt. Ganske vist omfatter reformen kun fremtidige fleksjob, men som sådan betragtes det, hvis en nuværende fleksjobber skifter til et nyt fleksjob. Værende fleksjobbere vil*

hermed reelt blive stavnsbundet i deres nuværende fleksjob, idet de af økonomiske grunde IKKE kan tage initiativ til at finde et nyt fleksjob, hvis fx arbejdsforholdene er utilfredsstillende i det nuværende.

3. NÆPPE TILSTRÆKKELIG HJÆLP TIL SVAGE UNGE.

Gode enkeltelementer i aftalen.

- Man kan ikke være uenig i målsætningen for reformen om, at førtidspensionister og fleksjobbere i stedet for passiv forsørgelse skal hjælpes. Det er en rigtig og sympatisk tanke, at svage unge skal hjælpes til at få det bedre og også til evt. at kunne komme i uddannelse eller arbejde (mere). Det bør under alle omstændigheder gøres og det er forkert, at det ikke er blevet gjort for længst. Det må også anerkendes om en rigtig plan etablere faste kontaktpersoner og tværgående behandlingsteam i kommunerne. Det vil utvivlsomt være en styrkelse af indsatsen. Endelig må reformaftalen anerkendes for, at der investeres flere midler i ressourceforløb end VK i sin tid havde planlagt.

Men indsatsen står næppe mål med behovene.

- En meget stor del af tildeling af førtidspension på grundlag af psykiske lidelser sker overvejende på grundlag af alvorlige, kroniske psykiske lidelser med deraf følgende ringe og kun langsigtede forbedringsmuligheder. Fx mental retardering, psykisk udviklingsforstyrrelse, skizofreni, forstyrrelser i personlighedsstruktur samt skizotypiske sindslidelse. Derfor vil forbedring kræve en lang og omfattende behandlingsindsats. Men af ganske mange tilfælde årligt. I 2010 blev der alene for under 40 årige tilkendt op mod 5000 nye førtidspensioner, som nu alle skal i ressourceforløb og for manges vedkommende også i behandling. Men hertil kommer, at alle over 40 årige jo de første 5 år også skal i ressourceforløb. Her var der i 2010 samlet over 12.000 nytilkendelser af førtidspension. Også en betydelig del heraf må forventes at skulle i behandling, hvis kommunerne efter 5 år skal undgå at tilkende varig førtidspension.
- For manges vedkommende vil være tale om omfattende og langvarige behandlingsbehov, hvis de bagved denne tilstand liggende lidelser skal afhjælpes igen. Beskæftigelsesministeriet har ikke offentliggjort noget det forventede antal af ressourceforløb, men der er i dagbladet Politiken med den radikale tænketank Kraka som kilde blevet oplyst, at beskæftigelsesministeriet regner med 45.000 behandlingsforløb årligt. Med forbehold for manglen på oplysninger tyder dette på, at man regner med, at de lidelser, som hidtil har været årsag til tildeling af førtidspension, skulle kunne udbedres indenfor ET enkelt 5 årigt ressourceforløb.

- *Set i forhold til at der vil være tale om personer med omfattende tab af erhvervsevne og behov for en langsigtet og omfattende social og psykiatrisk behandlingsindsats, lyder det ganske optimistisk, hvis der som foran fremgået, regner med, at de lidelser, som ligger bag et næsten totalt tab af erhvervsevne, kan reduceres mærkbart indenfor et enkelt ressourceforløb på 5 år. Snarere skulle man forvente, at der vil være behov for flere 5 årige forløb pr person i gennemsnit for at opnå signifikant bedring af helbred og funktionsevne. Hvorved det årlig behov for ressourceforløb vil være betydeligt højere end de 45.000 forløb, man tilsyneladende opererer med.*
- *Med forbehold for de noget sparsomme oplysninger, må der således stilles et betydeligt spørgsmåls tegn ved, om behovet for indsats og udviklingsforløb ikke er undervurderet?*

De afsatte midler rækker næppe.

- *Mette Frederiksens udspil afsætter som anført på sigt til ressourceforløb 1,4 mia. kr årligt (i 2032). Ifølge oplysninger i pressen regner beskæftigelsesministeriet selv med behov for 45.000 ressourceforløb årligt, når reformen er indkørt. Selv hvis de afsatte 1,4 mia. kr. hertil i reformudspillet bliver en realitet, giver det ikke mere end 30.000 kr. pr. ressourceforløb. Det er imidlertid meget lavt i forhold til omkostninger ved behandling i psykiatrien og Arbejdsmarkedskommissionen fx har da også regnet med dobbelt så høje omkostninger pr. ressourceforløb. Enten bliver reformen dobbelt så dyr som anslået. Eller – mere realistisk – pengene strækker kun til discountbehandlinger, hvorved ressourceforløbene i realiteten bliver til opbevaring i en midlertidig førtidspension på langt lavere ydelse.*
- *Hertil kommer spørgsmålet om, hvorvidt der vil være realiteter i alle de 1,4 mia. kr? Ifølge udspillet skal dele af indsatsen finansieres fra satspuljen. Når reformen er fuldt indfaset vil årligt 365 mio. kr. til ressourceforløbet blive taget fra satspuljen. Men har psykiatrien og kommunerne i forvejen traditionelt fået midler fra. Da den samlede satspulje kun er på omkring 1. mia. kr. kan det næppe forventes, at kommuner og psykiatri vil få dobbelt op, men tværtimod må de påregnes, at de så mister en del af de hidtidige satspuljebevillinger. Man giver med den ene hånd og tager med den anden.*
- *Der er altså generelt næppe udsigt til at SRSF giver det psykiatriske behandlingssystem det omfattende økonomiske løft, som det blot vil kræve at komme ud af dets nuværende udsultede tilstand. Og slet ingen udsigt til det betydelige løft, som det vil kræve, hvis det psykiatriske behandlingssystem skal oprustes og opdimensioneres til at tage mod mange flere patienter i ressourceforløb og midlertidige fleksjob.*

4. REFORMEN ER PRIMÆRT EN SPAREØVELSE.

Reformoverskud skabes gennem besparelser.

- *Reformudspillet fra SRSF skulle i 2020 give et samlet overskud på 1,9 mia. kr og i 2032 et overskud på godt 3,5 mia. kr. Den endelig reformaftale adskiller sig ikke meget herfra. Dog ER overskuddet jf. minioversigt i selve aftalen skrumpet med i alt omkring 200 mio. kr i 2020 og omkring 250 mio. kr i 2032 pga. de mindre ændringer fra udspillet til den endelige aftale. Overskuddet på reformen udgør ifølge aftalen herefter nærmere bestemt i 2020 1,7 mia. kr og i 2032 3,4 mia. kr. (ekskl. øgede udgifter til merudgiftsydelse, arbejdsudbudseffekt samt at der hentes penge fra satspuljen).*
- *Som foran fremgået skulle reformen ifølge Mette Frederiksen handle om at flytte økonomiske midler fra passiv forsørgelse til aktiv hjælp til at komme tilbage til arbejdsmarkedet. Dette billede holder dog ikke for en nærmere granskning af tallene. Nærmest dette billede kommer vi, når man betragter førtidspensionsreformen isoleret, men ikke engang her er der balance mellem besparelse på ydelser og investering i aktiv indsats. Når reformen af førtidspension er fuldt indfaset, spares der 0,8 mia. kr MERE på ydelserne end der investeres i aktiv indsats.*
- *Denne besparelseeffekt er endnu stærkere, når vi betragter fleksjobreformen. På trods af, at reformen gennem forstærket aftrapning af tilskuddet i takt med lønnen sigter på, at fleksjobbere skal arbejde mere, indeholder reformen næsten ingen investering i hjælp til fleksjobbere med at forbedre deres funktionsevne og finde beskæftigelsesmuligheder, så de faktisk kan levere det mere arbejde. Flexjobreformen er reformaftalens malkeko, der bidrager med en nettobesparelse på fleksjobydelsen på 2,2 mia. kr. Samlet spares der i 2020 samlet 1,5 mia. kr MERE på ydelse til førtidspension og løntilskud til fleksjob end der investeres i aktiv indsats og når reformen er fuldt indfaset spares der 3,2 mia. kr mere. Faktisk er bruttobesparelsen i 2020 mere end dobbelt så stor som investeringen i aktiv indsats og i 2032 når reformen er fuldt indfaset, er besparelsen godt på vej mod at blive 3 gange så stor som investeringen i aktiv indsats. Det er altså ikke korrekt, at reformaftalen handler om at flytte ressourcer fra passiv forsørgelse til aktiv indsats.*

Refusionsreform skal give yderligere besparelser.

- *Det fremgår også af reformaftalen, at regeringen vil på et senere tidspunkt fremlægge en samlet refusionsreform. Hovedpunkter heri er, at refusionssystemet skal understøtte, at færrest muligt kommer på langvarig/permanent offentlig forsørgelse, herunder førtidspension, ledighedsydelse mv. og at hovedprincippet for et nyt refusionssystem skal - inspireret af Arbejdskommissionens model - være, at refusionssatserne er ens på tværs af ydelser og falder over tid. Men at vil blive tale om nedsættelser af refusionen er til gengæld givet. I så tilfælde vil staten spare penge på refusion til kommunerne vedr. førtidspension*

og fleksjob. I første omgang vil kommunerne ganske vist af regeringen skulle kompenseres herfor gennem DUT (Det udvidede totalbalanceprincip),

- *MEN: Kommunerne presses i disse år hårdt af regeringen gennem stramme økonomiske rammer. Her vil nedsættelse af refusionsraten for førtidspension vil – sammen med besparelsen på ydelsen ved at indsætte i ressourceforløb – give et stærkt incitament for kommunerne til at bevilge så få egentlige førtidspensioner til under og over 40 årige. Det vil naturligvis yderligere – udover de i reformaftalen i forvejen beskårne muligheder herfor - forringe mulighederne for at få tilkendt varig ydelse i form af egentlig førtidspension eller varigt fleksjob. Hermed vil flere skulle forblive på de laveste sociale ydelser (kontanthjælp) i stik modsætning til, hvad SRSF ellers i sin tid havde som mål.*
- *Også med nedsættelse af refusionen for fleksjob – ligesom gennem de forringede forsørgelsesregler – blive lagt stærke barrierer for oprettelsen af fleksjob, og dermed for mulighederne af, at mennesker med reduceret arbejdsevne kan fastholde en tilknytning til arbejdsmarkedet. Den erklærede hensigt er at presse så mange af disse tilbage i ordinære jobs. Men med høj og vedvarende arbejdsløshed er en nok så nærliggende konsekvens heraf, at de presses ud i ledighed og efter at være faldet for varighedsbegrænsningen på nu to år ryger ned på kontanthjælp eller over i ressourceforløb. Og svaret på det indledende spørgsmål er: Ja, reformaftalen er først og fremmest en spareøvelse.*

5. REFORMEN VIL NÆPPE SIKRE ØGET BESKÆFTIGELSE.

Reformens beskæftigelsesmål og - initiativer.

- *Reformens overordnede mål er, at flest muligt skal i arbejde. Reformaftalen skal i sidste ende øge den samlede samfundsmæssige beskæftigelse. Målet er ikke specificeret i reformaftalen, men ifølge regeringens tidligere reformudspil var det, at ca. 2300 personer i 2020 og ca. 7.700 personer på langt sigt kommer i udstøttet arbejde. Dette må antages stadig gældende.*
- *For førtidspensionsdelen af reformaftalen er målet, "... at flere får en tilknytning til arbejdsmarkedet". Målet er således ikke nødvendigvis fuld selvforsørgelse, men en højere "selvforsørgelsesgrad". Arbejdsmarkedskommissionen har tidligere skønnet, at man kunne øge beskæftigelsen med ca. 4000 fuldtidspersoner, hvilket dækkede over 2.000 personer i ordinær beskæftigelse og 2.000 personer i fleksjob.*
- *Reformaftalen specificerer en række tiltag for personer i ressourceforløb, som kan "...bringe borgeren tættere på det fastsatte beskæftigelsesmål". Blandt andet hertil vil reformaftalen*

”..prioritere midler fra satspuljen til at medfinansiere initiativer i aftalen, herunder indsatsen i ressourceforløb. Midlerne indføres over tid stigende til et permanent niveau på 365 mio. kr. fuldt indført i 2030. Der afsættes konkret 13 mio. kr i 2013, 80 mio. kr i 2014, 40 mio. kr. i 2015 og 190 mio. kr. i 2016”. Og man vil skabe ”Gode muligheder for at arbejde under ressourceforløb. Personer, der deltager i ressourceforløb, skal have mulighed for at beholde en større del af lønindtægten, hvis de får job på det ordinære arbejdsmarked. Og arbejdsgivere, der ansætter personer i ressourceforløb i et løntilskudsjob, skal have mulighed for et højere tilskud, svarende til tilskuddet til revalidender”.

- For fleksjob er målet, at flest muligt kan ansættes på det ordinære arbejdsmarked uden offentlig støtte. Også her må det nok forstås som målet at fleksjobbere skal arbejde mere og dermed opnår en højere selvforsørgelsesgrad. Der er heller ikke i reformaftalen specificeret et beskæftigelsesmål for fleksjob. Arbejdsmarkedskommissionen har tidligere herom anført, at ” Hvis de fleksjobansatte i gennemsnit arbejder en time ekstra om ugen”, svarer effekten til i størrelsesordenen 1.500 fuldtidspersoner.
- Midlerne til at sikre denne øgede arbejdsindsats/beskæftigelse er, at ”Det skal være mere attraktivt for virksomheder at ansætte mennesker i fleksjob, selvom det i en periode kun drejer sig om få timer om ugen... (Derfor) skal arbejdsgivere i fremtiden kun betale løn for den arbejdsindsats, som den fleksjobansatte reelt yder. Det skal sikre, at virksomheder får større tilskyndelse til at ansætte personer med begrænset arbejdsevne.”

Ringe udsigter til at virksomhederne af sig selv tager flere svage.

- Skal man dømme ud fra de hidtidige resultater med at beskæftige personer med reduceret arbejdsevne er udsigterne imidlertid trange. I dag er knap 7 % af arbejdsstyrken generelt ledige. Men i gruppen af personer med reduceret arbejdsevne er situationen betydeligt værre. Der er ca. 70.000 fleksjobbere, hvoraf 17.000 er ledige. Det giver en ledighedsprocent på 25 %. Af den gruppe er ca. 5700 langtidsledige og har gået ledige i over to år.
- Reformen vil øge behovet for, at flere svage ansættes i virksomhederne. Personer i ressourceforløb skal under forløbene gerne hente jobtræning. Og reformaftalens mål er tydeligvis, at de svage ”unge” efter afslutningen af ressourceforløb ikke skal i varig førtidspension, men i fleksjob. Med stærkt begrænset arbejdsevne vil der kun blive tale om fleksjob med få timer ugentligt. Vi vil derfor efter reformen se en stærk stigning i antallet af ansøgere om fleksjob og navnlig altså om fleksjob med få timer ugentligt.
- Men en undersøgelse fra Oxford Research viser, at jo lavere timetal, jo mere afvisende er virksomhederne for at ansætte fleksjobbere. Omkring en tredjedel af 110 udspurgte virksomheder fandt det umuligt at ansætte personer på 10 timers arbejdstid, mens 74 %

procent afviser at ansætte en fleksjobber tre timer ugen. Stig Langvad fra Dansk Handicapforbunds har følgende konklusion: "Der er ikke en kinamands chance for at skaffe job til de her mennesker". For når der i forvejen er 170.000 "normalledige", som arbejdsgiverne under alle omstændigheder vil vælge først, så vælger de selvfølgelig ikke af egen drift en "halv" eller kvart arbejdskraft fra en fleksjobber eller førtidspensionist.

Reformaftale uden videre initiativer til jobskabelse for svage.

- *Regeringen vil gøre det mere attraktivt for personer med reduceret arbejdsevne at arbejde mere og fx give samme løntilskud som til revalidender. Det er en forbedring, men om det er nok til fx at skaffe mange flere jobs til svage kan man have sin tvivl om i lyset af, at netop revalideringsordningen er blevet mindre og mindre udnyttet de senere år. Selvom reformaftalen er meget konkret og udførlig, når det gælder forringelserne af førtidspension og fleksjob, er der til gengæld meget få svar på spørgsmålet om, hvordan arbejdsgiverne forpligtes til at oprette de fornødne jobs til personer i ressourceforløb og fleksjobbere. Mette Frederiksens svar herpå: "Det er et kollektivt ansvar".*
- *Regeringen vil givet appellere til arbejdsgiverorganisationerne om at løfte opgaven og de vil selvsagt ikke stille sig asocialt frem, men vil givet tilkendegive at være beredvillige hertil. Der vil sikkert også under de kommende og regeringen herom. MEN: Når røgen er lettet, er det de enkelte virksomheder og deres bundlinje, som afgør om der bliver ansat nogen. Og her under krisen er virksomhederne netop presset økonomisk og har i forvejen afskediget de 170.000 for at tilpasse kapaciteten og nedsætte omkostningerne. Og de økonomiske realiteter så langt som vi kender dem, handler om stor og vedvarende arbejdsløshed.*
- *I denne sammenhæng skaber det derfor ikke mere beskæftigelse, selvom man gennem forringet forsørgelsesgrundlag presser mennesker med i forvejen begrænset arbejdsevne tilbage på arbejdsmarkedet. Det eneste, som her kan gøre en forskel, er hvis regeringen også at lod den megen snak om "ret og pligt" også gælde for arbejdsgiverne og direkte pålagde dem pligt til at beskæftige de svage. Uanset regeringens appeller opretter virksomhed ingen skånejob til fleksjobbere og førtidspensionister, med mindre det er et lovkrav eller kan betale sig.*
- *Men betale sig kan det kun, hvis virksomhederne får tilskud hertil fra det offentlige. Men den ordning har vi jo allerede, hvor man yder offentlige tilskud til skånejobs – det er jo fleksjobordningen. Som man som beskrevet lige bestemt har tænkt sig at amputere. Summa summarum tegner Mette Frederiksens megen tale om øget beskæftigelse til personer med lille arbejdsevne til netop kun at være – snak.*

6. REFORMEN SIKRER IKKE DET ØKONOMISKE UNDERLAG FOR VELFÆRDEN, MEN FORRINGER DET.

Reformaftalen båndlægger 2 mia. kr.

- Ifølge regeringsgrundlaget skulle reformen af førtidspension og fleksjob være med til at skabe økonomisk råderum til forbedring af velfærden. MEN: I den endelige reformaftale har de borgerlige fået imødekommet et krav om, at provenuet på 2 mia. kr i 2020 båndlægges til: "... medfinansiering af udgifter forbundet med realiseringen af regeringens uddannelses- og forskningsmålsætninger..". Men hermed er midlerne i regeringens 2020 plan til netop at løfte velfærdsydelseerne skrumpet endnu mere."

Midler i 2020 plan til offentligt forbrug til service er allerede skrumpet.

- I regeringens 2020 – plan – "Danmark i arbejde" var der oprindeligt afsat 6 mia. + 1 mia. kr til velfærd. Heraf skulle de 6 mia. kr årligt gå til ny velfærd og 1 mia. kr om året skulle gå til løft af de eksisterende velfærdsydelser, således at realvæksten i det offentlige forbrug hermed kunne øges fra 0,6 til 0,8 % i årligt gennemsnit.
- Men finansieringen af dette angivelige velfærdsloft ER for længst skrumpet mere og mere. For det første skulle 4 mia. angiveligt komme fra trepartsforhandlinger, men er nu bortfaldet i og med at regeringen droppede disse efter at Metal havde sagt nej til at sløjfe hellig – eller feriedage. Endvidere har SRSF for det andet i stedet for til det oprindelige formål: velfærd brugt 3 mia. kr af de hertil afsatte midler i 2020 planen på skattelettelser efter krav fra V+K. Mens den angivelige merprovenu fra skattereformens postulerede forøgelse af arbejdsudbuddet allerede ER indregnet i 2020 plan, jf. foranstående figur. Alt i alt mangler planen hermed 4 + 3 mia. kr = 7 mia. kr.
- De 7 mia. kr til ny velfærd og til at hæve realvæksten i den eksisterende velfærd fra 0,6 % til 0,8 % er således allerede nu bortfaldet. En realvækst i det offentlige forbrug på årligt i snit 0,8 % ville have svaret til godt 4 mia. kr årligt Gennem aflysningen af trepartsforhandlingerne og de yderligere skatteindrømmelse til de borgerlige er dette skrumpet til 0,6 % årligt. Dvs. til omkring 3 mia. kr. årligt.

Efter båndlægning: Kun midler til realvækst på 0,1 – 0,2 % årligt i offentligt forbrug til velfærdsydelse.

- *Men i og med, at SRSF nu har kapituleret for de borgerliges krav om båndlægning af det angivelige provenu fra reformen af førtidspension og fleksjob (hvad alt tyder på) betyder det, at yderligere 2 mia. kr årlig fra 2020 planen IKKE kan bruges på velfærd. Hermed er der i bedste tilfælde der ingen midler tilbage til at hæve det offentlige forbrug til velfærd fra 0,6 % til 0,8 % og i værste tilfælde må realvæksten i det offentlige forbrug yderligere med 2 mia. kr. årligt*
- *Dvs. med mindre at regeringen finder yderligere midler til velfærd, risikeres at realvæksten i den eksisterende velfærd nedsættes fra omkring 3 mia. kr årlig til 1 – 2 mia. kr årligt svarende til en årlig gennemsnitlig realvækst på 1- 2 %. Ganske vist har regeringen forsøgt at formulere sig ud af problemet, idet det i "Reformaftalen" hedder, at " Regeringen medregner provenuet i sin målsætning om en offentlig forbrugsvekst på 0,8 % årligt". Men det er jo ren camouflage. Når 2 mia. kr af de tilbageværende 3 mia. kr til realvækst i det offentlige forbrug til velfærds-service NU båndlægges til andre formål end velfærds-service, ER OG BLIVER der selvfølgelig så meget mindre til velfærdsydelse. Uanset om regeringen så kalder dem velfærdspenge.*

Nu mangler der op til 4 mia. kr. = besparelse på op til 10.000 stillinger årligt.

- *Men ny tegner det altså til – hvis V+ K s krav om båndlæggelse af det angivelige provenu fra reformen af førtidspension og fleksjob opfyldes – at der ikke bliver 6 mia. kr årligt til stigning i de årlige udgifter til den eksisterende velfærd, men højst 2 mia. kr. Altså med et forsigtigt skøn en manko på omkring 4 mia. kr. Med en årlig besparelse på omkring til 4 mia. kr i den eksisterende velfærd vil medføre nedlæggelse af stillinger i størrelsesordenen på 8 - 10.000 stillinger pr. år.*

INDLEDNING: ENDELIG AFTALE OM REFORM AF FØRTIDSPENSION OG FLEKSJOB.

Denne rapport er en ajourføring den i marts udsendte rapport om ”Mette Frederiksens udspil reform af førtidspension og fleksjob”, som igen blevet forudgrebet i rapporten: ”SRSF s- kommende reform af førtidspension og fleksjob” fra november 2011.

INDHOLD AF DENNE RAPPORT.

1. Ændringer.

Nu foreligger der så en endelig reformaftale mellem SRSF og V; K + Liberal Alliance¹.

Der er mindre ændringer i reformaftalen i forhold til SRSF s udspil fra foråret.

I nedenstående kapitel 1 gennemgås først ændringerne i reformaftalen og dernæst hovedelementerne i reformen.

2. Foringelse – for få eller mange?

Regeringen og Mette Frederiksen har på den ene side ikke lagt skjul på, at reformen ville betyde forringelser i førtidspensions – og fleksjobordningerne i forhold til i dag.

Men man har alligevel på den anden side ”bagatelliseret” disse forringelser.

Således har Mette Frederiksen i den efter reformudspillet følgende debat omkring reformen af førtidspension hævdet, at der ingen førtidspensionister fik forringet indkomsten eller blev fattigere:

1) SRSF – regeringen, V, K og Liberal Alliance: Aftale om en reform af førtidspension og fleksjob. 30.06.12.

”Hvis du spørger mig, om nogen bliver fattigere af det her, vil jeg mene, at svaret er nej. Hvis du spørger, om nogen vil opleve en indkomstnedgang, så er svaret sådan set også nej. Forstået sådan, at de borgere, der er visiteret til førtidspension, bliver på førtidspension.”²

Omkring fleksjobreformen har været fremført en variant af denne argumentation, idet man har hævdet at reformen kun ramte de allerhøjeste fleksjobindkomster. SF's formand, Villy Søvndal, har antydnet noget sådant:

”Vi skal kigge på tilskuddet til de høje lønninger på fleksjob. Jeg vil ikke forholde mig lige præcis til gymnasielæreren, men tanken er, at vi tager fat oppefra og sikrer et loft i det vi laver i forhold dem, der har en urimelig løn.”³

Søvndal knyttede her an til retorikken fra VK – regeringen og tidligere beskæftigelsesminister Inger Støjberg (Venstre), der krævede fleksjobordningen reformeret, fordi fleksjobbere kunne have op til 700.000 i årsindkomst.

Tilsvarende har Mette Frederiksen i forbindelse med fremlæggelse af reformudspillet fremført, at kun de mest velstillede fleksjobbere med indkomster omkring 500.000 kr. rammes.⁴

Derfor vil vi i kapitel 2 først se på spørgsmålet om, hvilke ændringer i ydelser og vilkår for fremtidige førtidspensionister og fleksjobbere reformaftalen indebærer?

3. Hjælp – eller jagt?

Fra Mette Frederiksens og regeringens side har man i forbindelse med den endelige aftale fortsat linjen fra reformudspillet med at betone den som hjælp til samfundets svage: ”Vi vil ikke nøjes med at vie unge mennesker en pension og that´s it: Vi vil sikre, at der kommer den ordenlige og nødvendige hjælp, så de kan få et bedre liv end de har.”⁵

Og tilsvarende fremgår det da også af indledningen til reformaftalen, at reformens mål er, ”at sikre at der også i fremtiden er ordentlige levevilkår for de mennesker, som ikke kan arbejde”.⁶

Reformen sigter her især på at hjælpe de svage tilbage til arbejdsmarkedet i højere grad. ”Reformens overordnede mål er, at flest muligt skal i arbejde og forsørge sig selv”.⁷

2) Jf. Kaae, Martin og Nikolaj Rytgaard: Minister taler usandt om reform. Jyllandsposten 29.02.12

3) Brandstrup, Mads: Beskæftigelsen er en krumtap for socialister (Interview med Villy Søvndal). Politiken 03.02.12

4) Jf. Brandstrup, Mads; Cecillie Lund Kristiansen og Morten Skærbæk: Regeringen skærer hårdt i penge til fleksjob. Politiken 29.02.12

5) Hvilsom, Frank og Morten Skærbæk: Mette Frederiksen afviser anklage om blå reform. Politiken 02.07.12

6) Jf. Aftalen, s. 1.

Dette er ifølge Mette Fredriksen og regeringen begrundelse for, at regeringen vil spare på ordningerne i forhold til i dag.

Formålet er stadig hjælp ”... flytter penge fra ydelser til aktiv indsats (for at) unge på -19-20 år, som er på overførselsindkomst kan komme ud på arbejdsmarkedet”

I kapitel 3 af denne rapport vil vi se på dette spørgsmål, hvorvidt der med denne reform ER tale om den nødvendige hjælp til svage, så de kan få det bedre og komme i arbejde?

4. Omflytning af ressourcer til aktiv indsats – eller spareøvelse?

Som anført handler reformen i regeringens selvforståelse om ”at flytte penge fra ydelser til aktiv indsats”.⁸

Der tages altså penge gennem forringelse af ydelserne. Men Mette Frederiksen afviser alligevel, at ”Det er ikke bare en spareøvelse, det er en økonomisk ansvarlig ordning.”⁹

ER reformen en spareøvelse eller ikke? Det er det næste hovedspørgsmål, som denne rapport vil behandle i kapitel 4.

5. Øger reformen beskæftigelsen?

Det overordnede slogan for at reformaftalen er, at beskæftigelsen skal øges: ”Reformens overordnede mål., at flest muligt skal i arbejde...”¹⁰.

Færre svage (”unge”) skal i egentlig, varig førtidspension og flere skal fra ressourceforløb bevare en tilknytning til arbejdsmarkedet.

Og fleksjobbere arbejde mere.

Og reformaftalen skal øge den samlede samfundsmæssige beskæftigelse. Målet er, at ca. 2300 personer i 2020 og ca. 7.700 personer på langt sigt kommer i ustøttet arbejde.¹¹

7) Ibid.

8) Jf. Også Mærsk, Morten: Mette F. – Den reform kan jeg stå inde for. Berlingske Tidende 02.07.12.

9) Jf. Hvilson, Frank: Bredt forlig om førtidspension. Politiken 01.07.12

10) Jf. Aftalens, s. 1.

11) Jf. reformudspillet ”Flere skal være en del af fællesskabet”, . 22.

Men vil reformaftalen sikre øget beskæftigelse for personer i ressourceforløb og i fleksjob og vil det øge den samlede beskæftigelse?

6. Sikrer reformen økonomi og velfærd?

Sidst, men ikke mindst er det langsigtede mål med regeringens reformpolitik, herunder denne reformaftale, ifølge regeringsgrundlaget at sikre det økonomiske grundlag for velfærd.

Således hedder det i regeringsgrundlaget ”Et Danmark der står sammen”, at ”Provenuet fra reformerne af aktivering, kontanthjælp, fleksjob, førtidspension, rekruttering, uddannelse, forebyggelse, integration, skattereformen samt fra forhøjelsen af statens indtægter skal anvendes til at skabe et råderum, der kan finansiere forbedring af velfærd, social indsats og et løft i uddannelserne og forskningsindsatsen”.¹²

Reformen skal altså bidrage til at sikre det økonomiske grundlag for velfærd.

Men ifølge reformaftalen båndlægges provenuet af reformerne på 1,9 mia. kr i 2020 til ”... medfinansiering af udgifter forbundet med realiseringen af regeringens uddannelses- og forskningsmålsætninger. Regeringen medregner provenuet i sin målsætning om en offentlig forbrugsvækst på 0,8 % årligt.”¹³

I denne rapport's kapitel 6 behandles dette spørgsmål om, hvorvidt det er tilfældet?

Konklusion og sammenfatning.

Sammenfatning og konklusion på hele analysen bringes som et resume i starten af rapporten af hensyn til de, som har brug for en hurtig indføring.

Analysen bygger set længere bagud videre på en tidligere analyse af VK – regeringens udspil til reform af førtidspension og fleksjob.¹⁴

12) Jf. regeringsgrundlaget ”Et Danmark der står sammen”, s. 10.

13) Jf. Aftalen, s. 2.

14) Lund, Henrik Herløv: VK- regeringens udspil til reform af førtidspension og fleksjob. 2010.

FØLGENDE BEHANDLES IKKE I DENNE RAPPORT, MEN ER BEHANDLET ANDETSTEDS:

Af overskuelighedsgrunde er det i denne rapport afstået fra at behandle en række tilgrænsende emner vedr. reformaftalen.

1. For mange i fleksjob og førtidspension?

Det anføres som begrundelse for reformen, at der er kommet for mange personer i fleksjob og førtidspension og at reformen dermed har kostet statskassen for mange penge. Men sammenhængende med, at navnlig tilgangen til fleksjob HAR været stigende er tilgangen til sygedagpenge, kontanthjælp og navnlig til revalidering modsvarende faldet lige så meget. Samlet set for alle overførselsindkomster er tilgangen dermed IKKE steget. I stedet er efterspørgslen flyttet fra nogle typer overførselsindkomst til nogle. Hvilket ikke mindst skyldes, at sidstnævnte ordninger har været dyrere for kommunerne. Men dermed er det samlet set på tværs af overførselsindkomster HELLER IKKE korrekt, at det har kostet statskassen flere penge.

Denne problematik er ikke behandlet i denne rapport, men i del II, afsnit 4 i rapporten: "Mette Frederiksens udspil til reform af fleksjob og førtidspension".

2. Er psykiatrien rustet til at give yderligere behandlingstilbud?

Et andet stort spørgsmål i forbindelse med reformen er, hvorvidt psykiatrien i dag overhovedet er rustet til at løfte den betragtelige meropgave at give en lang række yderligere behandlingstilbud til fremtidige personer i ressourceforløb. Psykiatrien er i dag økonomisk udsultet og har langt fra haft samme vækst som det somatiske sygehusvæsen ligesom de økonomiske midler på ingen måde er vokset i takt med patienttilgangen. Det skyldes ikke mindst, at psykiatrien er blevet "spist af" med årlige lejlighedsbevillinger fra satspuljen. En nylig rapport fra Dansk Sygehusinstitut pegede på et stort efterslæb blot for, at psykiatrien kunne komme på omdrejningshøjde med de i dag foreliggende opgaver. Rapporten ¹⁵ konkluderer, at der er behov for ekstra 3.000 indlæggelsesdage og yderligere ambulant behandlingskapacitet svarende til næsten 1200

15) Christensen, Jan og Camilla Dürke Tybring: Scenarier for bedre psykiatrisk behandling. Dansk Sundhedsinstitut, juni 2012.

fuldtidsstillinger.¹⁶ Ifølge lægeforeningen svarer det til et behov for tilførsel af 0,6 mia. kr. ”De penge, der er afsat, vil højst strække sig til ansættelse af en tredjedel af de nødvendige medarbejdere”, siger lægeforeningens formand Mads Koch Hansen.¹⁷

Denne problematik er ikke behandlet i denne rapport, men i del II, afsnit 6 i rapporten: ”Mette Frederiksens udspil til reform af fleksjob og førtidspension”.

3. Alternativ til SRSF s og de borgerliges reform af førtidspension og fleksjob.

I stedet for denne skæve reform kan stilles en række alternative forslag: Revalidering bør prioriteres som effektivt instrument til rehabilitering, bl.a. gennem øget refusion.

Behandlingssystemet bør oprustes gennem tildeling af større midler. Beskæftigelse af personer med reduceret arbejdsevne bør støttes gennem præmiering af virksomheder, som opretter sådanne jobs.

Førtidspension bør bevares for både under og over 40 årige – det handler ikke om alder, men om udsigter til generhvervelse af erhvervsevne. Men den forud for førtidspension gående undersøgelse, arbejdsprøvning og sagsbehandling kan med fordel samles i et tidsbegrænset 3 til max 5 årigt rehabiliteringsforløb med reelle behandlingstilbud.

Fleksjob bør ikke gøres midlertidige og løntilskudsmodel og ydelse bør i hovedsagen bevares, således at de følger med arbejdsgiverbetalingen op. Dog bør der indføres et loft, således at der ikke gives tilskud for arbejdsgiverbetaling udover 250.000 kr.

Denne problematik er ikke behandlet i denne rapport, men i del III i rapporten: ”Mette Frederiksens udspil til reform af fleksjob og førtidspension”.

4. Alternativer til SRSF s og de borgerliges blå økonomiske – og reformpolitik generelt.

I stedet for SRSF s blå økonomiske politik og blå reformer i samarbejde med de borgerlige kan der føres en offensiv vækst -, beskæftigelses - og skattepolitik. Det afgørende virkemiddel til at øge den samfundsmæssige velstand og dermed ressourcerne til både at reducere på underskud og gæld såvel til at finansiere en høj velfærd er for det første – vækst og høj beskæftigelse. Her er velfærdsbesparelser intet virkemiddel – vi har tværtimod i de seneste år set, hvorledes de

16) Ovennævnte rapport, s. 20.

17) Jyllandsposten 09.06.12: Lægeforening – alt for lidt til psykiatrien.

uhæmmede besparelser i kommunerne tværtimod har barberet væksten ned til sokkeholderne. Og dermed ikke alene forringet velfærden, men gjort os alle fattigere.

MEN: Øget vækst og beskæftigelse og velfærd vil et godt stykke hen ad vejen være selvfinansierende gennem reduceret arbejdsløshed og dermed faldende offentlige udgifter og øgede skatteindtægter, men ikke fuldt selvfinansierende. Der vil derfor være brug for øgede offentlige indtægter til finansiering til øget velfærd, beskæftigelsesfremme samt selvsagt til reduktion af statsunderskuddet. Som ofte fremhævet af S + SF indtil valget har VKO gennem deres gentagne u – og underfinansierede skattelettelser udhulet de offentlige finanser stærkt, ikke mindst gennem den famøse ”rødvinsreform” i 2009. Der er derfor som anført ikke brug for skattelettelser og slet ikke for topskattelettelser, men brug for øgede indtægter for det offentlige. Først og fremmest tilbagerulning af VKO s katastrofale skattestop og skattelettelsespolitik.

Denne problematik er ikke behandlet i denne rapport, men i del IV i rapporten: ”Mette Frederiksens udspil til reform af fleksjob og førtidspension”.

**KAPITEL 1:
ÆNDRINGER I DEN ENDELIGE
REFORMAFTALE
OG
HOVEDELEMENTER
I REFORMEN AF FØRTIDSPENSION
OG FLEKSJOB?**

Indledning.

30. juni 2012 blev indgået en endelig reformaftale om førtidspension og fleksjobordningerne mellem SRSF og V; K + Liberal Alliance¹⁸.

Der er mindre ændringer i reformaftalen i forhold til SRSF s udspil fra foråret.

I det følgende redegøres i kapitel 1 først for de få hovedændringer i forhold til forårets reformudspil, som den endelige aftale indeholder.

Dernæst redegøres i afsnit 2 for hovedændringerne i reglerne for førtidspension i reformen som helhed.

Og i afsnit 3 opregnes ditto hovedændringer af reglerne for fleksjob i reformen som helhed.

Endelig anføres i afsnit 4 ændringerne vedr. ledighedsydelse.

18) SRSF – regeringen, V, K og Liberal Alliance: Aftale om en reform af førtidspension og fleksjob. 30.06.12.

AFSNIT 1.1.: ÆNDRINGER I DEN ENDELIGE AFTALE I FORHOLD TIL REFORMUDSPILLET.

1.1.1. Indrømmelser til de borgerlige.

Mette Frederiksens udspil til reform af førtidspension og fleksjob¹⁹ var allerede ved fremlæggelsen i forvejen i store træk en kopi af VK's tidligere reformudspil.²⁰

Forslagene om nedsat ydelse i udviklings-/ressourceforløb for svage unge under 40 år i stedet for førtidspension og forslagene om nedsat ydelse i fleksjob for alle andre end de lavestlønnede stammer således fra VK's udspil.²¹

Dog indeholdt SRSF's forslag til forskel fra VK's tidligere udspil et forslag om højere fleksydelse til medlemmer af A-kasse.

Forslaget om højere ydelse i fleksjob til A – kasse medlemmer indebar, at medlemmer af en A-kasse kunne få op til 98 % af maksimale dagpenge (ca. 200.000 kr årligt i 2012). Mens ikke medlemmer af kunne få et tilskud på op til 88 % af maksimale dagpenge (ca. 180.000 kr årligt i 2012).

Men forslaget måtte fra starten opfattes som først og fremmest taktisk betonet. Forslaget var et "holdkæftbolsje", som skulle sikre, at fagbevægelsen ikke opponerede mod reformens store forringelse af ydelsen til personer i ressourceforløb og af ydelsen for et flertal af fremtidige fleksjobbere. Forslaget skulle samtidig holde forbindelse til fagbevægelsen varm forslag på et tidspunkt, hvor regeringen inviterede fagbevægelsen til trepartsforhandlinger.

Men forslaget har været en torn i øjet på de borgerlige, fordi selvstændige hermed var henvist til lavere ydelse i fleksjob. Sålænge der var brug for at opretholde forslaget af hensyn til fagbevægelsen, blev det tilsigtede forlig med de borgerlige derfor udskudt. Men da regeringen aflyste trepartsforhandlingerne, mens de borgerlige til gengæld er med i skattereformen, kunne Mette Frederiksen droppe forslaget, så den fra starten tilsigtede aftale med de borgerlige kunne hives om bord. (Mette Frederiksen smed jo Enhedslisten ud af forhandlingerne).

Forslaget har næppe nogensinde har været ment som andet end et paradeforslag.

19) SRSF – regeringen: En del af fællesskabet.

20) Jf. Lund, Henrik Herløv: Mette Frederiksens udspil til reform af førtidspension og fleksjob.

21) VK – regeringen: Forebyggelse, rummelighed og fleksibilitet.

En anden indrømmelse til de borgerlige handler om anvendelsen af det angivelige provenu af reformen på 2 mia. kr. V og K havde her kræver, at provenuet fra reformen skal gå til den såkaldte globaliseringspulje, som Enhedslisten ikke er en del af, således at Enhedslisten ikke "kunne borttødsle de penge, som V + K har været med til at skaffe".

Her imødekommes det borgerlige krav på den måde, at det i aftaleteksten indgår, at "Forligspartierne er enige om, at provenuet på 1,9 mia. kr. i 2020 avnedes til medfinansiering af udgifter forbundet med realiseringen af regeringens uddannelses – og forskningsmålsætninger. Regeringen medregner provenuet i sin målsætning om en offentlig forbrugsvækst på 0,8 % årligt. Forligspartierne vil drøfte den videre udmøntning".²²

Provenuet af reformen båndlægges altså som krævet af de borgerlige til forskning og uddannelse og med vetoret for disse vedr. den nærmere udmøntning.

De videre konsekvenser heraf vil blive diskuteret i kapitel 5.

1.1.2. Indrømmelser til SF (?)

I forårets udspil var indeholdt en varighedsgrænse for fleksjobvisiterede, som ikke kunne finde et fleksjob og derfor havnede på ledighedsydelse.

Ifølge reformudspillet skulle "...perioden på ledighedsydelse følge den almindelige dagpengeperiode"²³

Her er der i den endelige aftale sket en forbedring i forhold til den oprindelige reformaftale er, idet denne varighedsbegrænsning – ifølge SF selv efter pres fra SF – er bortfaldet.

En anden problematik, som SF også vides at have rejst, har været spørgsmålet om opsparing af pension, ferieret mm for personer i fleksjob.

I det oprindelige udspil fra foråret blev der lagt op til, at en fleksjobbers pensionsindbetalinger ikke længere skulle beregnes ud fra grundlønnen for et ordinært job, men alene beregnes ud fra det faktiske antal arbejdstimer, fleksjobberne udfører. Dermed ville fleksjobbere fremover være at betragte som deltidsansatte med negative konsekvenser for deres pensionsopsparing.

I den nuværende fleksjobordning betaler arbejdsgiveren fuld løn og pension til den ansatte, men får til gengæld et løntilskud fra kommunen. Reform udspillet vendte den model på hovedet, sådan at fleksløntilskuddet i stedet udbetales direkte til den fleksjobansatte. I det tilskud var der ifølge beskæftigelsesminister Mette Frederiksen indregnet 10 procent til pension. Men ordningen lod

22) Jf. Aftalen, s. 2.

23) Jf. Reformudspil "En del af fællesskabet", s. 16.

det være op til den enkelte, om der blev sparet op. I den endelige aftale ændres dette til, at der også direkte afsættes en procentdel af løntilskuddet også til pensionsopsparing – ligesom der gør af lønnen, jf. aftalen:

”Fleksjobansatte får et tilskud svarende til 98 % af højeste dagpengesats (svarende til 16.700 kr. pr. måned). Der reserveres en andel heraf til obligatorisk pension”²⁴

Størrelsen af løntilskuddet som sådan er ikke ændret i forhold til reformudspillet, men det er altså præciseret, at en del heraf skal gå til pension.

1.1.3. Reformudspil altovervejende uændret.

Det må anerkendes, at bortfaldet af varighedsbegrænsningen på ledighedsydelse er en forbedring i forhold til reformudspillet.

Men bortset fra båndlægning af reformprovenuet er ændringerne i den endelige reformaftale små og underordnede i forhold til det oprindelige reformudspil.

At de borgerlige ikke har haft større ændringer er ikke overraskende eftersom SRSF s reformudspil alt overvejende har været en gentagelse af VK s tidligere reformudspil.²⁵

24) Jf. Aftalen, s. 6.

25) Jf. Hvilsom, Frank og Morten Skærbæk: Mette Frederiksen afviser anklage om blå reform. Politiken 02.07.12 og jf. Lund, Henrik Herløv: Mette Frederiksens udspil til reform af førtidspension og fleksjob. www.henrikherloevlund.dk/artikler.htm

AFSNIT 1.2: REFORMENS HOVEDELEMENTER VEDR. FØRTIDSPENSION.

1.2.1. Ressourceforløb for under 40 årige i stedet for førtidspension.

Hovedændringen i reformaftalen vedrørende førtidspension er:

- at under 40 – årige fremover – bortset fra helt oplagte sager – som udgangspunkt ikke skal have førtidspension.²⁶
- De skal i stedet indplaceres i 5 årige såkaldte ”ressourceforløb”²⁷

Målgruppen for ressourceforløb er personer, hvor det er overvejende sandsynligt, at de i fravær af en særlig indsats vil ende på førtidspension. De skal være kendetegnet af at have komplekse problemstillinger ud over ledighed.²⁸

Herudover skal et eller flere af følgende kriterier være opfyldt:²⁹

- Personen har været længerevarende på offentlig forsørgelse og haft svært ved at få fodfæste i uddannelsessystemet eller på arbejdsmarkedet
- Personen har deltaget i en indsats rettet mod uddannelse og/eller job
- Kommunen vurderer, at der er behov for en længerevarende indsats, førend uddannelse/job er et realistisk mål.

Det understreges, at ”Der skal først visiteres til et ressourceforløb, når alle andre relevante muligheder for en aktiv indsats i den ordinære beskæftigelseslovgivning er afprøvet eller vurderet formålsløse.”³⁰

26) Jf. Aftalen, s. 3.

27) Ibid.

28) Ibid.

29) Jf. Aftalen, s. 14.

30) Ibid.

Undtaget fra indplacering i ressourceforløb er kun de såkaldte ”glatsager” – ”personer, der er så syge eller har så betydelige funktionsnedsættelser, at det er åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle arbejdsevnen”. Disse skal undtagelsesvist umiddelbart kunne tilkendes førtidspension uden forudgående ressourceforløb.

Som eksempler herpå nævnes i aftalen, ”Det kan fx være personer med en betydelig nedsat funktionsevne som følge af udviklingshæmning, personer med alvorlig hjerneskade eller med alvorlige lidelser, hvor de medicinske behandlingsmuligheder er udtømte eller udsigtsløse og hvor prognosen er kort levetid eller at sygdommen er hastigt accelererende”.³¹

Om indholdet i ressourceforløb længere fremme.

1.2.2. Revurdering hvert 5’te år.

Inden udgangen af et ressourceforløb skal der ske en revurdering af personens behov for indsats. Herefter kan personen sluses over i beskæftigelse eller uddannelse eller fleksjob/revalidering eller evt. førtidspension.

Men der er næppe tvivl om, at det her i reformen afgørende punkt er, at

- *Der er mulighed for flere på hinanden følgende ressourceforløb.*³²

Revurderingen kan føre til, at der iværksættes et nyt ressourceforløb på op til 5 år, hvis... der er et yderligere potentiale for at udvikle arbejdsevnen.³³

Personer, der fylder 40 år under ressourceforløbet, færdiggør forløbet som planlagt.

Hermed kan en person altså i princippet forblive i ressourceforløb op til en alder af 44 år.

1.2.3. Personer over 40 år.

Personer over 40 år, som ikke tidligere har gennemført et ressourceforløb, skal også igennem et ressourceforløb, inden de kan få tilkendt førtidspension.³⁴

31) Jf. aftalen, s. 14.

32) Jf. Aftalen, s. 4.

33) Jf. Aftalen, bilag, s. 14

Kommunen kan også her tilkende førtidspension umiddelbart uden forudgående ressourceforløb, hvis det er helt åbenbart formålsløst at forsøge at udvikle arbejdsevnen.

1.2.4. Forsørgelsesniveauet under ressourceforløb.

Her hedder det i aftalen, at som udgangspunkt skal alle, der deltager i ressourceforløb, have en ydelse på samme niveau, som de modtog forud for ressourceforløbet.³⁵

”.. en person, der modtog kontanthjælp inden ressourceforløbet, vil fortsætte med en ydelse på kontanthjælpsniveau i forløbet”.³⁶

Omkring 25 % kommer fra anden eller ingen indkomst. Her ”..fastsættes en minimumsydelse, der svarer til kontanthjælpssatsen for voksne. Det vil sige højeste dagpengesats svarende til ca. 10.300 kr. om måneden. Forsørgere får kontanthjælpssatsen for forsørgere. Det vil sige ca. 80 % af højeste dagpengesats for forsørgere svarende til ca. 13.700 kr. om måneden”.³⁷

Men for sygedagpengemodtagere, der overgår til ressourceforløb, gælder at de til en start også modtager en ydelse på sygedagpengeniveau – altså højere end kontanthjælpssatsen. Dette gælder dog kun så længe”... indtil sygedagpengene vil være ophørt som følge af varighedsbegrænsningen på 52 uger”³⁸

1.2.5. Nuværende førtidspensionister.

Personer, der allerede er tilkendt førtidspension, SKAL ikke gennem ressourceforløb.

Men de KAN få mulighed for at deltage i ressourceforløb, hvis de selv ønsker det og hvis kommunen vurderer, at de kan få udbytte af det.

Hvis en førtidspensionist går i gang med et ressourceforløb, vil den pågældende fortsat modtage førtidspension.³⁹

34) Ibid.

35) Jf. Aftalen, s. 4

36) Jf. Aftalen, s. 4

37) Jf. Aftalen, bilag, s. 16.

38) Ibid.

39) jf. Aftalen, s. 8

Der er fra finansministeriet fremlagt tal, ifølge hvilke op til 35.000 førtidspensionister på ”gammel ordning” fra før 2003 skulle kunne have en økonomisk fordel af at overgå til den nye førtidspension.

Herom i næste kapitel.

AFSNIT 1.3: REFORMENS HOVEDELEMENTER VEDR. FLEKSJOB.

Også vedrørende fleksjob viderefører aftalen stort set forslagene fra regeringens reformudspil fra foråret, som igen ligger i forlængelse af VK – regeringens udspil. Dog er som omtalt foran SRSF s forslag fra forårets reformudspil om et lavere løntilskud for ikke medlemmer af A-kasser er bortfaldet.:

1.3.1. Midlertidige fleksjob.

Det første fleksjob uanset alder bevilges højst for en periode af 5 år.

Under 40 – årige skal fremover kun kunne bevilges sådanne midlertidige 5-årige fleksjob.⁴⁰

Personer over 40 – år kan de første 5 år også kun tilbydes midlertidigt fleksjob.

De kan herefter overgå til et permanent fleksjob, ”... HVIS kommunen vurderer, at arbejdsevnen fortsat er nedsat i et omfang, så overgang til beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked ikke er en mulighed.” (min fremhævning – hhl).⁴¹

Det afgørende synes her at være om overgang til beskæftigelse på det ordinære arbejdsmarked er en mulighed.

Der er muligvis her tale om en stramning i forhold til reformudspillet, at det ikke længere er nok, at der er forbedringsmuligheder i funktionsevnen, der skal nu være tale om mulighed for ordinær beskæftigelse.

Men vurderer kommunen, at en sådan er til stede, vil også fleksjobbere over 40 år kunne komme til at gå i flere 5 årige midlertidige fleksjob.

40) Aftalen, s. 6

41) Ibid.

1.3.2. Omlægning af tilskudsmodel og aflønning.⁴²

Med reformen omlægges løntilskuddet for det første fra at være et tilskud til arbejdsgiveren til at være et tilskud til den ansatte. For det andet nedsættes tilskuddet, jf. næste underafsnit.

I den nuværende fleksjobordning betaler arbejdsgiveren fuld løn og pension til den ansatte, men får til gengæld et løntilskud fra kommunen på 1/2 eller 2/3 af lønnen.

Betingelsen er, at fleksjobberens ansættelse sker på overenskomstmæssige vilkår. Fleksjobberens er dog kun sikret overenskomstens mindsteløn.

Fleksjobberens kan hermed være i en fuldtidsstilling, trods nedsat arbejdsevne. Gennem tilskuddet kompenseres arbejdsgiveren for den nedsatte arbejdsevne. Afledt af tilskuddet størrelse svinger fleksjobberens effektive arbejdstid typisk mellem 12 og 18 timers arbejde om ugen.

Reformen vender den model på hovedet, sådan at fleksløntilskuddet i stedet udbetales direkte til den fleksjobansatte.

Arbejdsgiveren betaler dermed kun løn, inkl. pension, for den arbejdsindsats, som den fleksjobsansatte reelt yder.⁴³

Hvad dette er, aftales individuelt mellem fleksjobberens og arbejdsgiveren.

Der er dog den betingelse, at tilskuddet og lønnen maksimalt kan udgøre niveauet for den overenskomstmæssige fuldtidsløn for det tilsvarende arbejde.⁴⁴

1.3.3. Nedsættelse af løft over løntilskud.

Ikke alene ændres tilskudsmodellen, men tilskuddet nedsættes også.

Der er i dag et loft over, idet der ikke kan gives et større tilskud til virksomheden end 2/3 af 466.000 kr – dvs. et max tilskud på 311.000 kr.⁴⁵

Hvis fleksjobberens tjener mere end 466.000 kr. dækkes det fuldt ud af arbejdsgiveren.

Med reformaftalen kan tilskuddet maksimalt udgøre 98 % af højeste dagpengesats dvs. 16.731 kr. om måneden = ca. 200.800 kr. årligt i 2012.⁴⁶

42) Dette afsnit trækker på Sørensen, Finn (Enhedslisten): Kommentarer til regeringens aftale om reform af førtidspension og fleksjob.

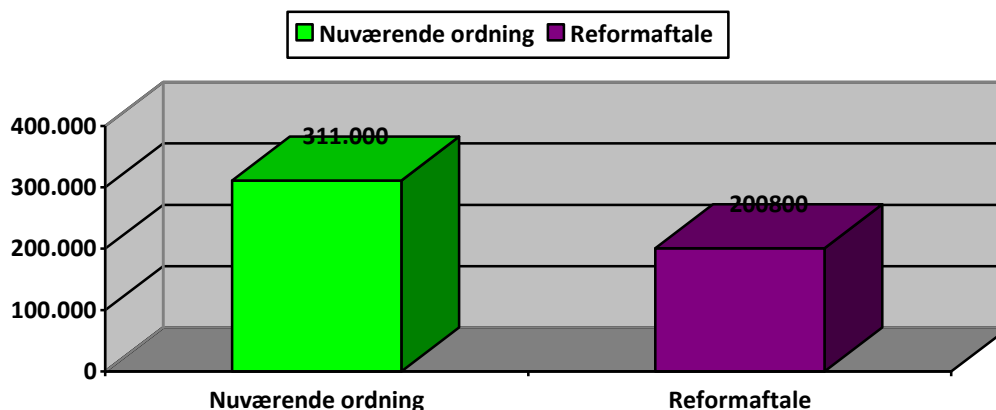
43) Jf. Aftalen, s. 6 og bilag i aftalen, s. 19.

44) Jf. aftalen, bilag, s. 19.

45) Jf. Sørensen, Finn: Oven anførte værk.

46) Jf. Aftalen, bilag, s. 19.

Figur: Maksimalt løntilskud – før og efter reform.

1.3.4. Aftråning af løntilskud.

Endvidere aftrånes løntilskuddet i takt med, at lønnen fra arbejdsgiveren stiger (se figur fra reformudspillet).

Hermed ændres fleksjobordningens hele sigte, så den målrettes de laveste indkomstgrupper.⁴⁷

Det offentlige tilskud aftrånes med lønnen før skat inkl. pension med en modregningsats på 30 % indtil en løn før skat på 13.000 kr. inkl. pension pr måned.

Herefter gælder en modregningsats på 55 %.

Tilskuddet er fuldt aftråpet ved en lønindkomst fra arbejdsgiveren på ca. 36.400 om måneden⁴⁸

Tilskuddet ville således være forholdsmæssigt størst for de svageste fleksjobbere lavest løn, men vil blive aftråpet for højere lønnede fleksjobbere.⁴⁹

47) Jf. aftalen, s. 5.

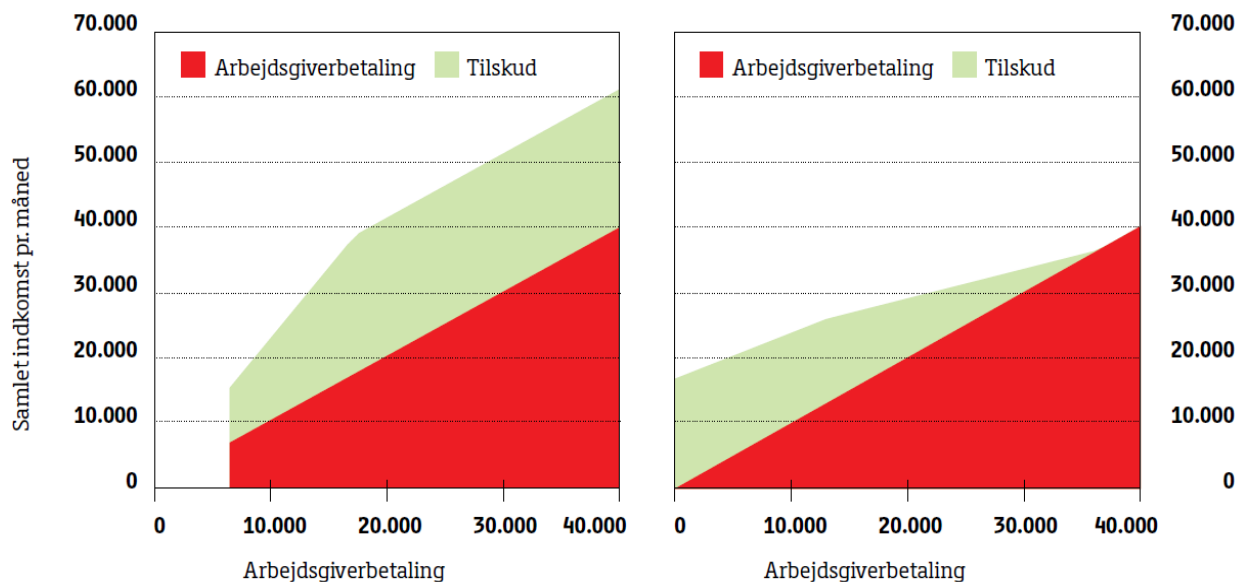
48) Ibid.

49) Jf. udspillet, s. 15.

Figur: Løntilskud i fleksjob i forhold til arbejdsgiverbetaling i nuværende ordning og i fremtiden ifølge reformaftalen⁵⁰

A Indkomst for en fleksjobansat i den nuværende fleksjobordning

B Indkomst for en fleksjobansat, der er a-kassemedlem, i forslaget til en ny fleksjobordning

Kilde: Beskæftigelsesministeriets egne beregninger

1.3.5. Nedsættelse af laveste timetal i fleksjob.

Hidtil har der som anført kun været udbetalt tilskud på $\frac{1}{2}$ eller $\frac{2}{3}$ af lønnen svarende til en forudsætning om, at fleksjobbereren havde henholdsvis $\frac{1}{2}$ eller mindst $\frac{1}{3}$ af erhvervsevnen i behold.

Har man således haft en arbejdsevne på under 10 – 12 timer, kunne man få førtidspension.

Nu kan der oprettes fleksjob med ned til 2 timers ugentlig arbejdstid.⁵¹

1.3.6. Fastholdelsesfleksjob.

Endelig ændres reglerne for fastholdelsesfleksjob, således at man først kan blive ansat i et fleksjob på sin hidtidige arbejdsplads, når man har været på arbejdspladsen i mindst 12 måneder under overenskomstens sociale kapitel⁵² (dvs. i skånejob)

50) VK - regeringens udspil, s. 14.

51) Jf. Sørensen, Finn: Oven anførte værk.

52)Jf. Aftalen, s. 6.

1.3.7. Nuværende fleksjobbere ikke omfattet – og alligevel.

Ligesom vedr. førtidspension gælder også reformen vedr. fleksjob som udgangspunkt for FREMTIDIGE fleksjobbere.

Allerede ansatte fleksjobbere beholder deres nuværende fleksjobvilkår og hidtidig ydelse.

MEN: Det fremgår imidlertid også af reformen, at skift fra et nuværende fleksjob til et nyt efter reformens ikrafttræden betyder, at man skal overgå til den nye ordning og de nye vilkår og lavere ydelser.

Nuværende fleksjobbere er altså omfattet af reformen, hvis de skifter fleksjob.

AFSNIT 1.4: REFORMENS HOVEDELEMENTER VEDR. LEDIGHEDSYDELSE.

Også vedrørende ledige fleksjobbere viderefører aftalen stort set forslagene fra regeringens reformudspil fra foråret, som igen ligger i forlængelse af VK – regeringens udspil.

Dog med den forbedring, at forslaget om indførelse af en to årig varighedsbegrænsning som anført foran er bortfaldet.

1.3.1. Lavere ledighedsydelse.

Ledighedsydelsen udgør i dag 91 % af højeste dagpengesats = 15.535 kr pr måned eller 18.400 kr om året, hvis de har været ansat i fleksjob i 9 måneder indenfor de seneste 18 måneder (ellers får de en lavere sats).

Den høje sats nedsættes frem til 89 pct. af højeste dagpengesats til 15.188 kr. om måneden eller 182.300 om året.⁵³

En månedlig nedsættelse på 347 kr svarende til ca. 4.100 kr om året.⁵⁴

Opfylder man ikke kravet om at have været ansat i fleksjob i 9 måneder indenfor de seneste 18 måneder udgør ledighedsydelse henholdsvis ca. 80 pct. af højeste dagpengesats for personer, der er forsørgere (kontanthjælpssatsen for forsørgere), svarende til ca. 165.000 kr. årligt.

Mens den for ikke – forsøger udgør ca. 60 pct. af højeste dagpengesats for personer, der ikke er forsørgere (kontanthjælpssatsen for voksne), svarende til ca. 124.000 kr. årligt.

En person, der er visiteret til fleksjob, får således en minimumsydelse svarende til kontanthjælpssatsen for voksne.⁵⁵

53) Jf. aftalen, bilag, s. 20

54) Jf. aftalen, s. 7 og bilag, s.

55) Jf. Aftalen, bilag, s. 20.

1.3.2. Jobsøgning.

Regeringens foreslåede ændringer i reglerne for ledige fleksjobbere betyder, at de stort set sidestilles med personer, der ikke har andre problemer end ledighed – bortset fra, at der som anført ikke gælder den to års varighedsbegrænsning

Ledige fleksjobbere skal således i fremtiden aktivt søge fleksjob, have kontaktsamtaler hver 3. måned og have ret til seks ugers selvvalgt uddannelse.⁵⁶

Desuden skal fleksjobvisiterede have ret og pligt til de samme aktive tilbud som andre ledige, og regeringen lægger op til, at modtagere af ledighedsydelse skal have den samme sanktion som dagpengemodtagere, ved selvforskyldt ledighed.⁵⁷

56) Jf. Aftalen, s. 7.

57) Ibid.

KAPITEL 2:

FORRINGELSE AF

YDELSER OG VILKÅR I

FØRTIDSPENSION OG FLEKSJOB

– RAMMES FÅ ELLER MANGE?

Indledning.

Som anført i indledningen har regeringen og Mette Frederiksen har på den ene side ikke lagt skjul på, at reformen ville betyde forringelser i førtidspensions – og fleksjobordningerne i forhold til i dag.

Men man har alligevel på den anden side ”bagatelliseret” disse forringelser.

Således har Mette Frederiksen i den efter reformudspillet følgende debat omkring reformen af førtidspension hævdet, at der ingen førtidspensionister fik forringet indkomsten eller blev fattigere:

Tilsvarende har Mette Frederiksen i forbindelse med fremlæggelse af reformudspillet fremført, at kun de mest velstillede fleksjobbere med indkomster omkring 500.000 kr. rammes.⁵⁸

Derfor vil vi i det følgende kapitel 2 først se på spørgsmålet om, hvilke ændringer i ydelser og vilkår for fremtidige førtidspensionister og fleksjobbere reformaftalen indebærer?

I afsnit 2.1 vurderes og diskuteres, hvorvidt der er tale om forringelser af ydelser og vilkår i førtidspensionsordningen.

Og i afsnit 2.2. belyses tilsvarende problematik vedr. fleksjobordningen samt ledighedsydelse.

58) Jf. Brandstrup, Mads; Cecillie Lund Kristiansen og Morten Skærbæk: Regeringen skærer hårdt i penge til fleksjob. Politiken 29.02.12

AFSNIT 2.1. FORRINGELSER I FØRTIDSPENSION.

Som beskrevet foran har Mette Frederiksen i den efter reformudspillet følgende debat omkring reformen af førtidspension fremført, at der ingen førtidspensionister fik forringet indkomsten eller blev fattigere:

”Hvis du spørger mig, om nogen bliver fattigere af det her, vil jeg mene, at svaret er nej. Hvis du spørger, om nogen vil opleve en indkomstnedgang, så er svaret sådan set også nej. Forstået sådan, at de borgere, der er visiteret til førtidspension, bliver på førtidspension.”⁵⁹

I det følgende afsnit vil denne opfattelse blive diskuteret.

2.1.1. Ressourceforløb = midlertidig førtidspension indtil 45 års alderen.

Det er naturligvis korrekt, at de borgere som i dag har fået tildelt førtidspension kan beholde denne på de nugældende vilkår. Og godt det samme.

MEN: For fremtiden skal svage unge under 40 indplaceres i ressourceforløb.

Ressourceforløb, som godt nok hver for sig har 5 års varighed, men som kan forlænges i nye 5 årige forløb – i princippet helt til den ”unge” er fyldt 45 år.

En forlængelse kommunerne vil have en stærk økonomisk interesse, hvis det er det, som skal til, for at undgå en langt dyrere egentlig førtidspension (En anden - ligeledes billigere end egentlig førtidspension - mulighed er dog at visitere til fleksjob)

Dermed vil for under 40 årige tildeling af førtidspension være undtagelsen og tildeling af ressourceforløb være normen.

Med ressourceforløb indføres således i enhver praktisk henseende en midlertidig førtidspension indtil 40 til 45 års alderen.

2.1.2. Kraftig satsnedsættelse for sygedagpengemodtagere seneste efter 1 år.

En lang række unge, som hidtil ville have fået tildelt førtidspension, indplaceres nu i længere periode i ressourceforløb. Dette betyder for det første for næsten halvdelen heraf en kraftig indkomstnedgang i forhold til, hvad de hidtil har fået.

59) Jf. Kaae, Martin og Nikolaj Rytgaard: Minister taler usandt om reform. Jyllandsposten 29.02.12

Jf. foran fortsætter man i ressourceforløb ganske vist på samme ydelse som den man kommer fra.

Det gælder reelt dog kun, hvis man kommer fra kontanthjælp, hvilket – jf. nedenstående figur – er tilfældet for omkring 1/3 af ny tilkendelser af førtidspension.

Men kommer man fra anden eller ingen indkomst, indplaceres man på minimumssatsen, som er lig kontanthjælpen for voksne ikke-forsørgere. Dette er tilfældet for omkring en ¼ af nytilkendelser af førtidspension i dag.

Cirka halvdelen af førtidspensionister kommer imidlertid fra sygedagpenge.

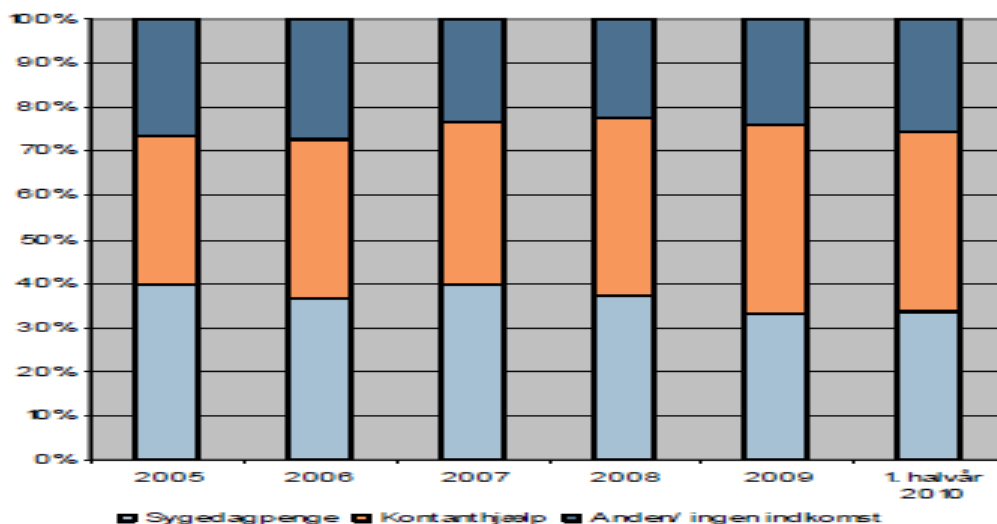
I så tilfælde fortsætter man ganske vist heri – men KUN indtil varighedsbegrænsningen på 1 år indtræffer. Herefter overgår man til kontanthjælp.

På sigt - senest efter et år - vil sygedagpengemodtagere altså ende på kontanthjælp (kun undtaget, hvis de er blevet forlænget forud for visitationen til ressourceforløb).

Men hertil kommer, at de fleste sygedagpengemodtagere, som indplaceres i ressourceforløb, allerede ved indplaceringen vil have brugt store dele eller hele deres sygedagpengeperiode op og derfor meget hurtigere end et år ryger på kontanthjælp.

I praksis er reglen om, at man bevarer sin hidtidige ydelse altså ikke meget værd. I praksis er satsen for ressourceforløb lig med kontanthjælp.

Figur: Andel af nytilkendelser af førtidspension fordelt efter indkomsttype på ansøgningstidspunktet.⁶⁰

60) Kilde Arbejdsmarkedsstyrelsen: Førtidspension 2010:2.

For den halvdel af nytilkendte førtidspensionister, som fra sygedagpenge overgår til kontanthjælp vil der alene hermed indtræde et voldsomt fald i deres ydelse, jf. nedenstående tabel. For forsørgere vil faldet være på over 20 % og for ikke forsørgere på godt 40 %.

Det betyder for ganske mange sygedagpengemodtagere en ganske voldsom indkomstnedgang.⁶¹

2.1.3. Kraftig fremtidig satsreduktion i ressourceforløb i forhold til førtidspension.

At den hidtidige sats derimod ikke nedsættes for personer i ressourceforløb, som kommer fra kontanthjælp er derimod rigtigt. Men at de ikke bliver fattigere i forhold til hidtidig ydelse er ikke ensbetydende med, at de ikke bliver det set fremadskuende.

Når de i fremtiden indplaceres ressourceforløb, hvor de efter hidtidige regler ville have fået tilkendt førtidspension, vil det til gengæld indebære en omfattende forringelse af deres fremtidige ydelse i forhold til den sats de ellers kunne have påregnet i førtidspension.

For den kontanthjælpssats, som alle på længere sigt må forventes at få som ydelse, vil – jf. nedenstående tabel – være lavere end førtidspensionssatsen. Forskellen vil være mindst for forsørgere (10 %), men betydeligt større for ikke – forsørgere (40 %) for ikke – forsørgere.

Tabel: Månedlige førtidspensionssatser (ny ordning), kontanthjælpssatser for enlige og andre over 25 år samt sygedagpenge (pr gennemsnitsmåned)⁶².

Kr.	Førtidspension	Kontanthjælp for over 25 årige	Sygedagpenge
Andre	17.075	10.300	17.060
Forsørger	14.514	13.345	- ”-

Under alle omstændigheder er der i forhold til den hidtidige ordning tale om en voldsom forringelse af forsørgelsesgrundlaget.⁶³

61) Jf. Sahl, Jonas: Reform rammer i tusindvis af unge psykisk syge. Avisen.dk 05.07.12

62) Kilde Beskæftigelsesministeriet: Satser for 2012.

63) Jf. Sahl, Jonas: Oven anførte.

2.1.4. Midlertidig ydelse giver øget usikkerhed og belastning.

Som beskrevet betyder reformen altså i praksis for under 40 årige og også for over 40 - årige i hvert tilfælde de første 5 år indførelse af en midlertidig førtidspension.

Udover det forringede forsørgelsesgrundlag – jf. længere foran – indebærer førtidspensionsreformen hermed også en stærkt øget usikkerhed for de, som indplaceres i ressourceforløb.

En situation, der i sig selv vil lægge et betydeligt pres på disse ofte i forvejen psykisk belastede personer.

Den forøgede belastning fra en således usikker og omtumlet situation vil næppe bidrage til forbedring af helbred og funktionsevne, idet det i dag tværtimod ofte er det at være udenfor arbejdsmarkedet, som gør at de får det bedre.

Landsforeningen Sind bemærker herom: ”Paradoksalt nok kan en række af de mekanismer, der skal sikre en hurtig tilbagevenden til arbejdsarbejdsmarkedet, stressende på psykisk syge. I nogle tilfælde så stressende, at de gør den pågældende mere syg eller måske ligefrem medvirker til at fremprovokere et tilbagefald. Det gælder fx ... tidsbegrænsning af ydelsesperiode og instrumenter som arbejdsevnevurdering, aktiveringstilbud.”⁶⁴

2.1.5. Sværere at få førtidspension for alle.⁶⁵

Med reformen indføres som beskrevet en aldersgrænse for førtidspension på 40 år. Som hovedregel skal der ikke kun tilkendes førtidspension under denne alder.

Men det er ikke kun for unge under 40, det vil blive sværere at få tilkendt førtidspension. Den gælder alle fremtidige ansøgninger. For det første skal stort set alle gennemføre en ressourceforløb inden de evt. tilkendes førtidspension og mange vil skulle igennem flere sådanne forløb.

Samtidig vil ændringerne i fleksjobordningen også trække i retning af at tilkendelse af førtidspension hører til undtagelserne.

Det skyldes, at det bliver muligt at oprette fleksjob på helt ned til 2 timer ugentligt. Hvor en arbejdsevne på under 10 til 12 timer ugentligt hidtil har berettiget til førtidspension, rykker denne grænse hermed ned til næsten ingen arbejdsevne.

Da man stort set altid vil kunne argumentere for, at en personer samlet over en hel uge kan arbejde to timer effekt = under ½ time om dagen, vil kommunerne kunne visiterer næsten hvem som helst med begrænset arbejdsevne til fleksjob i stedet for til førtidspension.

64) Jf. Landsforeningen SIND: Notat om førtidspension til psykisk syge. 26.08.08

65) Dette afsnit trækker på Sørensen, Finn: Kommentarer til regeringens reform af førtidspension og fleksjob.

Hermed flytter reformen reelt nogle, som eller/s ville være kommet på førtidspension over på fleksjobordningen.⁶⁶

Uanset at alle vurderinger fra både handicaporganisationer og arbejdsgivere tyder på, at der ikke vil være jobs til sådanne fleksjobbere som kun kan arbejde meget lidt om ugen. Hermed vil man kun skabe flere på ledighedsydelse.

Men kommunerne vil have et økonomisk incitament til dette, idet det er billigere for kommunerne kun at skulle yde et tilskud på en del af lønnen til et fleksjob end at skulle betale det meste af førtidspension selv (efter statslig refusion)

2.1.6. Frivillig overgang fra gammel førtidspension (før 2003) til ny ordning.

Reformen åbner som anført op for frivillig overgang fra gammel førtidspension fra før 2003 til ny ordning.

Der har i den forbindelse fra finansministeriet været fremlagt til, der skulle vise, at op mod 35.000 på førtidspension før 2003, skulle have en økonomisk fordel af at kunne vælge at overgå til den nye førtidspension.

Men ifølge Landsforeningen for Førtidspensionister passer dette ikke. Ifølge foreningen skulle det ikke kunne betale sig for nogen at gå fra den gamle til den ny førtidspension.⁶⁷

66) Jf. Gaardmand, Nola Grace: Reform risikerer at skabe flere arbejdsløse fleksjobbere. Information 03.07.12

67) Jf. Landforeningen af førtidspensionister: <http://www.foertidspensionist.dk/>

AFSNIT 2.2. FORRINGELSER I FLEKSJOB.

2.2.1. Fleksjobløn forringes i forhold til i dag.

Som foran skildret sættes der med reformen et lavere loft for løntilskuddet, idet det maksimale tilskud nedsættes fra 311.000 kr til ca. 200.800 kr⁶⁸ - en nedsættelse med over 35 %.

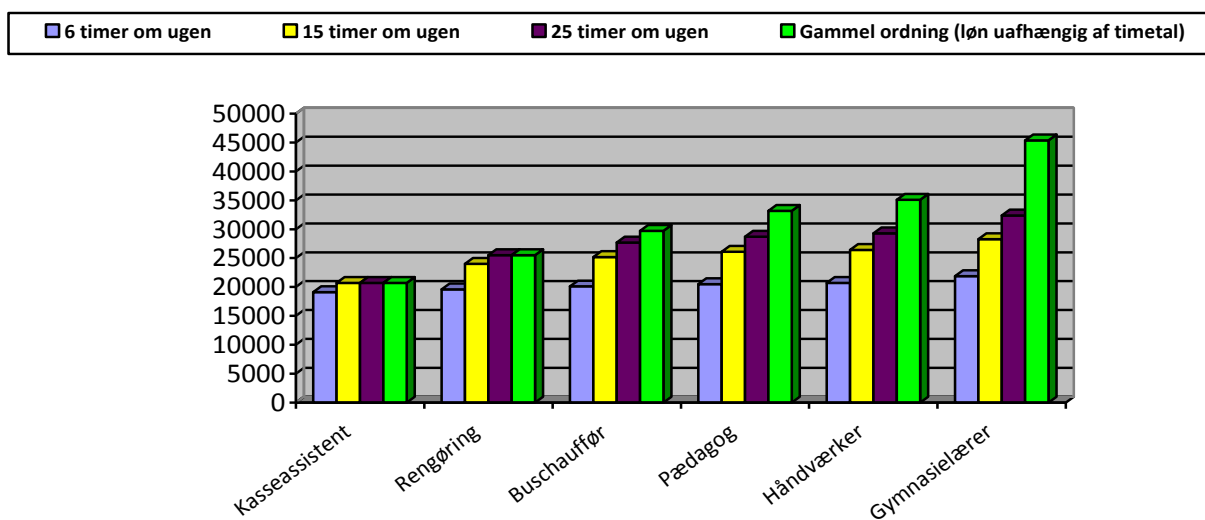
Det er tidligere i forbindelse med regeringens udspil til reformen beregnet, at hermed sænkes det årlige gennemsnitlige tilskud til en fleksjobber fra i dag omkring cirka 178.000 til i fremtiden omkring 147.500. Altså en forringelse for den gennemsnitlige fleksjobber på 30.500 kr. om året svarende til 2542 kr pr. måned.⁶⁹

Og samtidig gennemføres som beskrevet en stærk aftrapning af løntilskuddet, navnlig for lønninger på over 13.000 kr før skat (inkl. pension) pr måned, således at tilskuddet helt bortfalder ved lønninger på ca. 36.400 kr. pr måned.

Resultatet bliver uvægerligt en lønnedgang, når vi bevæger os ud over de lavestlønnede, hvilket jo også er i overensstemmelse med den igennem reformen tilsigtede ”målretning” af fleksjobordningen.

Dette fremgår også af tal, der er fremlagt af beskæftigelsesministeren selv, jf. nedenstående figur.

Figur: Det betyder fleksjobreformen ifølge beskæftigelsesministeriet for lønnen i forskellige typer fleksjobs (månedsløn).⁷⁰

68) Jf. Sørensen, Finn: Oven anførte værk.

69) Jf. Kaae, Martin: Ikke kun de rigeste fleksjobbere skal betale for reformen. Jyllandsposten 02.03.12

70) Kilde: Beskæftigelsesministeriet. Efter Politiken.dk

Det har i den forbindelse imidlertid været diskuteret, for det første, hvor kraftig denne lønnedgang er og for det andet, om den kun rammer høje fleksjobindkomster eller også rammer mellemindkomster?

2.2.2. Minister pynter på tal for at bagatellisere fald i lønniveau.

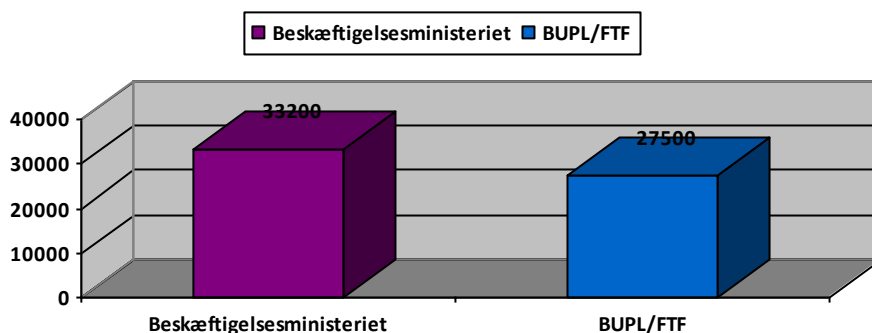
Hvad angår spørgsmålet om, hvor kraftig lønnedgangen er, har beskæftigelsesminister Mette Frederiksen offentliggjort ovenstående tal, som angiveligt viser, at mange fleksjobbere både før og efter reformen tjener ”pænt”.

Tallene skulle ifølge Mette Frederiksen vise, at: ”En håndværker, der arbejder 25 timer i et fleksjob, vil få mere end 29.000 kr om måneden inkl. pension. ... Det synes jeg er et okay niveau (min understregning – hhl)”.⁷¹

Men efterfølgende er ministeren af ekspert og fagforeninger blevet beskyldt for at fikle med tallene. Ifølge arbejdsmarkedsforsker ved Aalborg Universitet, Henning Jørgensen, har ministeriet pyntet på effekterne af reformen ved at bruge tal for gennemsnitlig timefortjeneste ifølge DA: ”Fleksjobbere får ikke de samme tillæg som alle andre. Det står ikke som et lovkrav. Derfor er det meget usandsynligt, at der er arbejdsgivere, der skulle behandle dem sådan, at det fik nøjagtigt det samme som andre”.⁷²

Ifølge fagbevægelsen får mange fleksjobbere i stedet kun det, som de ifølge loven har krav på – den overenskomstmessige mindsteløn, uanset at de har mange års anciennitet. Det betyder fx for en pædagog i fleksjob i dag næsten 6000 kr mindre i løn om måneden end angivet af Mette Frederiksen og Beskæftigelsesministeriet.

Figur: Løn for pædagog i fleksjob på gammelordning ifølge beskæftigelsesministeriet og ifølge BUPL/FTF.⁷³

71) Jf. Ritzau 02.07.12: Professor – minister overdriver fleksjobløn.

72) Jf. Ritzau 01.07.12.

73) Jf. Hagemann, Steffen (BUPL, Børn og unge): Fleksjobreform bliver dyr for pædagoger.

Beskæftigelsesministeren synes i politisk øjemed at have forsøgt at tegne et mere positivt billede af fleksjobberes indtjening end der er dækning for i virkeligheden, for at kunne demonstrere, at fleksjobberne både hidtil og fremover tjener pænt – underforstået at forringelserne således er rimelige.

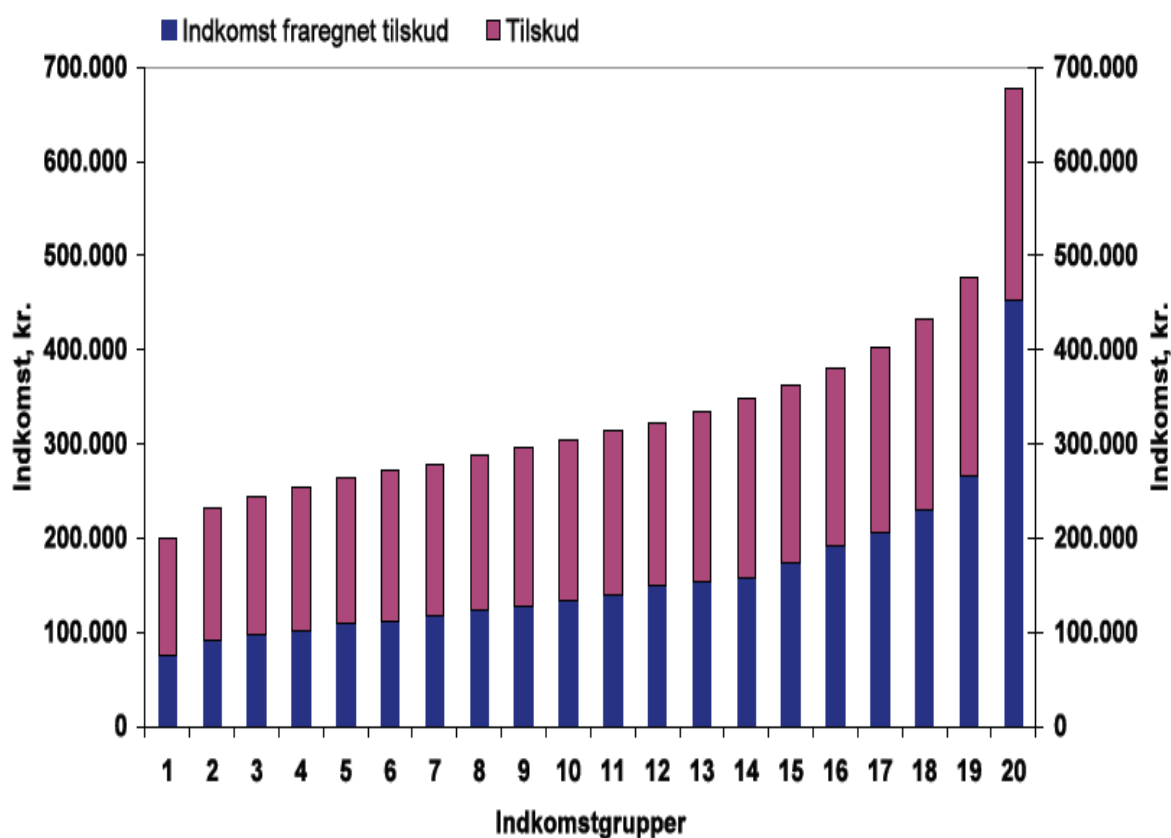
2.2.3. Ikke kun højtlønnede fleksjobbere rammes.

Herudover har det som anført for det andet været diskuteret, om reformen kun rammer høje fleksjobindkomster?

Det har både for den forrige og de nuværende regering været en væsentlig begrundelse for fleksjobreformen at der er findes eksempler på ganske højt lønnede fleksjobansatte, jf. nedenstående figur.

Figur: Indkomstfordeling for fleksjobansatte i 2009- gennemsnitlig indkomst og tilskud fordelt på 5 pct. s intervaller.⁷⁴

75

74) Beskæftigelsesministeriet: Analyse af fleksjobordningen, s. 9. 2010.

Hvor den tidligere regering kritiserede ”fleksjoblønninger på 700.000 kr.”, har Mette Frederiksen her sænket overliggeren noget, idet hun i forbindelse med regeringens reformudspil pegede på, at sigtet var at begrænse fleksjoblønninger på omkring 500.000: ” Det er klart, at den borger, som i dag har en årsindtægt på, 450.000 -500.000-555.000 i fleksjob, den borger vil få en anderledes fleksjobordning i fremtiden. Og det mener jeg sagtens vi kan forsvare.”⁷⁶

Hermed begrundes Mette Frederiksen – som også tilfældet fra SF s formand Villy Søvndal, jf. indledningen til denne rapport – fleksjob indgrebet som et, der primært rammer de velstillede fleksjobbere med indkomster over en halv million kr.

Men jf. ovenstående tabel udgør fleksjoblønninger over 700.000 kun 3 % af det samlede antal og kun 15 % af samtlige fleksjobbere har lønninger omkring 500.000 kr.

Men forringelsen af fleksjoblønningerne i fleksjobreformen omfatter langt flere.⁷⁷

2.2.4. Også mellemindkomster rammes af fleksjobreformen.

Beregninger foretaget af FTF på baggrund af regeringens udspil i foråret viser for fleksjobbere med 2/3 løntilskud, jf. nedenstående tabel, at allerede ved indkomster på omkring 20 - 22.000 kr. om måneden svarende til omkring 250.000 kr. om året medfører reformen lavere ydelse end i dag for fremtidige fleksjobbere.

Omkring 75 % af fleksjobbere har 2/3 løntilskud (2009)⁷⁸.

75) Jf. Kaae, Martin: Ikke kun de rigeste fleksjobbere skal betale for reformen. 02.03.12

76) Jf. Brandstrup, Mads; Cecillie Lund Kristiansen og Morten Skærbæk: Regeringen skærer hårdt i penge til fleksjob. Politiken 29.02.12

77) Jf. Dansk Handicapforbund: Myter og fakta om reformen af fleksjob og førtidspension. www.reformfakta.dk

78) Langager, Mette: Konsekvenser af ny tilskudsmodel i fleksjobordningen. FTF 29.01.2012.

Tabel: Indkomstmæssige konsekvenser for fleksjobbere af ny tilskudsmodel.⁷⁹

Nuværende ordning: 2/3 løntilskud			Regerings forslag 98 pct. af max dagpenge			Regerings forslag 88 pct. af max dagpenge			Konsekvenser	
Samlet løn pr. måned til fleksjobber	Arbejds- giver andel af lønnen	Løn- tilskud	Samlet løn pr. måned til fleksjobber	Arbejds- giver andel af lønnen	Løn- tilskud	Samlet løn pr. måned til fleksjobber	Arbejds- giver andel af lønnen	Løn- tilskud	98 pct. af dagpenge	88 pct. af dagpenge
20.000	6.700	13.300	20.000	6.700	13.300 *	19.700	6.700	13.000	0	-300
22.000	7.300	14.700	22.000	7.300	14.700 *	20.100	7.300	12.800	0	-1.900
25.000	8.300	16.700	22.500	8.300	14.200	20.800	8.300	12.500	-2.500	-4.200
28.000	9.300	18.700	23.200	9.300	13.900	21.500	9.300	12.200	-4.800	-6.500
30.000	10.000	20.000	23.700	10.000	13.700	22.000	10.000	12.000	-6.300	-8.000
32.000	10.700	21.300	24.200	10.700	13.500	22.500	10.700	11.800	-7.800	-9.500
35.000	11.700	23.300	24.900	11.700	13.200	23.200	11.700	11.500	-10.100	-11.800
40.000	14.100	25.900	26.300	14.100	12.200	24.600	14.100	10.500	-13.700	-15.400
45.000	19.100	25.900	28.500	19.100	9.400	26.800	19.100	7.700	-16.500	-18.200

*: Løntilskud nedsættes så samlet indkomst ikke overstiger mindste overenskomstmæssige løn

Kilde: FTF på baggrund af gældende lovgivning og Arbejdsmarkedskommissionens forslag

Disse beregninger er som anført lavet på regeringens udspil dvs. før den endelige aftale. Men da reformen i hovedlinjer følger udspillet, har tallene næppe ændret sig meget.

Jf. den foran anførte tabel over indkomstfordelingen for fleksjobansatte ville 75 % eller mere af hidtidige fleksjobindkomster blive ramt af lønnedgangen.

Det er altså ikke korrekt, at primært højtlønnede rammes af fleksjobreformen. Igen synes Mette Frederiksen at forsøg at sælge reformen ved at ”bagatellisere” dens effekter.

2.2.5. Risiko for lavere løn end overenskomstmæssige (mindste)løn?

Hertil kommer, at fleksjobreformen faktisk indebærer risiko for endnu lavere løn til fleksjobbere. Det skyldes, at reformen som beskrevet ændrer tilskudsmodellen fra at være en kompensation til arbejdsgiveren til en overførselsindkomst til fleksjobberen.

Hidtil har det været et grundlæggende princip, at alle personer i fleksjob fortsat skal have mulighed for at oppebære en løn, som matcher den stilling de er ansat jf. overenskomsten.

79) Kilde: Oven anførte værk.

Dette kompensationsprincip har sikret en forholdsvis lønmæssig ligestilling, så mennesker med et handicap eller en sygdom i højere grad har kunnet leve som alle andre og har kunnet indgå på arbejdsmarkedet på lige fod med almindelige medarbejdere.

Fleksjobberne har fået en løncheck som alle andre - og arbejdsgiverne er blevet kompenseret for den lavere arbejdssevne ved at modtaget løntilskud. Med den nye reform forsvinder dette princip. Fremover er det fleksjobberne som får løntilskuddet som en overførselsindkomst fra kommunen ved siden af en deltidsløn fra arbejdsgiveren, der nu kun betaler for faktisk erlagte arbejdstimer.

Hermed forvandles fleksjobbere fra medarbejdere – om end i et rummeligt arbejdsmarked - til sociale klienter.⁸⁰

Ændringen kan nok så væsentligt få betydelige konsekvenser for fleksjobberes ansættelsesvilkår og lønforhold.⁸¹ Hidtil har fleksjobberne trods nedsat arbejdssevne kunne ansættes til fuldtidsløn, idet løntilskuddet til arbejdsgiveren har kompenseret denne for reduktionen i arbejdssevne.

Men som oven anført skal arbejdsgiveren efter reformen kun betale for ”den arbejdsindsats, den fleksjobansatte reelt yder”? Ifølge regeringen skal dette angiveligt gøre det mere attraktivt at ansætte fleksjobbere.

I bedst muligt tilfælde betyder dette i hvert fald, at fleksjobberne af arbejdsgiveren KUN honoreres for de timer, som vedkommende er ansat. Hvormed fleksjobberne nu er forvandlet til deltidsansatte, der set fra arbejdsgiverside modtager timeløn – samme timeløn som også almindelige medarbejdere.

Hermed medfører reformen altså, at fleksjobbere skal konkurrere på arbejdsmarkedet med fuldt arbejdsføre personer om deltidsjob. Herom har underdirektør i DA, Erik Simonsen, udtalt, at ”hvis man skal betale det samme, er man dum, hvis man ansætter den der er mindre effektiv”⁸²

I stedet for at det for virksomhederne skulle blive mere attraktivt at ansætte fleksjobbere, kan det således blive sværere for fleksjobberne at konkurrere på arbejdsmarkedet om de deltidsjobs, der er.⁸³

Men spørgsmålet er nu, hvad reformens bestemmelser om aflønning for ”reel arbejdsindsats” betyder: Hvad er ”reel” og hvem skal vurdere denne indsats?⁸⁴

Formuleringen af, at der skal aflønnes for ”reel arbejdsindsats” antyder, at der på grund af mindre arbejdssevne kan blive tale om afvigelse fra de overenskomstmæssige (mindste)lønninger – at jo mindre timeeffektiv, fleksjobberne er, jo lavere løn kan arbejdsgiveren tilbyde.⁸⁵ Eller at den

80) Jf. Glerup, Sarah: Min løn vil falde til jeg dør. Arbejderen 05.07.12

81) Dette afsnit trækker på Sørensen, Finn: Kommentarer til reformaftalen.

82) Jf. Johannesen, Svend: Reform sætter fleksjobbere under pres ved lønforhandlinger. Information 18.03.12

83) Jf. Dansk Handicapforbund: Myter og fakta om reformen af fleksjob og førtidspension. www.reformfakta.dk

84) jf. Høy, Jette og Mette Langager (FTF): Vurdering af politisk aftale om reform af fleksjob og førtidspension. FTF 03.07.12.

85) Jf. Westh, Asger: Reform rammer svage. Jyllandsposten 01.07.12.

effektive timeløn presses ved, at arbejdsgiveren kun aflønner for mindre end den ansatte tid – kun aflønner for de effektive timer. Mens skånedelen, pauserne og genopladningen så må foregå hjemme.⁸⁶

Under alle omstændigheder kan det altså betyde, at fleksjoblønningerne presses.

Da der allerede er betydelig ledighed blandt fleksjobbere og da disse jo kommer med et forlods handicap, vil de ikke stå stærkt overfor arbejdsgiverne.

Resultatet kan blive, at fleksjobberne kan blive tvunget til at acceptere sådanne lønnedslag og gå ind på lavere timeløn for overhovedet at blive ansat.⁸⁷

2.2.6. Stadig faldende løn for fleksjobbere med fremadskridende sygdomme.

Omlægningen af tilskudsmodellen, så arbejdsgiverne kun betaler for det faktiske arbejde, og aftrapningen af løntilskuddet sker for at motivere fleksjobberne til selv at øget arbejdsindsatsen.

Men ændringen kan for personer med fremadskridende sygdomme, der forværres medføre det stik modsatte.

Når de bliver svagere og dermed mister arbejdsevne, vil deres løn også falde.

Ganske vist reduceres hermed også modregningen i løntilskuddet, men ikke i samme takt.

2.2.7. Øget usikkerhed i midlertidige fleksjob.

Ligesom ved førtidspension vil fleksjob for personer under 40 som udgangspunkt være midlertidige.

Og som ved førtidspension gælder for personer over 40 år, at det første fleksjob også SKAL være midlertidigt.

Herefter kan kommunen som anført tildele et permanent fleksjob, HVIS det vurderes, at der IKKE er udsigt til forbedring.

Udover lønnedgangen – jf. foran – indebærer fleksjobreformen hermed også en stærkt øget usikkerhed for de, som indplaceres i midlertidige fleksjob.

86) Jf. Gaardmand, Nola Grace: Reform går ud over fleksjobberes helbredelse. Information 7-8 juli 2012.

87) Jf. Dansk Handicapforbund: Myter og fakta om reformen af fleksjob og førtidspension. www.reformfakta.dk

En situation, der i sig selv vil lægge et betydeligt pres på disse ofte i forvejen belastede personer.

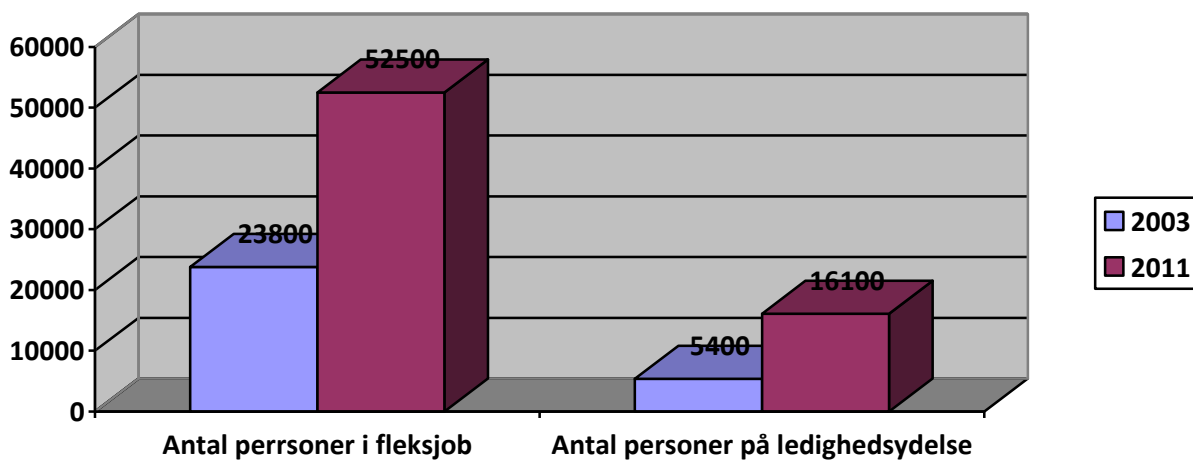
Den forøgede belastning fra en således usikker og omtumlet situation vil næppe bidrage til forbedring af helbred og funktionsevne.

2.2.8. Stigende arbejdsløshed.

Samtidig er der udsigt til, at et stigende antal fleksjobbere slet ikke vil komme i arbejde. I forvejen har antallet af ledige fleksjobbere været stigende over årene, hvilket peger på stigende vanskeligheder med at rumme fleksjobbere indenfor arbejdsmarkedet.

Hvor antal ansatte i fleksjob fra 2003 til 2011 steg med 120 %, steg antal personer på ledighedsydelse i samme periode med næsten 200 %.

Figur: Antal personer i fleksjob og på ledighedsydelser 2003 til 2011.

Fremover må imidlertid flere fleksjobbere forventes at få problemer med at opnå ansættelse, fordi aftalen vedr. reform af førtidspension og fleksjob åbner op for, at der kan oprettes fleksjob med ned til 2 timer og dermed lægger op til, at der kun tildeles førtidspension ved arbejdsevne svarende til mindre end to timers ugentligt arbejde, jf. foran.

Ifølge regeringen skal dette angiveligt gøre det lettere for folk at få et fleksjob.

Ifølge Dansk Handicapforbund er det imidlertid meget usandsynligt, at arbejdsgiverne vil ansætte fleksjobbere i så få timer.⁸⁸

Heller ikke Dansk Arbejdsgiverforening forventer noget sådant: Underdirektør Erik E. Simonsen: ”Jeg tvivler på, at der er ret mange virksomheder, der vil oprette fleksjob med kun to til 5 timers arbejdstid om ugen. Selve administrationen af ordningen vil være en barriere og personen vil ikke blive en del af virksomheden, når man arbejder så få timer.”⁸⁹

Reformen er da også totalt rensset for bud på, hvordan de mange nye fleksjob skal findes, når der på bekostning af førtidspension visiteres et stigende antal til fleksjob med så få timer.

Resultatet vil i stedet med stor sandsynlighed blive en stigende ledighed blandt visiterede til fleksjob.

2.2.9. Fastholdelsesfleksjob vanskeliggøres.

Hertil kommer, at de såkaldte ”fastholdelsesfleksjob” – dvs. hvor man ansættes i fleksjob på sin hidtidige arbejdsplads – fremover bliver vanskeligere at opnå.

Som beskrevet medfører reformen, at der skal gå en ansættelse på 12 måneder forud efter de sociale kapitler – dvs. i skånejobs.

Risikoen er, at arbejdsgiveren ikke vil påtage sig den udgift og det besvær og i stedet for skrider til hurtigere ansættelse eller kun giver en tilbud om nedsat tid på nedsat løn.⁹⁰

Ændringen vil hermed næppe fremme det rummelige arbejdsmarked og oprettelsen af fleksjob.

2.2.10. Nuværende fleksjobbere stavnsbindes.

Endelig vil også så et stort antal nuværende fleksjobbere også vil blive ramt på deres indkomst, nemlig hvis de kommer i den uheldige situation, at deres nuværende arbejdsgiver nedlægger deres fleksjob og de derfor skal skifte til et nyt.

Ganske vist omfatter reformen kun fremtidige fleksjob, men som sådan betragtes det, hvis en nuværende fleksjobber skifter til et nyt fleksjob.

88) Jf. Dansk Handicapforbund: Oven anførte værk.

89) Jf. MetroXpress 01.02.12

90) jf. Høy, Jette og Mette Langager (FTF): Vurdering af politisk aftale om reform af fleksjob og førtidspension. FTF 03.07.12.

/Værende fleksjobbere vil hermed reelt blive stavnsbundet i deres nuværende fleksjob⁹¹, idet de af økonomiske grunde IKKE kan tage initiativ til at finde et nyt fleksjob, hvis fx arbejdsforholdene er utilfredsstillende i det nuværende.

Men selvom fleksjobberne ikke længere kan tage initiativ til et jobskifte, så kan arbejdsgiveren jo tænkes at tage det.

Blandt andet vil arbejdsgiverne som følge af den nye tilskudsmodel i en række tilfælde også få et incitament til blot at nedlægge nuværende fleksjob og tilbyde indehaverne et nyt, hvis det kan betale sig for dem.

Så det passer altså ikke, at nuværende fleksjobbere ikke rammes af reformens forringelser. Det vil de i stort tal blive.⁹²

91) jf. Høy, Jette og Mette Langager (FTF): Vurdering af politisk aftale om reform af fleksjob og førtidspension. FTF 03.07.12.

92) Jf. Dansk Handicapforbund: Myter og fakta om reformen af fleksjob og førtidspension. www.reformfakta.dk

KAPITEL 3:
SIKRER REFORMEN
DEN NØDVENDIGE HJÆLP
TIL SVAGE ”UNGE” ?

Indledning:

Reformen af førtidspension og fleksjob indebærer som vist foran omfattende forringelser af ydelser og vilkår for personer i ressourceforløb og for et flertal af fremtidige fleksjobbere.

I modsætning til Mette Frederiksen er der dog nogle regeringspolitikere som vedgår dette, men fælles for regeringen er betoningen af, at det i stedet handler om at hjælpe de svage (unge). Således siger SF's Anne Baastrup: »Der er ingen tvivl om, at der er nogen, der vil opleve, at det er meget katastrofalt, men omvendt så er øvelsen jo, at vi skal forhindre at folk overhovedet kommer i en situation, hvor de er afhængige af overførselsindkomster».

Også fra Mette Frederiksen har dette aspekt fra starten været centralt i promoveringen af reformen: »Det er ikke bare en spareøvelse, det er en økonomisk ansvarlig ordning, som kigger fremad. Vi flytter penge fra ydelser til aktiv indsats...»

Spørgsmålet om, hvorvidt der blot er tale om at pengene flyttes og ikke nogen spareøvelse, kommer vi tilbage til senere i denne rapport?

Det der som skal diskuteres i dette kapitel er Mette Frederiksens og regeringens betoning af reformaftalen den som hjælp til samfundets svage: »Vi vil ikke nøjes med at vie unge mennesker en pension og that's it: Vi vil sikre, at der kommer DEN ORDENLIGE OG NØDVENDIGE HJÆLP, så de kan få et bedre liv end de har.»⁹³ (min fremhævnings og understregning - hhl)

Og til at komme tilbage til arbejdsmarkedet: »Reformens overordnede mål er, at flest muligt skal i arbejde og forsørge sig selv».⁹⁴

I kapitel 3 af denne rapport vil vi se på dette spørgsmål, hvorvidt der med denne reform ER tale om den nødvendige hjælp til svage ("unge"), så de kan få det bedre og komme i arbejde?

I afsnit 3.1 ser vi på de positive aspekter i reformen i så henseende: Et rigtigt mål om hjælp, bedre organisering af indsatsen gennem tværgående rehabiliteringsteam og i hvert fald en større investering i indsatsen end VK-regeringen ville.

Men det afgørende spørgsmål er jo, hvorvidt indsatsen er fornøden i forhold til behov og udfordringer? Dette diskuteres i de følgende afsnit.

I afsnit 3.2. ses på behovene for ressourceforløb og hvilken indsats, der vil være behov for, herunder ikke mindst behovet for psykiatrisk behandling? I afsnit 3.3. diskuteres, om de 1,4 mia. kr rækker til opgaven? Endelig diskuteres i afsnit 3.5., hvorvidt placeringen af opgaveløsningen vedr. ressourceforløb i kommunerne risikerer at modvirke de fornødne tilbud til svage om psykiatrisk behandling?

93) Hvilsom, Frank og Morten Skærbæk: Mette Frederiksen afviser anklage om blå reform. Politiken 02.07.12

94) Ibid.

AFSNIT 3.1: POSITIVE ENKELTELEMENTER I REFORMEN, HVAD ANGÅR HJÆLP TIL SVAGE ("UNGE").

3.1.1. Rigtig tankegang.

Det skal helt grundlæggende anerkendes, at tanken om at hjælpe svage ("unge") til at få det bedre/få bedre helbred og funktionsevne er både sympatisk og rigtig.

Man kan også være enig i, at det i sig selv ikke er en tilstrækkelig løsning at bare at tildele svage en overførselsindkomst.

Men at man skal forsøge at hjælpe svage tilbage til arbejdsmarkedet fremfor, at de bliver hængende i overførselsordninger.

Og man kan ikke være uenig i, at dette aspekt har været vægtet for lidt i den hidtidige håndtering af svage "unge" og absolut skal opprioriteres.

Det må anerkendes som godt, når reformen har et mål om at "sikre den enkelte borger en helhedsorienteret indsats, herunder relevante tilbud på tværs af forvaltninger/myndigheder, samt at de samlede ressourcer anvendes effektivt." ⁹⁵

Rigtigt – flere tilbud om hjælp bør absolut gives og det er fejlagtigt og kritisabelt, at det ikke for længst er sket.

3.1.2. Bedre organisering og styrkelse af indsatsen med rehabiliteringsteam.

Det må også anerkendes som godt og en styrkelse af indsatsen, når der med aftalen/reformen "...skal etableres rehabiliteringsteam i alle kommunerne.. (så det sikres) at der sker den nødvendige tværfaglige koordinering i komplekse sager." ⁹⁶

Dette skal ske gennem "... en tværfaglig sammensætning med repræsentanter fra de relevante forvaltningsområder: a) Beskæftigelsesområdet b) Sundhedsområdet, c) Socialområdet, herunder socialpsykiatri og d) Undervisningsområdet samt med deltagelse af borgeren og borgerens

95) Aftalen, s. 3.

96) Ibid.

gennemgående, koordinerende og ansvarlige sagsbehandler. Desuden skal regionen være repræsenteret i teamet ved en sundhedskoordinatorfunktion”.⁹⁷

Det er god ide, at der fremover skal udarbejdes en klar rehabiliteringsplan for alle borgere, der dels beskriver borgerens situation og ressourcer og udfordringer, dels en plan for hvilke indsatser fra de forskellige myndigheder, der er nødvendige og hensigtsmæssige for den enkelte borger.⁹⁸

Og det er klar forbedring, når aftalen i denne forbindelse slår fast, at ”Borgeren tildeles én gennemgående og koordinerende sagsbehandler, der er ansvarlig for tilrettelæggelsen af arbejdet med rehabiliteringsplanen og efterfølgende ansvarlig for opfølgningen af planen.”⁹⁹

3.1.3. Flere økonomiske midler til ressourceforløb end fra VK.

Endelig må det anerkendes som positivt, at SRSF – regeringen også villet investerer flere økonomiske midler på hjælpeindsatsen i ressourceforløb end tilfældet var for den forrige regerings vedkommende.

Hvor VK angiveligt ville bruge 6 til 800 mio. kr. vil SRSF i 2020 bruge ca. 1.150 mio. kr og i 2032 1, 4 mia. kr.¹⁰⁰

97) Jf. Aftalen, bilag, s. 11.

98) Oven anførte værk, s. 12.

99) Ibid.

100) Kilde: Notat fra Arbejdsmarkedsstyrelsen med ”Samlet oversigt over økonomien i udspil om reform af førtidspension og fleksjob” 29.02.12

AFSNIT 3.2: MEN STÅR INDSATSEN MÅL MED BEHOVET FOR BEHANDLINGSINDSATS?¹⁰¹

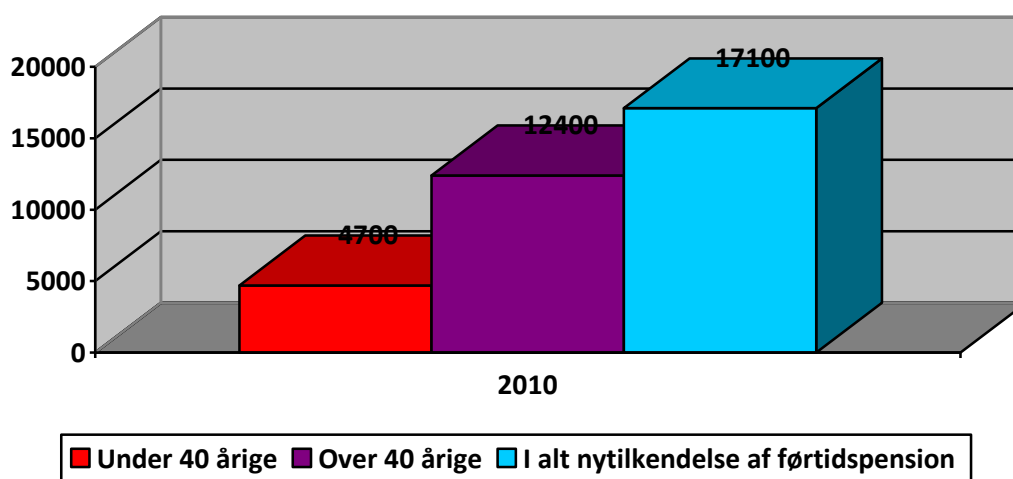
3.2.1. Behov for ressourceforløb.

Regeringen vil som anført erstatte førtidspension med ressourceforløb for under 40 årige, hvorunder der skal gives behandlingstilbud. Endvidere skal også over 40 årige igennem et første forudgående ressourceforløb inden førtidspension kan tilkendes.

Man har ikke offentliggjort meget om det præcise indhold i ressourceforløbene og om omfanget heraf. Men både alle nytildelinger af førtidspension under 40 år og også alle nytildelinger af førtidspension over 40 skal fremover erstattes af ressourceforløb, for sidstnævnte gruppe for i hvert fald de første 5 år. Det giver en indikation for den årlige tilgang af ressourceforløb.

I 2010 blev der alene for under 40 årige tilkendt op mod 5000 nye førtidspensioner, som nu alle skal i ressourceforløb og for manges vedkommende også i behandling. Men hertil kommer, at alle over 40 årige jo de første 5 år også skal i ressourceforløb. Her var der i 2010 samlet over 12.000 nytildelinger af førtidspension. Også en betydelig del heraf må forventes at skulle i behandling, hvis kommunerne efter 5 år skal undgå at tilkende varig førtidspension.

Figur: Antal nytildelinger af førtidspension 2010.¹⁰²

101) Dette kapitel trækker på afsnit 6 i Lund, Henrik Herløv: Mette Frederiksens udspil reform af førtidspension og fleksjob.

102) Beskæftigelsesministeriet: Tal om førtidspension. Feb. 2012.

Målgruppen er som beskrevet i aftalen om reform af førtidspension ”personer, hvor det er overvejende sandsynligt, at de i fravær af en særlig indsats vil ende med at få tilkendt førtidspension”¹⁰³ Jf. kriterierne for at få førtidspension er der med andre tale om personer med stærkt forringet arbejdsevne grænsende op til ingen erhvervsevne. Heraf kan sluttes, at der for manges vedkommende vil være tale om omfattende og langvarige behandlingsbehov, hvis de bagved denne tilstand liggende lidelser skal afhjælpes igen.

Det betyder, at den enkelte må påregnes at skulle tilbringe ikke bare et, men FLERE år i ressourceforløb, før evt. forbedring af helbred og funktionsevne kan forventes at indtræffe. Og jo længere behandlingstiden i gennemsnit er for ressourceforløbene, jo flere forløb vil der årligt køre.

Er den gennemsnitlige behandlingstid i ressourceforløb to år, vil der på sigt årligt køre 30.000 ressourceforløb, er den 3 år 45.000 osv., jf. nedenstående tabel:

Tabel: Årligt antal ressourceforløb ved forskellig gennemsnitlig behandlingstid. ¹⁰⁴

Gns. behandlingstid	1 år	2 år	3 år	4 år	osv.
Antal ressourceforløb	15.000	30.000	45.000	60.000	

Beskæftigelsesministeriet har ikke offentliggjort noget det forventede antal af ressourceforløb, men der er i dagbladet Politiken med den radikale tænketank Kraka som kilde blevet oplyst, at beskæftigelsesministeriet regner med 45.000 behandlingsforløb årligt. ¹⁰⁵

Hvor stor en del, som man regner med, der ikke skal i ressourceforløb men med det samme tilkendes varig førtidspension, er ikke offentliggjort. Og der er som anført mange oplysninger i den forbindelse, som ikke er lagt frem.

Men antager vi, at det drejer sig om højst 20 %, der med det samme tilkendes egentlig og varig førtidspension, betyder 45.000 årlige ressourceforløb, at man regner med en gennemsnitlig behandlingstid i forløbene på omkring 3½ år. Mens hvis det drejer sig om 1/3, som ikke skal i ressourceforløb, så betyder 45.000 årlige ressourceforløb en gennemsnitlig behandlingstid på omkring 4½ år.

Med forbehold for manglen på oplysninger tyder dette på, at man regner med, at de lidelser, som hidtil har været årsag til tildeling af førtidspension, skulle kunne udbedres indenfor ET 5 årigt ressourceforløb.

103) Jf. Aftalen, bilag, s. 13.

104) Kilde: Egen beregning.

105) Jf. Christiansen, Flemming: Flere kontanthjælpsmodtagere er reelt på borgerløn. Politiken 08.03.12.

3.2.2. Behov for behandlingsindsats.

En stor og stigende del af tilkendelser af førtidspension til personer under 40 år skyldes psykiske lidelser. Af de 20-29-årige, som fik tilkendt førtidspension i de første tre kvartaler af 2011, var fx cirka halvdelen på baggrund af psykiske lidelser.

Figur: Sammensætning af tildelte førtidspensioner til 20 – 29 årige de først 3. kvartaler af 2011 på sygdomme.¹⁰⁶

NOTE | *) Fordi tallene er afrundede giver summen 100,1 procent.

KILDE | Danmarks Statistik via Ankestyrelsen.

En meget stor del af tildeling af førtidspension i det hele taget på grundlag af psykiske lidelser overvejende sker på grund af alvorlige, kroniske psykiske lidelser med deraf følgende ringe og kun langsigtede forbedringsmuligheder. Fx mental retardering, psykisk udviklings-forstyrrelse, skizofreni, forstyrrelser i personlighedsstruktur samt skizotypiske sindslidelse.¹⁰⁷

I 2004 var det 90 pct. af alle tildelinger af førtidspension på grundlag psykiske lidelser, som skyldtes kroniske lidelser. Det havde i 2008 ikke ændret sig meget, idet fortsat 85 pct. af sådanne tilkendelser af førtidspension handlede om kroniske lidelser.¹⁰⁸

106) Kilde: Schmidt, Jakob Bang: Reform af førtidspension får ikke alle unge i arbejde. Ugebrev A4 17.02.2012

107) Jf. Langager, Mette: Førtidspensionister med ikke kroniske psykiske lidelser. FTF. 2009.

108) Oven anførte værk, s. 3.

Det siger vel sig selv, at når tilkendelse af førtidspension altovervejende sker på grundlag af kroniske dvs. vedvarende lidelser, kan muligheden for forbedring naturligvis ikke afvises, men der vil i hvert fald IKKE være udsigt til nogen hurtig og stor forbedring. Snarere betyder de kroniske lidelser, at den forbedring, der måtte kunne opnås, vil kræve en lang og omfattende behandlingsindsats

3.2.3. Behovet for indsats formentlig betydeligt undervurderet.

Skal der derfor opnås en forbedring af helbred og funktionsevne for potentielle førtidspensionister, må det forudses, at der vil være behov for en **langsigtet og omfattende social og psykiatrisk behandlingsindsats**.

I forhold hertil lyder det ganske optimistisk, hvis der som foran fremgået, regner med, at de lidelser, som ligger bag et næsten totalt tab af erhvervsevne, kan reduceres mærkbart indenfor et enkelt ressourceforløb på 5 år.

Snarere skulle man forvente, at der vil være behov for flere 5 årige forløb pr person i gennemsnit for at opnå signifikant bedring af helbred og funktionsevne. Hvorved det årlig behov for ressourceforløb vil være betydeligt højere end de 45.000 forløb, man tilsyneladende opererer med.

Med forbehold for de noget sparsomme oplysninger, må der således stilles et betydeligt spørgsmåls tegn ved, om behovet for indsats og udviklingsforløb ikke er undervurderet?

AFSNIT 3.3: DE AFSATTE MIDLER TIL RESSOURCEFORLØB RÆKKER NÆPPE.¹⁰⁹

3.3.1. Midlerne står formentlig IKKE mål med udgifterne.

Ifølge regeringens oplæg er der som anført samlet godt 1,1 mia. kr i 2020 og godt 1,4 mia. kr. i 2031 til ressourceforløb.

Tager vi udgangspunkt i den tidligere anførte oplysning om, at beskæftigelsesministeriet selv regner med 45.000 ressourceforløb årligt, betyder det at der i 2032 årligt pr. ressourceforløb vil være ca. 30.000 kr. Ifølge oplysning fra den radikale tænketank Kraka er det imidlertid kun halvt så meget, som Arbejdsmarkeds-kommissionen forudsatte i 2009.¹¹⁰

Forudsat at de 1,4 mia. kr. bliver en realitet (herom længere fremme) tyder udgiftsskønnet fra arbejdsmarkedskommissionen ikke på, at dette beløb vil være tilstrækkeligt til at levere den fornødne behandlingsindsats, idet udgiften for det forventede 45.000 ressourceforløb så vil blive cirka dobbelt så stor, jf. nedenstående tabel:

Tabel: Årlig udgift til 45.000 ressourceforløb ifølge Beskæftigelsesministeriet, ifølge Arbejdsmarkedskommissionens omkostningsskøn samt ved regneeksempel på 75.000 kr i årlig omkostning pr. forløb.

Årlig omkostning pr ressourceforløb:	Samlet udgift 45.000 ressourceforløb
a) Ifølge beskæftigelsesministeriet (ca. 30.000 kr.)	1,4 mia. kr
b) Ifølge Arbejdsmarkedskommissionen (ca. 60.000 kr.)	2,7 mia. kr

Hvis ressourceforløbene blot koster det samme som i sin tid forudsat af Arbejdsmarkeds-kommissionen, vil udgiften enten blive 2,7 mia. kr = den dobbelte af det af regeringen forudsatte.

109) Dette kapitel trækker på afsnit 6 i Lund, Henrik Herløv: Mette Frederiksens udspil reform af førtidspension og fleksjob.

110) Jf. Højbjerg, Andreas: Førtidspensionsreformen et skridt fremad, men betydelige risici lurer forude. Kraka, 07.03.12.

Forudsat at de 1,4 mia. bliver en realitet, tyder ovenstående ikke på, at dette beløb vil være tilstrækkeligt til at kunne levere den fornødne behandlingsindsats i forbindelse med ressourceforløbene.

En bekymring, der deles af økonom Michael Svarer fra Arbejdsmarkedskommissionen: ”Man må sige, at 30.000 kr. pr år pr. person til de nye forløb i hvert fald ikke er nok for dem, som skal have de mest intensive forløb.”¹¹¹

3.3.2. Discountindsats i stedet for effektive behandlingstilbud?

Men kunne man sige: Hvad så, hvis udgifterne stiger – lad dem dog, hvis bare folk får det bedre og kan arbejde noget mere.

Men sådan spiller klaveret ikke i reformaftalen. For her har parterne bundet hinanden stærkt op på, at budgetterne SKAL holdes.

Således hedder det i aftalen, at ”Aftalepartierne forpligter sig til at nå de økonomiske forudsætninger i aftalen, herunder et provenu på 1,9 mia. kr. i 2020. Såfremt reformens forudsætninger viser sig ikke at holde, er aftalepartierne forpligtet til at genforhandle aftalen”.¹¹²

Hvis ressourceforløbene bliver dobbelte så dyre som Beskæftigelsesministeriet regner med, skal der selvsagt spares. Ellers kan man omvendt kun få ca. 22.500 ressourceforløb = det halve af de af Beskæftigelsesministeriet forudsatte.

Med andre ord peger Beskæftigelsesministeriets lave udgiftsskøn for ressourceforløbene på, at de behandlingstilbud man påregner fortrinsvis skal være i den ”lettere afdeling”.

Hvilket også godt kan harmonere med den beskrivelse af indsatsen i ressourceforløb, som man finder i aftalens bilag:

”Indsatsen kan bestå i alle former for tilbud eller anden hjælp, som har til formål at bringe borgeren tættere på det fastsatte beskæftigelsesmål.

Eksempelvis kan kommunerne indgå samarbejde med socialøkonomiske virksomheder om ansættelse/tilbud til borgere i målgruppen, ligesom borgeren kan få tilbud om virksomhedscenter, AMU-kurser, brobygning til uddannelse, misbrugsbehandling, rådgivning og støtte fra psykolog/terapeut/coach, motion, kurser i håndtering af stress/angst mv., aktivitetstilbud på væresteder, støttekontaktperson, hjælp til boligproblemer, socialpædagogisk bistand, udredning m.m., hvor udgifterne afholdes af det offentlige.”¹¹³

111) Jf. Christiansen, Flemming: Flere kontanthjælpsmodtagere er reelt på borgerløn. Politiken 08.03.12.

112) Aftalen, s. 2.

113) Aftalen, bilag. S. 15.

Selvom støtte fra psykolog/terapeut nævnes, nævnes hverken ambulant eller indlæggelsesbehandlings på psykiatrisk hospital eller klinik. Hvilket må undre eftersom personer i ressourceforløb på baggrund af psykiske lidelser som nævnt i vid udstrækning vil være personer med alvorlige, ofte kroniske lidelser, der kræver egentlig psykiatrisk behandlingsindsats og ikke bare kurser og støtte.

Dette peger imod, at aftalen på trods af flere midler til indsatsen i ressourceforløb alligevel af hensyn til de overordnede besparelser sigter på hurtige og lette løsninger, ”discount-behandling”, som ikke vil flytte de mange mere alvorlige tilfælde.

For dem risikerer ressourceforløbene blot at være opbevaring på discountvilkår og med stærkt forringet ydelsesgrundlag.

3.3.3. Tilmed tvivlsom realitet i 1,4 mia. til behandlingsindsats.

Tilmed må der stilles et begrundet spørgsmålstegn ved, om der reelt bliver tale om 1,4 mia. kr mere til behandlingstilbud, hvoraf mange jo burde komme fra psykiatrien?

Indtil nu har såvel psykiatrien såvel som kommunernes sociale område hvert år i forvejen fået betydelige midler fra satspuljen, for psykiatrien årligt mellem et sted mellem 200 og 300 mio. kr. For 2012 fik psykiatrien således tilført 217 mio. kr fra satspuljen.¹¹⁴

Men over de næste 4 år vil partierne bag førtidspension og fleksjobreformen tage 435 mio. kr fra satspuljen og bruge dem på indsatsen i ressourceforløb. Når reformen er fuldt indfaset i 230 vil et fast beløb på 365 mio. kr gå fra puljen.¹¹⁵

Men så er det er næppe sandsynligt, at man i psykiatrien respektive kommunerne fremover bliver ved med at få ”dobbelt op” fra satspuljen. Alene af den grund, at det er der ikke penge nok til i satspuljen, som for 2012 udgjorde godt 1 mia. kr.

Snarere må det forventes, at de nye midler til ressourceforløb i et omfang træder i stedet for de gamle satspuljetildelinger. Nettobeløbet vil behandlingsindsatsen i psykiatrien og i kommunerne vil hermed være betydeligt ringere end de 1,4 mia. kr.

Herudover har regeringen også bebudet en reform af refusionen til kommuner og amter. Her må refusionen fremover forventes at blive nedsat med øgede udgifter til følge for kommunerne i forbindelse med fleksjob og førtidspension.

114) Jf. SRSF – regeringen: Oplæg til ansvar og handling. Finanslov 2012, s. 5

115) Jf. aftalen samt Kaae, Martin og Nikolaj Rytgaard: Reformregning ender hos svage. Jyllandsposten 03.07.12

Men kommunekassen er EN kasse og øgede udgifter til fleksjob og førtidspension begrænser dermed i sidste ende også det beløb, der de facto vil være til rådighed for ressourceforløb.

KAPITEL 4:

FLYTNING AF MIDLER

FRA PASSIV TIL AKTIV INDSATS

- ELLER SPAREØVELSE?

Indledning:

Som anført foran handler reformen i regeringens selvforståelse om ”at flytte penge fra ydelser til aktiv indsats”.¹¹⁶

Der tages altså penge fra ydelserne.

Men Mette Frederiksen afviser alligevel, at ”Det er ikke bare en spareøvelse, det er en økonomisk ansvarlig ordning.”¹¹⁷

Fordi pengene flyttes fra passiv hjælp til aktiv indsats.

ER reformen en spareøvelse eller ikke?

Det er det spørgsmål, som det følgende kapitel vil analysere og diskutere.

I afsnit 4.1 gives en samlet oversigt over økonomien i reformen.

I afsnit 4.2. ses på, hvorledes det forudsatte milliardoverskud på reformen fremkommer.

Og i afsnit 4.3. diskuteres, hvorvidt der kan blive tale om yderligere besparelser gennem ændring af refusionssatserne?

Stikord:

- Økonomien i reformen
- Nettobesparelse i 2020 = 1,6 mia. kr. og i 2032 = 3,1 mia. kr.
- Ændring af refusion.

116) Jf. Også Mærsk, Morten: Mette F. – Den reform kan jeg stå inde for. Berlingske Tidende 02.07.12.

117) Jf. Hvilson, Frank: Bredt forlig om førtidspension. Politiken 01.07.12

AFSNIT 4.1: ØKONOMIEN I REFORMEN.

4.1.1. Reformudspillet hovedtal.

Ifølge reformaftalen skal den samlede aftale, inkl. arbejdsudbudseffekt og satspuljefinansiering mm. give et overskud i 2020 på 1,9 mia. kr og på sigt (i 2032) et overskud på 3,6 mia. kr.

Tabel: Reformaftalens hovedtal.¹¹⁸

Mia. kr. (2012-PL)	2020	På langt sigt
<i>Ressourceforløb</i>	-0,1	-0,8
<i>- heraf midler til indsatsen</i>	1,2	1,4
<i>Fleksjobforslag</i>	-1,6	-2,4
<i>Flere førtidspensionister i arbejde</i>	0,1	0,1
<i>Førtidspension og merudgiftsydelse</i>	-0,1	-0,1
<i>Satspuljefinansiering</i>	-0,3	-0,4
I alt	-1,9	-3,6

Anm. På grund af afrunding summer tallene ikke til totalen.

Det er stort set det samme, som regeringens reformudspil fra foråret 2012 opererede med (et overskud på 1,9 mia. kr i 2020 og et overskud på godt 3,5 mia. kr i 2032).

4.1.2. Detaljeret oversigt for førtidspensions – og fleksjobreform.

En mere detaljeret og uddybende oversigt over økonomien i førtidspensionsreformen respektive i fleksjobreformen efter reformaftalen er (endnu) ikke offentliggjort, men i forbindelse med regeringens reformudspil har arbejdsmarkedsstyrelsen udarbejdet en sådan oversigt, jf. nedenstående tabel:

¹¹⁸) Jf. Aftalen, s. 9.

Tabel: Mere detaljeret oversigt over økonomien i førtidspensions - respektive i fleksjobreformen jf., regeringens udspil.¹¹⁹

Forslag	2013	2014	2015	2016	2020	2032
Unge mennesker skal ikke have førtidspension						
Ressourceforløb til unge, inkl. investering i ressourceforløb	10	40	75	95	10	-500
- heraf ydelse	-73	-214	-344	-461	-853	-1.601
- heraf aktiv indsats, inkl. investering i ressourceforløb	83	254	419	556	863	1.101
Ressourceforløb til personer over 40 år	15	30	25	0	-140	-340
- heraf ydelse	-72	-184	-234	-268	-431	-676
- heraf aktiv indsats, inkl. investering i ressourceforløb	87	214	259	268	291	336
Gode muligheder for at arbejde under ressourceforløb	5	10	15	20	30	35
Opstartsstøtte til kommunerne	100	100	19	2	0	0
Tæt opfølgning af indsatsen	-	-	-	-	-	-
I alt	130	180	134	117	-100	-805
Fleksjob						
Fleksjobordningen skal målrettes	-290	-570	-745	-885	-1440	-2.210
- heraf tilskud	-320	-630	-830	-990	-1.605	-2.450
- heraf aktiv indsats	30	60	85	105	165	240
Ledighedsydelse forudsætter medlemskab af en a-kasse	-100	-255	-255	-255	-255	-255
Varighedsbegrænsning på ledighedsydelse	-20	-40	-80	-80	-80	-80
En mere aktiv indsats for ledige, som er visiteret til fleksjob	10	10	10	10	10	10
Sanktioner for ledighedsydelsesmodtagere lempes	1	1	1	1	1	1
Fleksjob til selvstændige afskaffes	-10	-25	-30	-35	-60	-90
I alt	-409	-879	-1.099	-1.244	-1.824	-2.624

Den endelig reformaftale adskiller sig ikke meget herfra. Hovedparten af tallene må stadig anses for fortsat gyldige, da ændringerne fra udspillet til den endelige aftale er relativt små.

Dog ER overskuddet i fleksjobreformen jf. minioversigt i selve aftalen skrumpet med i alt omkring 200 mio. kr i 2020 og omkring 250 mio. kr i 2032.

Det skyldes bl.a., at reformudspillet forudsatte en besparelse på 255 mio. kr ved, at ledighedsydelse forudsatte medlemskab af en A-kasse. Denne del af reformen fik de borgerlige forhandlet væk i den endelige aftale.

Endvidere bortfaldt i den endelige aftale også en besparelse på 80 mio. kr, som skulle have været indhentet på indførelse af 2 års varighedsbegrænsning på ledighedsydelse.

119) Kilde: Arbejdsmarkedstyrelsen: Notat af 29.02.12 med "Samlet oversigt over økonomien i udspil om reform af før tidspension og fleksjob."

Og endelig afskaffes fleksjob til selvstændige alligevel ikke, hvorved en besparelse på 60 mio. kr. i 2020 og 90 mio. kr i 2032 også bortfalder.

Overskuddet på selve fleksjobbene - og førtidspensionsreformen udgør ifølge aftalen nærmere bestemt i 2020 i alt 1,7 mia. kr og i 2032 3,2 mia. kr. (ekskl. øgede udgifter til merudgiftsydelse, arbejdsudbudseffekt samt at der hentes penge fra satspuljen) ¹²⁰

Tabel: Samlet overskud på selve fleksjob – og førtidspensionsreform ifølge endelig reformaftale.

	2020	2032
Mia. kr.	- 1,7	- 3,2

Note: (ekskl. øgede udgifter til merudgiftsydelse, arbejdsudbudseffekt samt satspuljefinansiering)

120) Jf. reformaftalen, s. 9.

AFSNIT 4.2: REFORMOVERSKUD SKABES GENNEM BESPARELSER.

4.2.1. Førtidspensionsreform: Besparelser overstiger investeringer.

Som foran fremgået skulle reformen ifølge Mette Frederiksen handle om at flytte økonomiske midler fra passiv forsørgelse til aktiv hjælp til at komme tilbage til arbejdsmarkedet.

Dette billede holder dog ikke for en nærmere granskning af tallene. Nærmest dette billede kommer vi, når man betragter førtidspensionsreformen isoleret, men ikke engang her er der balance mellem besparelse på ydelser og investering i aktiv indsats.

Table: Nettooverskud på reform af førtidspension (ekskl. ændringer merudgiftsydelse og arbejdsudbudseffekt).¹²¹

Mia. kr.	2020	2032
1. Samlet besparelse på ydelse i ressourceforløb for under og over 40 årige	-1.284	-2.227
2. Samlet investering i aktiv indsats samt "gode muligheder for at arbejde under ressourceforløb"	1.184	1.472
I ALT NETTOBESPARELSER	-100	-805

Det fremgår, at når reformen af førtidspension er fuldt indfaset, spares der 0,8 mia. kr MERE på ydelserne end der investeres i aktiv indsats.

4.2.2. Fleksjobreform: Næsten kun besparelse.

Denne besparelseeffekt er endnu stærkere, når vi betragter fleksjobreformen.

¹²¹) Kilde: Egen beregning på basis af notat fra Arbejdsmarkedsstyrelsen om økonomien i regeringens reformudspil.

På trods af, at reformen gennem forstærket aftrapning af tilskuddet i takt med lønnen sigter på, at fleksjobbere skal arbejde mere, indeholder reformen næsten ingen investering i hjælp til fleksjobbere med at forbedre deres funktionsevne og finde beskæftigelsesmuligheder, så de faktisk kan levere det mere arbejde.

Tabel: Nettooverskud på reform af fleksjob jf. endelig aftale.¹²²

Mia. kr.	2020	2032
1. Samlet bruttobesparelse på tilskud	-1.605	-2.650
2. Samlet investering i aktiv indsats mm	176	250
I ALT NETTOBESPARELSE	-1.429	-2.400

Fleksjobreformen er reformaftalens malkeko, der bidrager med en nettobesparelse på fleksjobydelsen på 2,2 mia. kr.

4.2.3. Samlet er reformaftalen en spareøvelse.

Samlet spares der i 2020 samlet 1,5 mia. kr MERE på ydelse til førtidspension og løntilskud til fleksjob end der investeres i aktiv indsats og når reformen er fuldt indfaset spares der 3,2 mia. kr mere.

Faktisk er bruttobesparelsen i 2020 mere end dobbelt så stor som investeringen i aktiv indsats og i 2032 når reformen er fuldt indfaset, er besparelsen godt på vej mod at blive 3 gange så stor som investeringen i aktiv indsats.

122) Kilde: Egen beregning på basis af notat fra Arbejdsmarkedsstyrelsen om økonomien i regeringens reformudspil.

Tabel: Nettooverskud på samlet reformaftale.¹²³

Mia. kr.	2020	2032
1. Samlet bruttobesparelse på ydelse og løntilskud	-2.889	-4.877
2. Samlet investering i aktiv indsats mm	+1.360	+1.722
I ALT NETTOBESPARELSE	-1.529	-3.155

Det er altså ikke korrekt, at reformaftalen handler om at flytte ressourcer fra passiv forsørgelse til aktiv indsats.

Dette er som anført ikke engang korrekt for reformen af førtidspension isoleret set.

Når reformen er fuldt indfaset, er bruttobesparelsen her halvanden gang så stor som investeringen i aktiv indsats

Selvom der sker en vis investering i aktiv indsats i forbindelse med reformen af førtidspension er det samlede billede både af både førtidspensionsreformen og af hele reformaftalen, inkl. fleksjobreformen, at reformaftalen er en spareøvelse.

Mette Frederiksen har som anført med vanlig arrogance afvist dette. I den sammenhæng er det interessant, at Det Radikale Venstres hoforgan, dagbladet Politiken – som er tilhænger af reformen – fornylig har bragt en anderledes ærlig udmelding herom:

”Lad os kalde en spade for en spade: Reformen af fleksjobordningen.. er en spareøvelse”.¹²⁴

123) Ibid.

124) Jf. Leder i Politiken 03.07.12.

AFSNIT 4.3: YDERLIGERE BESPARELSER Gennem NEDSÆTTELSE AF REFUSION.

4.3.1. Refusionsreform aftalt.

Det fremgår også af reformaftalen, at "Regeringen vil på et senere tidspunkt fremlægge en samlet refusionsreform".

Hovedpunkter heri er, at

"Aftalepartierne er i den forbindelse enige om følgende hovedprincipper for en ændring af refusionen på de områder, der er omfattet af denne aftale:

- Refusionssystemet skal understøtte, at færrest muligt kommer på langvarig/permanent offentlig forsørgelse, herunder førtidspension, ledighedsydelse mv.
- Hovedprincippet for et nyt refusionssystem skal - inspireret af Arbejdskommissionens model - være, at refusionssatserne er ens på tværs af ydelser og falder over tid. Det må ikke refusionsmæssigt være fordelagtigt for kommunerne at flytte borgere til varig offentlig forsørgelse.
- Refusionssystemet skal understøtte, at udsatte grupper får en indsats, der bringer dem tættere på arbejdsmarkedet og ordinær uddannelse.

Der skal i forbindelse med indførelse af et nyt refusionssystem være særlig fokus på, om og hvordan indretningen af refusionssystemet kan begrænse kommunernes incitamenter til at medvirke til, at borgere, der er tilkendt varige ydelser som fx førtidspension, flytter til andre kommuner.

Herunder skal reglerne om mellemkommunal refusion for førtidspension skærpes, hvis tilkendelseskommunen aktivt medvirker til, at en førtidspensionist flytter til en anden kommune. "

125

4.3.2. VK s skitse til refusionsomlægning vedr. førtidspension og fleksjob.

Dette vil selvsagt også få vidtrækkende konsekvenser for ordningerne, idet man næppe går meget galt i byen at der vil være tale om nedsættelse af refusionssatserne, i hvert tilfælde for førtidspension og fleksjob.

125) Jf. aftalen, s. 9

Men hvilke satser der påtænkes fremgår ikke nærmere?

Den tidligere VK – regering havde planlagt at sænke refusionssatserne som følger: ¹²⁶,

Vedrørende førtidspension skulle satsen refusion af udgifter umiddelbart nedsættes fra de nugældende 35 pct. til 20 pct. svarende til den refusionssats, som gælder for ikke arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere.

Vedrørende fleksjob får kommunerne i dag refunderet 65 pct. af udgifterne til et fleksjob. Ifølge VK skulle dette nedsættes dette til 50 pct. af udgifterne for det første midlertidige fleksjob og 30 pct. af udgifterne for de efterfølgende fleksjob, hvad enten de er midlertidige eller permanente.

Tabel: Planlagt refusionsændring VK – regering (Refusion i %).

	Nuværende refusionssats	Fremtidig refusionssats
1. Udgifter til førtidspension	35	20
2. Udgifter til første fleksjob	65	50
3. Udgifter til følgende fleksjob		30

4. 3.3. Refusionsreform vil øge incitament for kommunerne til IKKE at bevilge (varig) førtidspension og fleksjob.

Om SRSF nøjagtig følger dette forslag kan naturligvis ikke vides, men at vil blive tale om nedsættelser af refusionen er til gengæld givet. Der tales om at refusionen skal "falde over tid".

I så tilfælde vil staten spare penge på refusion til kommunerne vedr. førtidspension og fleksjob. I første omgang vil kommunerne ganske vist af regeringen skulle kompenseres herfor gennem DUT (Det udvidede totalbalanceprincip),

MEN: Kommunerne presses i disse år hårdt af regeringen gennem stramme økonomiske rammer.

Her vil nedsættelse af refusionssatsen for førtidspension vil – sammen med besparelsen på ydelsen ved at indsætte i ressourceforløb – give et stærkt incitament for kommunerne til at bevilge så få egentlige førtidspensioner til under og over 40 årige.

126) VK - Regeringens udspil, s. 11.

Det vil naturligvis yderligere – udover de i reformaftalen i forvejen beskårne muligheder herfor - forringe mulighederne for at få tilkendt varig ydelse i form af egentlig førtidspension eller varigt fleksjob.

Hermed vil flere skulle forblive på de laveste sociale ydelser¹²⁷ (kontanthjælp) i stik modsætning til, hvad SRSF ellers i sin tid havde som mål.¹²⁸

Også med nedsættelse af refusionen for fleksjob – ligesom gennem de forringede forsørgelsesregler – blive lagt stærke barrierer for oprettelsen af fleksjob, og dermed for mulighederne af, at mennesker med reduceret arbejdsevne kan fastholde en tilknytning til arbejdsmarkedet.

Den erklærede hensigt er at presse så mange af disse tilbage i ordinære jobs.

Men med høj og vedvarende arbejdsløshed er en nok så nærliggende konsekvens heraf, at de presses ud i ledighed og efter at være faldet for varighedsbegrænsningen på nu to år ryger ned på kontanthjælp eller over i ressourceforløb.

127) Jf. FTF: Regeringens udspil om reform af førtidspension og fleksjob. Dec. 2010.

128) Jf. Jf. Lund, Henrik Herløv: S, SF og RV s fælles udspil til reform af førtidspension og fleksjob.

KAPITEL 5:

SIKRER REFORMEN

ØGET BESKÆFTIGELSE AF PERSONER

I RESSOURCEFORLØB OG FLEKSJOB?

Indledning.

Jf indledningen er det overordnede slogan for reformaftalen som anført, at beskæftigelsen skal øges: For personer i ressourceforløb, for fleksjobbere og i samfundet som helhed.

Men vil reformaftalen sikre øget beskæftigelse for personer i ressourceforløb og i fleksjob og vil det øge den samlede beskæftigelse?

AFSNIT 5.1: REFORMENS BESKÆFTIGELSESMÅL OG INDSATS.

5.1.1. Overordnet beskæftigelsesmål.

Reformens overordnede mål er, at flest muligt skal i arbejde.¹²⁹

Reformaftalen skal i sidste ende øge den samlede samfundsmæssige beskæftigelse.

Målet er ikke specificeret i reformaftalen, men ifølge regeringens tidligere reformudspil var det, at ca. 2300 personer i 2020 og ca. 7.700 personer på langt sigt kommer i understøttet arbejde.¹³⁰

Dette må antages stadig gældende.

Arbejdsmarkedskommissionen har tidligere herom skønnet, at den varige, årlige effekt af de tilsvarende reformforslag for personer med nedsat arbejdsevne ville være omkring 5.000 personer.¹³¹

5.1.2. Beskæftigelsesmål og indsats førtidspension.

Målet med førtidspensionsdelen af reformaftalen er, "... at flere får en tilknytning til arbejdsmarkedet".¹³²

Målet er således ikke nødvendigvis fuld selvforsørgelse, men en højere "selvforsørgelsesgrad".

Det er ikke specificeret i aftalen, hvor mange der i stedet for førtidspension på sigt påregnes i beskæftigelse?

129) Jf. Aftalens, s. 1.

130) Jf. reformudspillet "Flere skal være en del af fællesskabet", s. 22.

131) Jf. Arbejdsmarkedskommissionen: : Velfærd kræver arbejde, s. 14.

132) Jf. aftalen, s. 1

Men Arbejdsmarkedskommissionen har tidligere skønnet, at man kunne øge beskæftigelsen med ca. 4000 fuldtidspersoner, hvilket dækkede over 2.000 personer i ordinær beskæftigelse og 2.000 personer i fleksjob.¹³³

Reformaftalen specificerer en række tiltag for personer i ressourceforløb, som kan ”..bringe borgeren tættere på det fastsatte beskæftigelsesmål”.¹³⁴

”Eksempelvis kan kommunerne indgå samarbejde med socialøkonomiske virksomheder om ansættelse/tilbud til borgere i målgruppen, ligesom borgeren kan få tilbud om virksomhedscenter, AMU – kurser, brobygning til uddannelse, ... aktivitetstilbud på væresteder ...”.

Blandt andet hertil vil reformaftalen ”..prioritere midler fra satspuljen til at medfinansiere initiativer i aftalen, herunder indsatsen i ressourceforløb. Midlerne indføres over tid stigende til et permanent niveau på 365 mio. kr. fuldt indfaset i 2030. Der afsættes konkret 13 mio. kr i 2013, 80 mio. kr i 2014, 40 mio. kr. i 2015 og 190 mio. kr. i 2016”.¹³⁵

Og man vil skabe ”Gode muligheder for at arbejde under ressourceforløb. Personer, der deltager i ressourceforløb, skal have mulighed for at beholde en større del af lønindtægten, hvis de får job på det ordinære arbejdsmarked.

Og arbejdsgivere, der ansætter personer i ressourceforløb i et løntilskudsjob, skal have mulighed for et højere tilskud, svarende til tilskuddet til revalidender”.¹³⁶

5.1.3. Beskæftigelsesmål og -initiativer vedr. fleksjob.

For fleksjob er målet, at flest muligt kan ansættes på det ordinære arbejdsmarked uden offentlig støtte.

Også her må det nok forstås som målet at fleksjobbere arbejdere mere og dermed opnår en højere selvforsørgelsesgrad.

Der er heller ikke i reformaftalen specificeret et beskæftigelsesmål for fleksjob.

133) Jf Arbejdsmarkedskommissionen, foran anførte værk, s. 157.

134) Jf. Reformaftalen, bilag. S. 15.

135) Jf. Oven anførte værk, s. 16.

136) Jf. aftalen, s. 5.

Arbejdsmarkedskommissionen har tidligere herom anført, at ” Hvis de fleksjobansatte i gennemsnit arbejder en time ekstra om ugen”, svarer effekten til i størrelsesordenen 1.500 fuldtidspersoner.¹³⁷

Midlerne til at sikre denne øgede arbejdsindsats/beskæftigelse er, at ”Det skal være mere attraktivt for virksomheder at ansætte mennesker i fleksjob, selvom det i en periode kun drejer sig om få timer om ugen... (Derfor) skal arbejdsgivere i fremtiden kun betale løn for den arbejdsindsats, som den fleksjobansatte reelt yder. Det skal sikre, at virksomheder får større tilskyndelse til at ansætte personer med begrænset arbejdsevne.”¹³⁸

137) Jf. Arbejdsmarkedskommissionen, foran anførte værks, s. 183.

138) Jf. Reformudspillet ”En del af fællesskabet”.

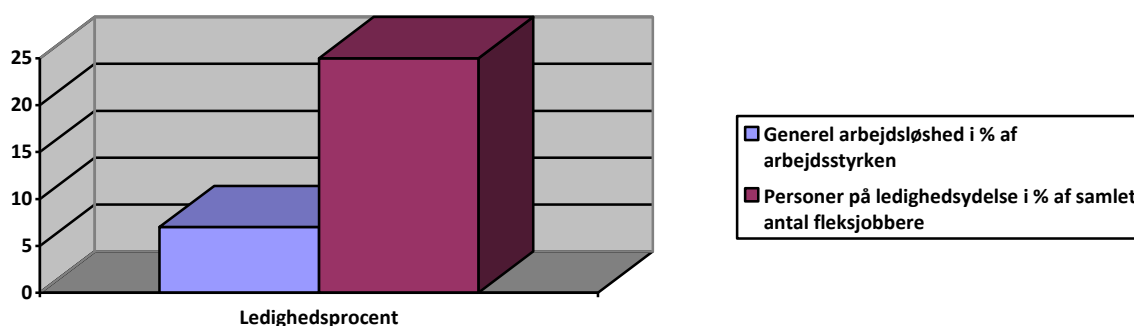
AFSNIT 5.2: NÆPPE UDSIGT TIL MERE BESKÆFTIGELSE FOR PERSONER I RESSOURCEFORLØB OG FOR FLEKSJOBBERE.

5.2.1. Vanskelige beskæftigelsesvilkår hidtil for personer med reduceret arbejdsevne.

Skal man dømme ud fra de hidtidige resultater med at beskæftige personer med reduceret arbejdsevne er udsigterne imidlertid trange.

I dag er knap 7 % af arbejdsstyrken generelt ledige. Men i gruppen af personer med reduceret arbejdsevne er situationen betydeligt værre. Der er ca. 70.000 fleksjobbere, hvoraf 17.000 er ledige. Det giver en ledighedsprocent på 25 %. Af den gruppe er ca. 5700 langtidsledige og har gået ledige i over to år.¹³⁹

Tablet: Ledighedsprocent samlet arbejdsstyrke respektive fleksjobbere.

Allerede i dag ansætter kun få virksomheder de svage.

Tværtimod, når tiderne er dårlige og økonomien strammer til, så er det ofte de svage, der ryger ud først.¹⁴⁰

5.2.2. Næppe udsigt til at virksomhederne af sig selv vil tage flere svage.

Reformen vil øge behovet for, at flere svage ansættes i virksomhederne. Personer i ressourceforløb skal under forløbene gerne hente jobtræning.

¹³⁹) Jf. Hansen, Hans-Henrik og Hanne Winther: Rummelighed har trange kår i regeringen. Politiken 27.04.12.

¹⁴⁰) Skovgaard, Lars Erik: Kun få virksomheder ansætter svage ledige. Berlingske 28.02.12

Og reformaftalens mål er tydeligvis, at de svage ”unge” efter afslutningen af ressourceforløb ikke skal i varig førtidspension, men i fleksjob.

Med stærkt begrænset arbejdsevne vil der kun blive tale om fleksjob med få timer ugentligt. Vi vil derfor efter reformen se en stærk stigning i antallet af ansøgere om fleksjob og navnlig altså om fleksjob med få timer ugentligt.

Det ser regeringen som beskrevet ikke som et problem.

Men det er det.

En undersøgelse fra Oxford Research viser, at jo lavere timetal, jo mere afvisende er virksomhederne for at ansætte fleksjobbere. Omkring en tredjedel af 110 udspurgte virksomheder fandt det umuligt at ansætte personer på 10 timers arbejdstid, mens 74 % procent afviser at ansætte en fleksjobber tre timer ugen.¹⁴¹

Dansk Handicapforbunds formand Stig Langvad har følgende konklusion: ”Der er ikke en kinamands chance for at skaffe job til de her mennesker”.¹⁴²

For når der i forvejen er 170.000 ”normalledige”, som arbejdsgiverne under alle omstændigheder vil vælge først, så vælger de selvfølgelig ikke af egen drift en ”halv” eller kvart arbejdskraft fra en fleksjobber eller førtidspensionist.

5.2.3. Ingen forpligtelser til virksomhederne til at skabe jobs til svage.

Regeringen vil gøre det mere attraktivt for personer med reduceret arbejdsevne at arbejde mere og fx give samme løntilskud som til revalidender. Det er en forbedring, men om det er nok til fx at skaffe mange flere jobs til svage kan man have sin tvivl om i lyset af, at netop revalideringsordningen er blevet mindre og mindre udnyttet de senere år.

Selvom reformaftalen er meget konkret og udførlig, når det gælder forringelserne af førtidspension og fleksjob, er der til gengæld meget få svar på spørgsmålet om, hvordan arbejdsgiverne forpligtes til at oprette de fornødne jobs til personer i ressourceforløb og fleksjobbere. Mette Frederiksens svar herpå: ”Det er et kollektivt ansvar”.

Regeringen vil givet appellere til arbejdsgiverorganisationerne om at løfte opgaven og de vil selvsagt ikke stille sig asocialt frem, men vil givet tilkendegive at være beredvillige hertil. Der vil sikkert også under de kommende og regeringen herom.

141) Jf. Rose, Ulla: Handicappede – hvor er jobbene? Arbejderen 12.05.12

142) Oven anførte værk.

MEN: Når røgen er lettet, er det de enkelte virksomheder og deres bundlinje, som afgør om der bliver ansat nogen. Og her under krisen er virksomhederne netop presset økonomisk og har i forvejen afskediget de 170.000 for at tilpasse kapaciteten og nedsætte omkostningerne. Og de økonomiske realiteter så langt som vi kender dem, handler om stor og vedvarende arbejdsløshed.

I denne sammenhæng skaber det derfor ikke mere beskæftigelse, selvom man gennem forringet forsørgelsesgrundlag presser mennesker med i forvejen begrænset arbejdsevne tilbage på arbejdsmarkedet.

5.2.4. Behov for lovkrav og/eller større tilskud til job til svage.

Det eneste, som her kan gøre en forskel, er hvis regeringen også at lod den megen snak om ”ret og pligt” også gælde for arbejdsgiverne og direkte pålagde dem pligt til at beskæftige de svage.¹⁴³

Uanset regeringens appeller opretter virksomhed ingen skånejob til fleksjobbere og førtidspensionister, med mindre det er et lovkrav eller kan betale sig.

Men betale sig kan det kun, hvis virksomhederne får tilskud hertil fra det offentlige. Men den ordning har vi jo allerede, hvor man yder offentlige tilskud til skånejobs – det er jo fleksjobordningen. Som man som beskrevet lige bestemt har tænkt sig at amputere.

Summa summarum tegner Mette Frederiksens megen tale om øget beskæftigelse til personer med lille arbejdsevne til netop kun at være – snak.

143) Jf. Flensburg, Thomas, Kirsten Nilsson og Flemming Christiansen: Tvang skal skaffe job til svage ledige. Politiken 27.02.12

KAPITEL 6:
SIKRER REFORMEN
DET ØKONOMISKE UNDERLAG
FOR VELFÆRDEN?

Indledning.

Jf indledningen er det angivne mål med regeringens reformpolitik, herunder denne reformaftale, at bidrage til at skabe et økonomisk råderum, der bl.a. skal finansiere forbedringer af velfærden.

Men ifølge reformaftalen båndlægges proventet af reformerne på 1,9 mia. kr i 2020 til "... medfinansiering af udgifter forbundet med realiseringen af regeringens uddannelses- og forskningsmålsætninger. Regeringen medregner proventet i sin målsætning om en offentlig forbrugsvækst på 0,8 % årligt." ¹⁴⁴

I det følgende kapitel diskutere, hvorvidt reformaftalen vedr. førtidspension og fleksjob i lyset af ovenstående sikrer det økonomiske grundlag for velfærden?

144) Jf. Aftalen, s. 2.

AFSNIT 6.1: REFORMPROVENU BÅNDLÆGGES.

Under forhandlingerne mellem SRSF – regeringen og de udsete borgerlige forligspartier var et centralt krav fra de borgerlige, at provenuet fra reformen skulle båndlægges med vetoet for de borgerlige vedr. udmøntningen.

Det angivelige formål var at sikre sig, at Enhedslisten ikke senere på finansloven evt. kunne bruge pengene til "velfærdforbedringer".

V og K krævede her, at provenuet fra reformen skal gå til den såkaldte globaliseringspulje, som Enhedslisten ikke er en del af. Globaliseringspuljen finansierer uddannelse og navnlig forskning.

I den endelige reformaftale er kravet fra de borgerlige stort set imødekommet. Godt nok lægges pengene ikke direkte i "Globaliseringspuljen", men de 1,9 mia. kr som reformerne giver i 2020 båndlægges til:

"... medfinansiering af udgifter forbundet med realiseringen af regeringens uddannelses- og forskningsmålsætninger.." ¹⁴⁵

145) Jf. Aftalen, s. 2.

AFSNIT 6.2: MIDLER TIL OFFENTLIGT FORBRUG I FORVEJEN SKRUMPET I 2020 - PLAN.

6.2.1. Midler til velfærd i 2020 - planen.

Men hermed skrumper de afsatte midler til velfærd i regeringens 2020 – plan: ”Danmark i arbejde”..

Jf. nedenstående figur var der i planen for det første oprindeligt afsat en pulje på 6 mia. til vækst, beskæftigelse, uddannelse, velfærd mm.

Herudover var der for det andet også afsat 9 mia. kr til at øge realvæksten i det offentlige forbrug fra 0,6 % til 0,8 % i årligt gennemsnit frem til 2020 SAMT til sikre strukturel balance (dvs. til at gå i statskassen).¹⁴⁶

Heraf går imidlertid 8 mia. kr årligt til de offentlige finanser og kun 1 mia. kr årligt til at hæve det offentlige forbrug fra 0,6 årlig realvækst til 0,8 %, ¹⁴⁷

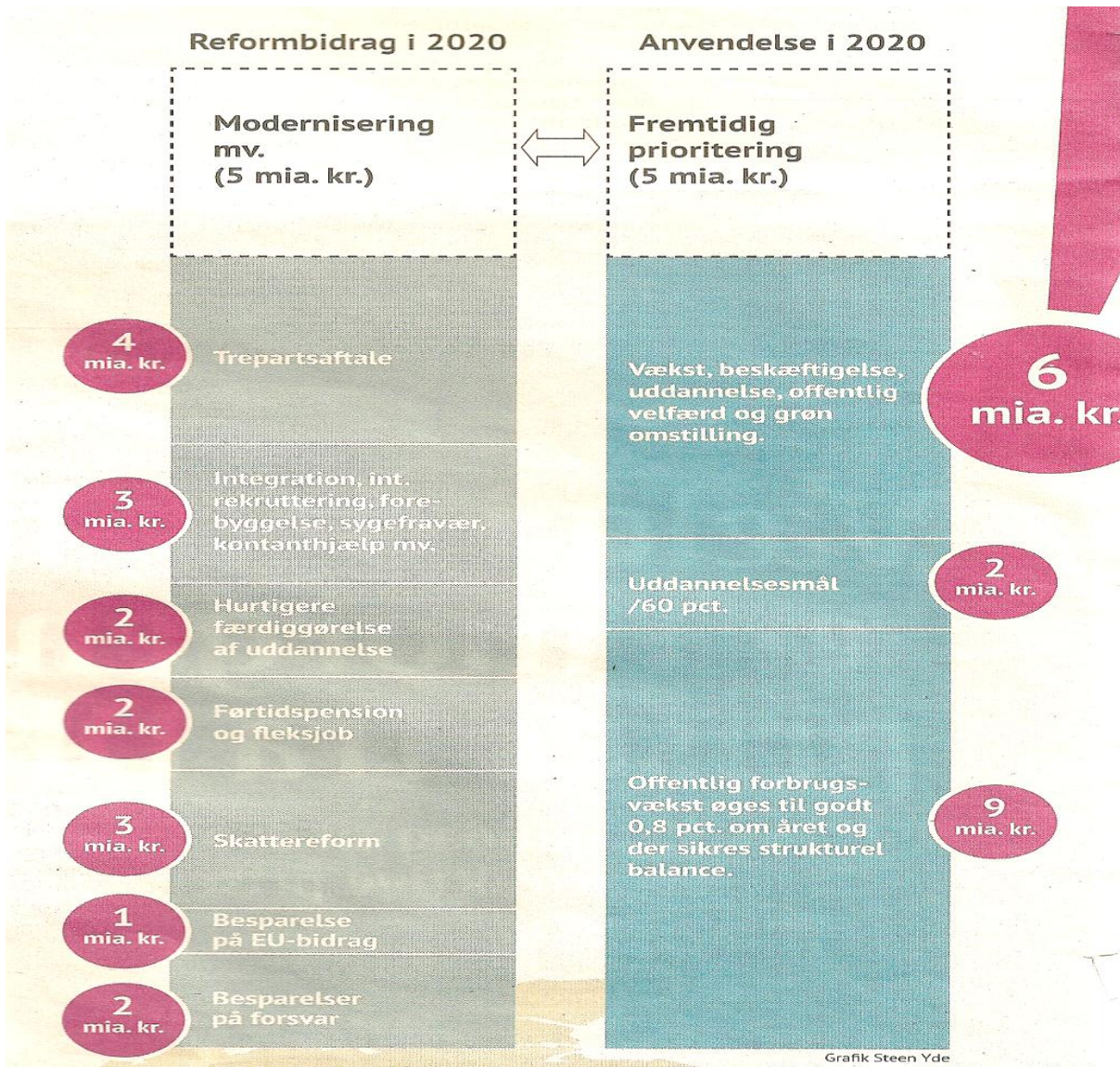
Samlet var således i 2020 planen afsat 6 mia. + 1 mia. kr til velfærd i 2020 planen.

Heraf skulle de 6 mia. kr årligt som beskrevet gå til ny velfærd og 1 mia. kr om året skulle gå til løft af de eksisterende velfærdsydelser.

Figur: Reformbidrag og anvendelse i 2020.¹⁴⁸

¹⁴⁶) Jf. SRSF – regeringen: Danmark i arbejde. 2020 plan.

¹⁴⁷) Jf. Lund, Henrik Herløv Lund: SRSF s 2020 plan – Danmark i arbejde eller i arbejdsløshed.

6.2.2. Finansieringen af velfærdsloft forsvundet.

Men finansieringen af dette angivelige velfærdsloft ER for længst skrumpet mere og mere-

For det første skulle 4 mia. angiveligt komme fra trepartsforhandlinger, men er nu bortfaldet i og med at regeringen droppede disse efter at Metal havde sagt nej til at sløjfe hellig – eller feriedage.

Endvidere har SRSF i stedet for til det oprindelige formål: velfærd brugt 3 mia. kr af de hertil afsatte midler i 2020 planen på skattelettelser efter krav fra V+K.

Mens den angivelige merprovenu fra skattereformens postulerede forøgelse af arbejdsudbuddet allerede ER indregnet i 2020 plan, jf. foranstående figur.

Alt i alt mangler planen hermed $4 + 3$ mia. kr = 7 mia. kr.

De 7 mia. kr til ny velfærd og til at hæve realvæksten i den eksisterende velfærd fra 0,6 % til 0,8 % er således allerede nu bortfaldet.

En realvækst i det offentlige forbrug på årligt i snit 0,8 % ville have svaret til godt 4 mia. kr årligt.

Gennem aflysningen af trepartsforhandlingerne og de yderligere skatteindrømmelse til de borgerlige er dette skrumpet til 0,6 % årligt. Dvs. til omkring 3 mia. kr. årligt.

AFSNIT 6.3: NU KUN MIDLER TIL ÅRLIG REALVÆKST PÅ 0,1 – 0,2 % I OFFENTLIG FORBRUG.

6.3.1. Båndlægning af reformprovenu betyder nu FÆRRE midler til velfærd.

I forvejen er der efter aflysningen af trepartsforhandlinger og imødekommelsen af de borgerliges krav om ekstra skattelettelser kun 3 mia. kr. tilbage til en årlig realvækst i det offentlige forbrug til serviceydelser på 0,6 %.

Men i og med, at SRSF nu har kapituleret for de borgerliges krav om båndlægning af det angivelige provenu fra reformen af førtidspension og fleksjob (hvad alt tyder på) betyder det, at yderligere 2 mia. kr årlig fra 2020 planen IKKE kan bruges på velfærd.

Hermed er der i bedste tilfælde der ingen midler tilbage til at hæve det offentlige forbrug til velfærd fra 0,6 % til 0,8 % og i værste tilfælde må realvæksten i det offentlige forbrug yderligere med 2 mia. kr. årligt

Dvs. med mindre at regeringen finder yderligere midler til velfærd, risikeres at realvæksten i den eksisterende velfærd nedsættes fra omkring 3 mia. kr årlig til 1 – 2 mia. kr årligt svarende til en årlig gennemsnitlig realvækst på 1- 2 %.

Ganske vist har regeringen forsøgt at formulere sig ud af problemet, idet det i "Reformaftalen" hedder, at " Regeringen medregner provenuet i sin målsætning om en offentlig forbrugsvækst på 0,8 % årligt".

Men det er jo ren camouflage. Når 2 mia. kr af de tilbageværende 3 mia. kr til realvækst i det offentlige forbrug til velfærdsservice NU båndlægges til andre formål end velfærdsservice, ER OG BLIVER der selvfølgelig så meget mindre til velfærdsydelserne. Uanset om regeringen så kalder dem velfærdspenge.

6.3.2. Årligt realvækstkrav for at bevare velfærdens standard = 1 til 1,3 % årligt.

Men for at det offentlige forbrug kan opretholde uændret standard og kvalitet = samme antal offentlig ansatte pr bruger skal det offentlige forbrug ifølge finansministeriet årligt have en gns. realvækst på omkring 1 %.¹⁴⁹

Af denne stigning skyldes for det første, at selvom antallet af børn daler så stiger antallet af ældre stærkere i disse år. Fra 2010 til 2020 vil der være blevet omkring 200.000 flere ældre eller godt 20.000 flere pr år. Denne demografisk betingede udgiftsvækst udgør ifølge finansministeriet i disse år omkring 0,3 % årligt svarende til omkring 1,5 mia. kr. årligt.¹⁵⁰ Videre vil der være behov for at opdatere velfærden i takt med velstandsudviklingen.¹⁵¹ Finansministeriet regner hertil med en årlig realvækst i det offentlige forbrug på 0,7 %.

Endelig må der efter undertegnede vurdering også regnes med stigende behov på det sociale område. Selvom stigningstakten på det sociale område, til specialundervisning mm i de senere år er reduceret i de senere år, må der også frem over regnes med en vis årlig realvækst i det offentlige forbrug hertil. Med et forsigtigt skøn kræves en årlig realvækst i offentligt forbrug på omkring 0,3 % til stigende sociale behov.

Samlet skal det offentlige forbrug altså have en årlig realvækst på 1 til 1,3 % for at bevare uændret standard, service og kvalitet svarende til omkring 6 mia. kr. årligt.

6.3.3. Nu mangler der op til 4 mia. kr. = besparelse på op til 10.000 stillinger årligt.

Men ny tegner det altså til – hvis V+ K s krav om båndlæggelse af det angivelige provenu fra reformen af førtidspension og fleksjob opfyldes – at der ikke bliver 6 mia. kr årligt til stigning i de årlige udgifter til den eksisterende velfærd, men højst 2 mia. kr.

Altså med et forsigtigt skøn en manko på omkring 4 mia. kr.

149) Jf. Berlingske 09.05.12 og jf. Madsen, Martin: Nulvækst tilbageruller velfærdssamfundet. AE rådet, 28.04.10/

150) Jf. Berlingske 09.05.12 og jf. Madsen, Martin: Nulvækst tilbageruller velfærdssamfundet. AE rådet, 28.04.10

151) Jf. Madsen, Martin: Nulvækst tilbageruller velfærdssamfundet. AE rådet, 28.04.10

Med en årlig besparelse på omkring til 4 mia. kr i den eksisterende velfærd vil medføre nedlæggelse af stillinger i størrelsesordenen på 8 - 10.000 stillinger pr. år.

Tabel: Besparelse i stillinger på eksisterende velfærdsservice som følge af "Danmark i arbejde".¹⁵²

	Besparelser – antal fuldtidsstillinger
1. Pr år i gennemsnit	8 - 10.000
2. Akkumuleret for hele perioden 2014-2020	Op til 55 - 70.000

Med mindre regeringen finder andre midler er prisen for endnu et forlig med V + K om en i forvejen skæv og borgerlig reform af førtidspension og fleksjob således ydermere og oveni købet forringet velfærdsservice.

152) Egen beregning

Økonom, Cand. Scient. Adm. Henrik Herløv Lund

Henrik Herløv Lund er uddannet som økonom (cand. Scient. adm.) på Roskilde Universitet ved Institut for Forvaltning og Samfundsøkonomi i 1988.

Han har i en årrække arbejdet med økonomi, administration og politik indenfor den offentlige sektor, se cv. Herudover er han kendt fra Den Alternative Velfærdskommission (DAV I og II).

Arbejdet herfra fortsættes på egen hånd med nyhedsbrevene KRITISKE ANALYSER (om velfærd og økonomi) og KRITISKE DISKUSSIONER (om regering og politik).

Vederlagsfrit abonnement kan tegnes ved at maile til Henrik Herløv Lund på herloevlund@mail.dk

Alle publikationer af Henrik Herløv Lund kan downloades fra www.henrikherloevlund.dk under "Artikler og rapporter".